

*Academia de Științe
a Moldovei*

INCE

*Institutul Național de
Cercetări Economice*

*Ministerul Economiei
al Republicii Moldova*

TENDINȚE în ECONOMIA MOLDOVEI

Nr. 25 (trim. I) 2017

ISSN 1857-3126

Chișinău

ISSN 1857-3126

ECHIPA TEM:

Alexandru Stratan, Alexandru Ceban, Zaharia Olărescu, Olga Timofei, Victoria Cociug, Tatiana Iațișin, Alexandra Novac, Tatiana Colesnicova

Echipa **TEM** este recunoscătoare pentru cooperare instituțiilor publice din Republica Moldova: Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, Biroul Național de Statistică.

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o informație din această publicație nu poate fi retipărită sau reprodusă sub nici o formă fără permisiunea scrisă a INCE.

© Institutul Național de Cercetări Economice al AȘM

Pentru informații adiționale Vă rugăm să ne contactați:

Institutul Național de Cercetări Economice

2064, RM, Chișinău, Str. Ion Creangă, 45

Tel: (+ 373 22) 50-11-00, Fax: (+ 373 22) 74-37-94

e-mail: info@ince.md, web site: www.ince.md

CUPRINS

Principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova	10
Rezumatul ediției	13
Capitolul I. PRODUCȚIA	19
Capitolul II. PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ	24
Capitolul III. FINANȚE	32
Capitolul IV. SECTORUL EXTERN	46
Capitolul V. MEDIUL DE AFACERI	54
Capitolul VI. SECTORUL SOCIAL	58
ANEXE STATISTICE	67

DATE GENERALE

Denumirea oficială	REPUBLICA MOLDOVA
Capitala	Chișinău
Președinte	Igor Dodon
Președintele Parlamentului	Andrian Candu
Prim-ministru	Pavel Filip
Parlamentul Republicii Moldova	101 deputați: Partidul Socialiștilor din Republica Moldova – 24, Partidul Liberal Democrat din Moldova – 5, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – 7, Partidul Democrat din Moldova – 39, Partidul Liberal – 11, Deputați neafiliați – 15.
Obținerea independenței	27 august 1991
Suprafața	33,8 mii km²
Unități administrative	32 raioane, 5 municipii (Chișinău, Bălți, Bender, Comrat, Tiraspol), UTA Găgăuzia, Unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului
Populația stabilită	3555,2 mii locuitori (la începutul anului 2016)
Principalele religii	ortodoxă (93,34%), protestantă (1,98%), creștină de rit vechi (0,15%), catolică (0,14%), etc.
Moneda națională	Leu moldovenesc (cursul mediu de schimb, trimestrul I, 2017 – 1 USD = 20,0 MDL, 1 EUR = 21,2 MDL)

ABREVIERI

ACECL	- Acordul Central European al Comerțului Liber
ACR	- Avantajul Comparativ Relevat
AGCS	- Acordul General asupra Comerțului cu Servicii
AHPCC	- Analiza hazardului și punctul critic de control
AID	- Asociația Internațională pentru Dezvoltare
ALSAC	- Acord de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător
ATP	- Preferințe Comerciale Autonome
APC	- Acordul de Parteneriat și Cooperare
BERD	- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIM	- Biroul Internațional al Muncii
BMA	- Biroul Migrație și Azil
BNM	- Banca Națională a Moldovei
BPN	- Bugetul Public Național
BNS	- Biroul Național de Statistică
BPA	- Bune practici agricole
BTC	- Bariere Tehnice în Comerț
CBN	- Certificatele Băncii Naționale
CE	- Comisia Europeană
CFA	- Consumul Final al Autorităților Publice
CFP	- Consumul Final al Populației
CNPF	- Comisia Națională a Pieței Financiare
CNT	- Capital Normativ Total
CPE	- Coeficientul Protecției Efective
CSCI	- Clasificatorul Standard de Comerț Internațional
CSI	- Comunitatea Statelor Independente
CT	- Contingent Tarifar
DPI	- Drepturile Proprietății Intelectuale
DST	- Drepturi Speciale de Tragere
EAD	- Echivalent ad-valorem
FMI	- Fondul Monetar Internațional
INCE	- Institutul Național de Cercetări Economice
IHH	- Indicele Herfindahl-Hirschman
IMM	- Întreprinderi Mici și Mijlocii

IPC	- Indicele Prețurilor de Consum
IPP	- Indicele Prețului de Producție
IPPI	- Indicele Prețurilor Producției Industriale
ISD	- Investiții Străine Directe
IVF	- Indicele Volumului Fizic
IVU	- Indicele Valorii Unitare
MAIA	- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MAIB	- Moldova Agroindbank
MDL	- Leu Moldovenesc
MF	- Ministerul Finanțelor
MSF	- Măsuri sanitare și fitosanitare
NCMF	- Națiunea cea mai Favorizată
NEER	- Rata Nominală Efectivă de Schimb
NPC	- Coeficientul Protecției Nominale
OCEMN	- Organizația Cooperării Economice a Mării Negre
ODIMM	- Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
OIM	- Organizația Internațională a Migrației
OMC	- Organizația Mondială a Comerțului
ONU	- Organizația Națiunilor Unite
PIB	- Produsul Intern Brut
RC	- Rata de concentrare
REER	- Rata Reală Efectivă de Schimb
SGP	- Sistemul Generalizat de Preferințe
TEM	- Tendințe în Economia Moldovei
TN	- Transnistria
TVA	- Taxa pe Valoare Adăugată
UE	- Uniunea Europeană
USD	- Dolar SUA
UTA	- Unitate teritorial-administrativă
VAB	- Valoare Adăugată Brută
VMS	- Valorile Mobiliare de Stat

TABELE

Tabelul 2.2.1. Activitatea BNM pe piața valutară interbancară în perioada ianuarie 2016 – aprilie 2017	29
Tabelul 3.1.1 . Lista ofertelor deschise la data de 05.05.2017	43
Tabelul 4.1. Balanța de plăți a Republicii Moldova, mil.USD (date provizorii)	46
Tabelul 4.2. Evoluția schimburilor comerciale în T. I 2017, mil.USD	49
Tabelul 5.1. Evoluția indicatorilor „Doing Business” pentru Republica Moldova	54
Tabelul 5.2. Poziția Moldovei în clasamentul Indicelui de libertate economică	56
Tabelul 5.3. Date privind profitul (pierderea) netă a organizațiilor din partea stângă a Nistrului pe genuri de activitate, în a.2016	56
Tabelul 6.1. Minimul de existență în Regiunea din partea stângă a Nistrului în T. I a anului 2017	66

FIGURI

Figura 1.1. Evoluția PIB în T1:2011 – T1:2017 (%).....	19
Figura 1.2. Contribuția activităților economice la formarea PIB în T1:2017 și la creșterea acestuia față de T1:2016.....	20
Figura 1.3. Contribuția componentelor de utilizări la formarea PIB în T1:2017 și la creșterea acestuia față de T1:2016 (%).....	20
Figura 1.4. Evoluția volumului producției agricole în T1:2008 – T1:2017.....	21
Figura 1.5. Indicii volumului producției industriale T1:2010 – T1:2017(%).....	21
Figura 1.6. Indicii lunari producției industriale ianuarie 2016 – martie 2017 comparativ cu anul 2010, (%).....	21
Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC și a componentelor sale, %.....	24
Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %.....	25
Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %.....	26
Figura 2.1.4. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO.....	26
Figura 2.1.5. Ritmul anual de creștere a IPC în regiunea din partea stângă a râului Nistru, %.....	27
Figura 2.2.1. Evoluția ratelor de dobândă la instrumentele de politică monetară.....	28
Figura 2.2.2. Rata rezervelor obligatorii la BNM, %.....	28
Figura 2.2.3. Structura masei monetare M3.....	30
Figura 3.1.1. Structura veniturilor în BPN în I trimestru 2017, mil.MDL.....	32
Figura 3.1.2. Structura veniturilor după sursă în BPN în I trimestru 2016-2017, mil.MDL.....	33
Figura 3.1.3. Structura cheltuielilor executate din BPN în I trim. 2017, %.....	34
Figura 3.1.4. Deficitul BPN, mil.MDL.....	34
Figura 3.1.5. Structura datoriei sectorului public în perioada 2016-2017.....	35
Figura 3.1.6. Raportul tipurilor de datorii față de PIB.....	35
Figura 3.2.1. Evoluția calității activelor bancare.....	37
Figura 3.2.2. Evoluția calității capitalului bancar.....	38
Figura 3.2.3. Nivelul lichidității sectorului bancar la 31.03.2017.....	38
Figura 3.2.4. Evoluția creditelor după valuta în care sunt acordate și categoria debitorilor.....	39
Figura 3.2.5. Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar.....	40
Figura 3.2.6. Evoluția marjei bancare nete, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite noi atrase în MDL, %.....	41
Figura 3.2.7. Evoluția depozitelor atrase de bănci în I trimestru 2016, mil.MDL.....	41
Figura 3.2.8. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare în 2015-2016.....	42

Figura 3.2.9. Ritmul anual de creștere a activelor, depozitelor și creditelor bancare în regiunea Transnistreană, %.....	43
Figura 4.1. Stocul ISD în trimestru I în anii 2014-2017, mil dolari SUA	47
Figura 4.2. Distribuția ISD sub formă de capital social pe activități economice în trimestrul I a. 2017, %.....	47
Figura 4.3. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2011-2017, mil.USD	48
Figura 4.4. Structura pe principalele țări a transferurilor de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice în T. I 2017, %.....	49
Figura 4.5. Structura exporturilor de mărfuri pe grupe de țări.....	50
Figura 4.6. Structura importurilor de mărfuri pe grupe de țări.....	51
Figura 4.7. Tendințele comerțului exterior de mărfuri.....	52
Figura 4.8. Evoluția valorii comerțului exterior al regiunii Transnistrene în T. I anul 2016 - 2017, mil.USD.....	52
Figura 6.1. Evoluțiile ratelor de activitate, ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în Trimestrul I al anilor 2010-2017.....	60
Figura 6.2. Evoluția veniturilor disponibile ale populației, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T. I 2012 – T. I 2017.....	62
Figura 6.3. Evoluția cheltuielilor de consum, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T. I 2012 – T. I 2017.....	63

PRINCIPALELE EVENIMENTE POLITICE, ECONOMICE ȘI SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Începutul anului 2017 a fost marcat de o serie de evenimente importante atât de ordin politic, cât și economic și social.

1 ianuarie

Începând cu prima zi a anului 2017, în Republica Moldova a fost lansată reforma sistemului de pensii ce prevede unificarea treptată a vârstei de pensionare și a stagiului de cotizare pentru bărbați și femei. Astfel, vârsta de pensionare standard de 63 de ani va fi stabilită începând cu 1 iulie 2019 pentru bărbați și cu 1 iulie 2028 pentru femei. Conform aceluiași sistem, stagiul de cotizare al bărbaților și femeilor va fi similar, de 34 de ani. O altă modificare a reformei sistemului de pensii constă în modificarea formulei de calculare a pensiei.

1 ianuarie

Începând cu 1 ianuarie 2017, Republica Moldova a anulat cotele și taxele la importul de produse lactate, din carne și la ciment din Ucraina, care au fost instituite anterior în scopul protejării pieței autohtone.

12 ianuarie

Programul național de abilitare economică a tinerilor a fost extins de Guvernul Republicii Moldova pe încă un an. Conform acestuia, peste 20 mil.MDL vor fi alocați pentru cofinanțarea a circa 170 de afaceri dezvoltate de tineri. Scopul programului este dezvoltarea capacităților antreprenoriale ale tinerilor și facilitarea accesului tinerilor la finanțare pentru dezvoltarea propriei afaceri.

13 ianuarie

Comisia Europeană a aprobat un program de asistență macro-financiară pentru Republica Moldova în valoare de 100 mil. EUR. Durata programului este de doi ani și are drept scop susținerea balanței de plăți a Republicii Moldova prin reducerea vulnerabilităților fiscale existente. Debursarea fondurilor va fi efectuată în dependență de progresele înregistrate în implementarea prevederilor Acordului cu FMI și a condițiilor ce vor fi convenite între Republica Moldova și Uniunea Europeană. Asistența macro-financiară reprezintă un instrument pentru răspunsul la criză al Uniunii Europene, care este accesibil pentru țările din vecinătatea UE și este acordat pe bază individuală în perioada reformelor economice și structurale.

25 ianuarie

Guvernul Republicii Moldova a aprobat Documentul unic de program pentru anii 2017 – 2020, care include lista proiectelor finanțate din bugetul de stat. Astfel, în perioada respectivă, conform prevederilor programului, urmează a fi finanțate 52 de proiecte noi și 10 proiecte lansate anterior, dintre care: în regiunea Centru – 26, Nord – 19, Sud – 12 și în UTA Găgăuzia – 5 proiecte. Conform documentului, vor avea loc lucrări de modernizare a infrastructurii cu accent pe accesul la servicii de calitate pentru cetățeni.

26 ianuarie

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a adoptat menținerea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul actual de 9,0 la sută anual. De asemenea, se mențin ratele de dobândă la creditele overnight la nivelul actual de 12,0

la sută anual, la depozitele overnight la nivelul actual de 6,0 la sută anual, precum și la norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în valută liber convertibilă la nivelul de 14,0 la sută din baza de calcul și la norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenesti și în valută neconvertibilă la nivelul de 35,0 la sută din baza de calcul.

31 ianuarie

Uniunea Europeană va aloca 3,3 mil.EUR sub formă de subvenții pentru implementarea a 16 proiecte în cadrul cooperării transfrontaliere între Republica Moldova și Ucraina. Partenerii cooperării teritoriale includ autoritățile locale, comunitățile și organizațiile societății civile din Republica Moldova și regiunilor eligibile din Ucraina (Cernăuți, Vinița și Odessa).

8 februarie

Uniunea Europeană va acorda Republicii Moldova un grant în valoare de 5 mil.EUR în scopul dezvoltării infrastructurii eficiente a relațiilor transnaționale în Regiunea Dunării. Programul prevede un suport financiar pentru realizarea proiectelor investiționale în ecologie, eficiență energetică, dezvoltarea infrastructurii rutiere și în activitatea antreprenorială.

14 - 28 februarie

O misiune a Fondului Monetar Internațional a efectuat o vizită de lucru în Republica Moldova în scopul analizei evoluțiilor recente din economia națională și progresul atins de autorități în implementarea programului. Astfel, șeful Misiunii FMI pentru Moldova, DL Ben Kelmanson a menționat că misiunea Fondului Monetar Internațional și autoritățile Republicii Moldova au ajuns la un acord la nivel de personal în contextul primei evaluări a programului de reforme economice susținut prin acordul pe trei ani, finanțat în baza Mecanismului extins de creditare și Mecanismului de finanțare extinsă. În urma finalizării evaluării programului, Republica Moldova va putea accesa 15,7 mil. drepturi speciale de tragere sau circa 21,2 mil.USD. Conform mențiunilor Dlui Kelmanson, autoritățile Republicii Moldova marchează progrese în eliminarea vulnerabilităților în sectorul financiar-bancar și în implementarea reformelor structurale.

22 februarie

Republica Moldova va beneficia de un grant în valoare de 4,8 mil.USD acordat de Japonia, în scopul implementării proiectului „Agricultura conservativă – dezvoltarea unui sistem durabil de gestionare a solurilor în Republica Moldova”. Proiectul prevede procurarea utilajelor și echipamentelor pentru agricultura conservativă prin aplicarea practicilor care protejează și ameliorează fertilitatea solului.

24 martie

Noile tarife la energia electrică pentru consumatorii finali au intrat în vigoare. Astfel, tarifele de furnizare a energiei electrice pentru consumatorii Gas Natural Fenosa conectați la rețeaua de distribuție de tensiune joasă vor constitui 199 bani pentru un kW/h fără TVA (+3,6 % comparativ cu tariful precedent). Tariful pentru consumatorii Gas Natural Fenosa conectați la rețeaua de distribuție de tensiune medie, va fi de 182 de bani pentru 1 kW/h (+5,8 %), iar pentru cei conectați la rețeaua de distribuție de tensiune înaltă – 153 de bani pentru 1 kW/h (+9,3%). În același timp, tariful de furnizare a energiei electrice către consumatorii Companiei RED Nord, conectați la rețeaua de distribuție de tensiune joasă va constitui 212 bani pentru 1 kW/h (+3,9%), iar pentru cei conectați la rețeaua de distribuție de tensiune medie – 184 de bani pentru 1 kW/h (+1,1 %). Concomitent, tariful de furnizare a energiei electrice către consumatorii Companiei RED Nord-Vest, conectați la rețeaua de distribuție de tensiune joasă va constitui 225 de bani pentru 1 kW/h (+5,1 %), iar pentru cei conectați la rețeaua de distribuție de tensiune medie – 201 de bani pentru 1 kW/h (+ 8 %).

29 martie

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a adoptat menținerea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul actual de 9,0 la sută anual, precum și menținerea ratelor de dobândă la creditele overnight la nivelul actual de 12,0 la sută anual și la depozitele overnight la nivelul actual de 6,0 la sută anual. De asemenea, se majorează norma rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă cu 2,0 puncte procentuale și se stabilește în mărime de 37,0 la sută din baza de calcul, începând cu perioada de menținere a rezervelor obligatorii în lei moldovenești: 8 aprilie 2017 – 7 mai 2017.

REZUMATUL EDIȚIEI

Producția

În primul trimestru al anului 2017, economia Republicii Moldova dă semne de redresare, înregistrând un spor pozitiv de 3,1% al produsului intern brut față de perioada similară a anului precedent. Însușind o valoare totală de 29670 mil.MDL, componentele PIB au o contribuție diferită la formarea acestuia. Astfel, un aport semnificativ îl are comerțul cu ridicata și cu amănuntul – 20,1%, informații și comunicații – 7,5%, industria – 15,8%, etc.

În cadrul primului trimestru al anului 2017, sectorul industrial a înregistrat sporuri pozitive nesemnificative de 0,9%, comparativ cu perioada similară a anului precedent. În acest sens, indicatorii industriei extractive au marcat o diminuare de 13,5% f.p.s.a.p., valorile producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat au marcat un spor pozitiv – cu 4,3%, la fel ca și indicii înregistrați în industria prelucrătoare, ce au sporit cu 0,3%. În cadrul industriei prelucrătoare, cei mai mari indici de creștere au fost înregistrați în fabricarea autovehiculelor, a remorcilor și semiremorcilor (+36,7%), fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice (+29,5%) și repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (+17,1%). Pe de altă parte, scăderi semnificative au fost marcate în fabricarea produselor de tutun (-69%), fabricarea altor mijloace de transport (-61%) și fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (-18,6%). Industria alimentară nu a marcat schimbări semnificative în perioada respectivă, prezentând o creștere de 0,3% f.p.s.a.p. Agricultură, în ansamblu, înregistrează o dinamică pozitivă de 101,1 % față de aceeași perioadă a anului precedent, în special datorită sporirii producției animale cu 1,1%. Deși comerțul intern cu bunuri și servicii în ansamblu a susținut creșterea PIB-ului trimestrial, comerțul cu amănuntul continuă direcția negativă înregistrată anterior.

Pe o tendință negativă se plasează investițiile în economie, care continuă tendința descendentă înregistrată în anii precedenți, însă în ritmuri mai modeste de regres. Pe de altă parte, o ușoară revigorare se atestă în sfera turismului, unde are loc o creștere a numărului vizitatorilor străini în țară prin intermediul agenților de turism. Pentru activitatea de transport se înregistrează semne de redresare în primul trimestru al anului 2017, valori pozitive fiind marcate de transportul de mărfuri pe de o parte, pe de altă parte, fiind înregistrată o ușoară diminuare a transportului de pasageri.

O tendință pozitivă este observată și pe partea utilizărilor, unde au avut loc majorări la toate capitolele. Astfel, începutul anului 2017, prezintă o creștere generală a PIB-ului, probleme continuând să existe și mai departe în sectorul investițiilor, care se află într-o tendință de regres.

Prețuri și rate de schimb

În primele trei luni ale anului 2017 indicele prețurilor de consum rata anuală a inflației IPC și-a revenit în limitele intervalului de variație de $\pm 1,5$ puncte procentuale asociate țintei staționare de 5 la sută. Valoarea înregistrată în primele trei luni ale anului 2017 (4,3 la sută) a coborât cu 6,7 puncte procentuale sub cea consemnată în p.s.a.p. și s-a majorat cu 1,8 puncte procentuale față de ultimul trimestru al anului precedent.

Inflația de bază și-a modificat traiectoria și inflația de bază, însă cu ritmuri mai lente decât cele consemnate pentru IPC. În perioada ianuarie – martie 2017, indicele inflației de bază a constituit 4,3% f.a.p.a.p., față de nivelul atins pentru aceeași perioadă a anului 2016 descrescând cu 7,3p.p. Trendul ascendent al inflației de bază este alimentat de revizuirea accizelor pentru țigări, majorarea prețurilor la serviciile din educație și învățământ, scumpirea încălțăminte și articolelor vestimentare.

În trimestrul I, 2017 creșteri neuniforme au înregistrat și alți indici ai prețurilor, care comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent au avut următoarele evoluții:

- ✓ indicele prețurilor producției industriale a avansat cu 2,9%, față de aceeași perioadă a anului precedent;
- ✓ prețurile producătorului la produsele agricole au crescut cu 0,8% față de perioada similară a anului 2017;
- ✓ ritmul prețurilor pentru combustibili au înregistrat un nivel de 11,1%, cu 12,6 p.p. peste nivelul acestui indicator în p.s.a.p.

În trimestrul I al anului 2016 **cursul nominal al monedei naționale** a fost de 22,1 MDL/EUR și 20,1 MDL/USD, depreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 8,8% față de moneda unică europeană și cu 11,4% față de dolarul SUA.

Drept consecință a aprecierii monedei naționale a scăzut și cursul real al monedei naționale. De la începutul anului 2017 – în trimestrul I cursul real al leul moldovenesc s-a apreciat față de USD cu 5,3% (comparativ cu perioada similară a anului trecut), iar față de Euro cu 5,7%.

Politica monetară

În primele luni ale anului 2017, în condițiile fluctuației moderate a prețurilor, reducerii presiunilor inflaționiste și conturării unor semne de revigorare a economiei, BNM a menținut ratele instrumentelor de politică monetară la nivelul atins la sfârșitul anului precedent.

În trimestrul I 2017 stocul activelor oficiale de rezervă a înregistrat un ritm impunător de creștere, ce se datorează în special unei perioade de baza reduse din anul 2016. Soldul activelor oficiale de rezervă la sfârșitul trimestrului I, 2017 a constituit 2,34 mld.USD, înregistrând un spor de 23,5% f.p.s.a.p.

La începutul anului 2017, relaxarea condițiilor monetare în tandem cu o revigorare ușoară a economiei a favorizat menținerea ritmului de creștere a tuturor componentelor masei monetare, care și-a revenit la valori pozitive de la sfârșitul anului precedent, după doi ani de evoluții volatile, preponderent negative. O contribuție mai semnificativă la creșterea masei monetare au avut-o componentele agregatului monetar M1, în special depozitele la vedere în monedă națională.

Finanțele publice

Veniturile Bugetului public național au fost în creștere în primul trimestru al anului 2017 creștere cu 20,8%. La majorarea încasărilor bugetului public, au contribuit în mare parte veniturile fiscale, în special impozitele și taxele pe mărfuri și servicii, care au avut o pondere de 71,29% din totalul încasărilor la buget.

În I trimestru 2017, Republica Moldova a primit granturi în sumă de 35,6 mil.MDL, ce constituie doar 36,5% din suma primită în anul precedent. Cele mai importante donații au fost cele primite de la organizațiile internaționale, pe când guvernele altor state au virat doar 11,8% din granturile acordate în primul trimestru al anului 2016. Donatorii externi au redus volumul finanțării prin granturi în condițiile în care nu există o stabilitate preponderent politică în țară, iar discuțiile privind modificarea sistemului electoral vin în contradicție cu recomandările organismelor internaționale.

Partea de **cheltuieli a bugetului public național** în I trimestru 2017 s-a realizat în valoare de 12 260,7 mil.MDL, cu 24,7% (2 428,1 mil.MDL) mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Ponderea majoră în cheltuielile totale au fost efectuate pentru finanțarea domeniului social (65,57%), iar cele mai mici cheltuieli, sub 1% - protecției mediului înconjurător.

Executarea bugetului public național în I trimestru 2017 a rezultat cu un deficit în mărime de 267,5 mil.MDL, față de 94,7 mil MDL în primul trimestru al anului 2017, în creștere cu 172,8 mil.MDL sau de 1,82 ori comparativ cu perioada similară a anului precedent. Acest deficit bugetar a fost finanțat din contul datoriei publice interne, care s-a majorat cu 122,2 mil.MDL sau cu 0,2% comparativ cu sfârșitul anului 2016 și a constituit 59 468,0 mil.MDL.

Conform datelor privind PIB-ul prognozat pentru anul 2017, ponderea datoriei sectorului public în PIB, la situația din 31 martie 2017, a constituit 40,1%, înregistrând o diminuare cu 4,0 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2016 și o majorare în raport cu perioada similară a anului 2016 cu 7,1 p.p.

Sectorul bancar

Menținerea unui grad înalt al riscului de credit reprezintă principala provocare la adresa stabilității financiare a sectorului bancar din Republica Moldova. Indicatorii prudențiali ai sectorului bancar privind riscurile, lichiditatea și solvabilitatea atestă valori superioare limitelor cerințelor minime, însă menținerea primelor 3 bănci, care înglobează 64,9 % din totalul activelor bancare în supraveghere intensivă furnizează semnale negative pentru investitorii străini, care sunt așteptați să participe la procurarea pachetelor de 41,09% al acțiunilor „Moldova – Agroindbank” S.A. și cca 63.89 % al BC „Moldindconbank” S.A.

Problema majoră a activității sectorului bancar este diminuarea valorii portofoliului de credite brute acordate de către băncile comerciale, în I trimestru 2017, care a înregistrat evoluții negative de 1,6 la sută. Diminuarea ritmului de acordare a creditelor s-a asociat și cu scăderea nivelului de risc a portofoliului. Astfel, în I trimestru al anului 2017, valoarea creditelor neperformante a constituit 5 540,7 mil.MDL în descreștere cu -129,2 mil.MDL sau 2,28% față de 31.03.2016. Din păcate, descreșterea volumului creditelor neperformante a fost una mică și a fost înregistrată de către una din băncile aflate sub supraveghere intensivă în principal, în urma achitării creditelor, inclusiv și din comercializarea gajului. *Totodată se remarcă migrarea creditelor de la persoanele juridice spre persoanele fizice și din valută națională în cea străină, (44,86 %).*

Creșterea valorii activelor, din păcate s-a datorat mai mult creșterii lichidităților. Astfel, indicele lichidității curente pe sistemul bancar a înregistrat 50,03%, mai mult cu 5,47 p.p. față de 31.03.2016 și de cca 2,5 ori mai mult decât limita minimă, stabilită de BNM. Sporirea continuă de lichidități în sistemul bancar este rezultatul înăsprii politicii monetare promovate de BNM, care, în fond, are ca scop sterilizarea excesului de masă monetară în vederea menținerii țintei inflaționiste, dar afectează capacitatea băncilor de a credita. Atât timp cât BNM va continua să gestioneze surplusul de lichidități în vederea susținerii funcționării adecvate a pieței monetare interbancare prin operațiuni open-market, băncile vor fi descurajate să plaseze în credite, care, la o rentabilitate similară, generează un risc mult mai mare decât valorile mobiliare de stat, iar creșterea ratei rezervelor obligatorii doar va acționa spre creșterea necesarului de lichidități, menținute pe conturile băncilor la BNM. În acest caz este important să se formuleze o decizie, care să stabilească clar opțiunea politicii monetare a BNM – menținerea țintei inflaționiste sau creșterea capacității de creditare a sistemului bancar și, implicit, creșterea economică a țării.

Problemele sistemului bancar, identificate anterior sunt reflectate de rezultatul financiar, realizat de bănci în I trimestru 2017. În luna martie 2017, profitul băncilor pe întregul sistem a constituit 499,8 mil.MDL, în diminuare cu -66,9 mil.MDL sau 13,39%. Diminuarea indicatorului absolut nu este susținută de cei relativi ROE și ROA au crescut cu respectiv 3,39 p.p și 0,59 p.p, atingând cota de 15,34% pentru rentabilitatea capitalului și 2,56% la rentabilitatea activelor. Totuși, doar 40,62% din totalul veniturilor sunt asigurate de activitatea de intermediere financiară, fapt ce confirmă o implicare foarte slabă a băncilor în activitatea de redistribuire a fondurilor și, implicit, la creșterea economică prin asigurarea cu resurse necesare a economiei reale.

Prioritățile sectorului bancar moldovenesci rămâne asigurarea transparenței structurii acționarilor. Cele mai mari bănci comerciale din Republica Moldova, rămân sub supravegherea intensivă încă pe un termen de 3 luni iar la 01 iulie 2017 expiră termenul de decizie asupra vânzării pachetului de 41,09% din acțiunile B.C. „Moldova -Agroindbank” S.A., pentru care BNM încă nu a găsit cumparator.

Sectorul extern

Balanța de plăți. În trimestrul I 2017 soldul contului curent a înregistrat un deficit de 112,77 mil.USD (în creștere cu 41,5% față de cel înregistrat în trimestrul I 2016), contul de capital a înregistrat un sold negativ de 11,99 mil.USD, iar contul financiar s-a soldat cu intrări nete de capital în valoare de 59,65 mil.USD. Majorarea deficitului comerțului exterior cu bunuri a fost cauza majorării deficitului contului curent.

Stocul total de investiții străine directe a Republicii Moldova pe parcursul Trimestrului I 2017, a înregistrat o creștere și a constituit 3664,93 mil.USD.

Volumul transferurilor de peste hotare au înregistrat în Trimestru I 2017 o creștere stabilă și a constituit 251,77 mil. dolari, în creștere cu 12,7% comparativ cu perioada de referință a anului 2016.

Comerțul exterior cu bunuri în T. I 2017 a înregistrat o creștere cu 22%, comparativ cu perioada similară a anului trecut. Astfel, comerțul exterior cu bunuri a constituit 1559 mil. dolari SUA (cu 281,4 mil. dolari mai mult). **Exporturile** de mărfuri au totalizat 528,2 mil. dolari SUA, cu 26,8% mai mult față de perioada corespunzătoare din 2016. **Importurile** de mărfuri au înregistrat o creștere cu 19,7%, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Importurile de mărfuri au totalizat 1030,8 mil. dolari SUA.

În trimestrul I 2017 decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a dus la formarea unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 502,6 mil.USD, cu 58,0 mil.USD (13,1%) mai mare față de cel înregistrat în aceeași perioadă din anul 2016.

Mediul de afaceri

Republica Moldova este inclusă în mai multe clasamente, realizate de organizații internaționale, care permit de a compara poziția sa cu alte state la mai mulți indicatori, care direct sau indirect se referă la mediul de afaceri.

Poziția Republicii Moldova în clasamentul Doing Business în ultimii ani se îmbunătățește.

În clasamentul Băncii Mondiale-Doing Business 2016 (ediția 2017), poziția Moldovei a marcat un salt cu 3 puncte față de anul precedent, situându-se pe locul 44 din 190 țări.

Cu toate acestea, pentru indicatorul DTF („distanța până la frontieră”), Moldova a acumulat în anul 2016 un scor total de 71,64, ceea ce reflectă o înrăutățire cu 1,11 puncte față de anul precedent, 2015. Scorul DTF compară economiile cu privire la cele mai bune practice de reglementare, arătând distanța absolută până la cea mai bună performanță pe fiecare indicator al clasamentului.

La anumiți indicatori situația se deosebește semnificativ. Cele mai joase poziții în clasament Moldova le-a înregistrat la indicatorii **Obținerea autorizațiilor de construcții** și **Acces la energia electrică**. Cea mai semnificativă înrăutățire a marcat-o indicatorul **Înregistrarea afacerii**.

Cu toate acestea, unii indicatori au înregistrat o îmbunătățire. Cel mai mare salt a fost înregistrat la indicatorul **Acces la energie electrică**, indicatorul **Plata taxelor**, **Respectarea contractelor**.

În clasamentul libertății economice, Republica Moldova în anul 2016 (ediția 2017) ocupă locul 110 din 186 de țări incluse în rating. Printre cele 44 de țări din regiunea Europei, Republica Moldova ocupă locul 41, iar Indicatorul libertății economice este mai mic decât media pe regiune și cea globală. Potrivit clasamentului Indicelui de liberate economică, economia Republicii Moldova indică un grad redus de libertate.

Sectorul social

Situația demografică. În anul 2016, conform datelor actualizate ale BNS, numărul născuților-vii total pe țară a constituit 37394 pers., fiind în scădere cu 3,1% comparativ cu anul precedent, rata natalității a fost de 10,5 născuți-vii la 1000 locuitori. Numărul de decedați a constituit 38489 pers., înregistrând, la fel, o reducere de 3,6% față de anul 2015, iar rata mortalității a ajuns la 10,8 decedați la 1000 locuitori. Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în anul 2016 a constituit 353 cazuri și s-a redus cu 22 cazuri în comparație cu anul precedent, iar rata mortalității infantile a ajuns la 9,4 decedați în vârstă sub 1 an la 1000 născuți-vii. Numărul *căsătoriilor* total pe țară în anul 2016 a constituit 21992, micșorându-se cu 11,0% față de anul trecut, iar rata nupțialității a constituit 6,2 căsătorii la 1000 locuitori. Indicatorul în cazul numărului divorțurilor din țară a constituit 10605, fiind în scădere cu 5,3% față de anul precedent. Rata divorțialității a constituit 3,0 divorțuri la 1000 locuitori.

Piața forței de muncă. În T. I din 2017 *populația economic activă* a constituit 1201,6 mii pers., fără să se modifice semnificativ față de T. I din anul precedent. *Rata de activitate* a populației a fost de 40,3% și nu s-a modificat esențial f.p.s.a.p. (40,1%). În cadrul persoanelor economic active s-a înregistrat o pondere mai mare a bărbaților (43,7%) decât a femeilor (37,2%). *Rata de ocupare* a populației de 15 ani și peste a atins 37,7%, rămânând, aproape la nivelul p.s.a.p. (37,6%). Ea a fost mai ridicată la bărbați – 40,2% decât la femei (35,5%). Populația ocupată a fost de 1125,7 mii pers. în T. I din 2017, majorându-se nesemnificativ (cu 0,2%) comparativ cu p.s.a.p. Precum și la populația economic activă, nu au fost disparități pe sexe – bărbați – 50,6% și femei – 49,4%. Numărul *șomerilor*, conform BIM a constituit 75,8 mii pers., fiind aproape la același nivel ca p.s.a.p. (74,4 mii). Șomajul a fost într-o proporție mai mare în rândul bărbaților – 65,2% din numărul total al șomerilor, precum și în rândul persoanelor din localități urbane – 56,6%. *Rata șomajului* la nivelul țării în T. I din 2017 a fost de 6,3%, fiind aproape la același nivel ca și în p.s.a.p. (6,2%). Rata șomajului la bărbați a constituit 8,0%, iar la femei – 4,5%. *Populația inactivă* din țară (15 ani și peste) în T. I din anul 2017 a fost de 1782,3 mii pers., constituind 59,7% din populația totală de această vârstă și s-a redus cu doar 0,3 p.p. f.p.s.a.p.

Remunerarea muncii. În T. I din anul 2017 câștigul salarial nominal mediu lunar a constituit 5218,9 MDL, înregistrând o majorare de 11,3% față de T. I din 2016. Indicele câștigului salarial real pentru T. I din anul 2017 față de T. I din anul 2016 a fost de 106,7%, sau în creștere cu 6,7% față de nivelul anului precedent. În T. I din anul 2017, câștigul salarial mediu lunar în sectorul bugetar a fost de 4725,7 MDL (+12,6% față de T. I din anul 2016), în sectorul economic real – 5428,6 MDL (+10,7% față de T. I din anul 2016).

Veniturile disponibile ale populației pe o lună în T. I din anul 2017 au constituit 2134,5 MDL în medie la o persoană, fiind în creștere cu 5,3% f.p.s.a.p. În termeni reali veniturile populației au înregistrat o majorare nesemnificativă de 0,9%. Cele mai importante surse de venit rămân a fi în continuare: salariile (40,2%), prestațiile sociale (23,7%) și transferurile bănești din afara țării (17,6%).

Cheltuielile de consum medii lunare ale populației în T. I din 2017 au constituit în medie pe o persoană 2091,0 MDL, majorându-se cu 1,6% față de T. I din anul 2016. În termeni reali, ajustând la indicii prețurilor de consum, cheltuielile populației s-au micșorat în medie cu 2,6% f.p.s.a.p. Cea mai mare parte a cheltuielilor continuă să fie direcționată spre: consumul alimentară (44,1%), întreținerea locuinței (18,7%) și îmbrăcăminte și încălțăminte (9,7%).

Protecția socială a populației. Numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 aprilie 2017 (până la indexare) a constituit 710,9 mii pers. sau cu 30,0 mii pers. mai mult comparativ cu 1 aprilie 2016. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 aprilie 2017 a constituit 1354,75 MDL, fiind în creștere cu 16,3% față de 1 aprilie 2016.

Capitolul I

PRODUȚIA¹

Produsul intern brut

Produsul intern brut în primul trimestru al anului respectiv a însumat o valoare de 29670 mil.MDL, ceea ce a dus la sporuri pozitive cu 3,1% față de perioada similară a anului precedent. Acest fapt îi permite de a se poziționa pe o traiectorie de creștere mai avantajoasă comparativ cu T1:2016, când a fost înregistrată o creștere modestă de 0,8% f.p.s.a.p.

În trimestrul I 2017 exportul de bunuri și servicii a avut o evoluție ascendentă marcând o creștere semnificativă (+10,2%) la contribuția PIB-ului.

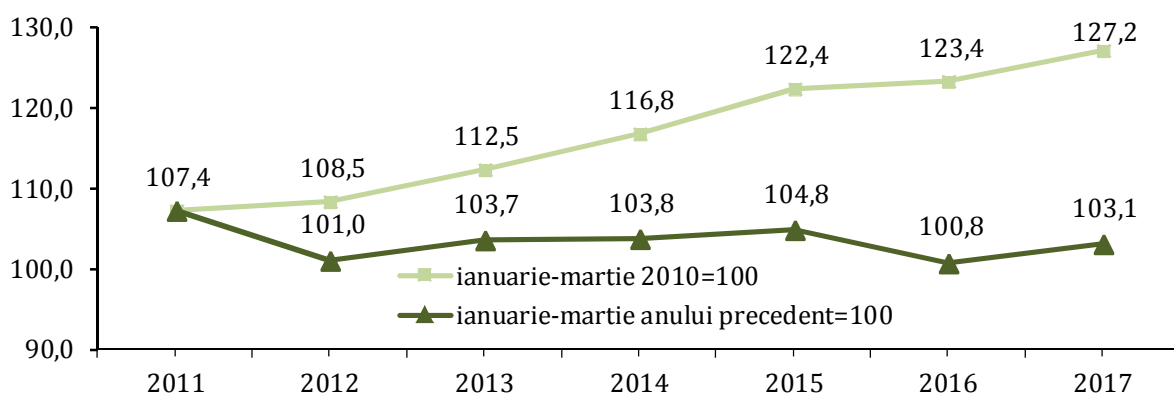

Figura 1.1. Evoluția PIB în T1:2011 - T1:2017 (%)

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

Similar perioadei respective a anului precedent, nu toate componentele au înregistrat sporuri pozitive la formarea PIB-ului. Cele mai însemnate creșteri au avut următoarele activități economice:

- Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică (+2,0%), având o pondere de 20,1% la formarea PIB.
- Informații și comunicații (+0,3%), cu o pondere de 7,5% la formarea PIB.
- Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (+0,2%), cu o pondere de 15,8% la formarea PIB.
- Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport (+0,2%), cu o pondere de 3,5% la formarea PIB.
- Agricultură, silvicultură și pescuit (+0,1%), cu o pondere de 3,3% la formarea PIB.
- Construcții (+0,1%), cu o pondere de 2,8% la formarea PIB.
- Artă, activități de recreere și de agrement; alte activități de servicii; activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu (+0,1%), cu o pondere de 2,8% la formarea PIB.

¹ Analiza este prezentată fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender, pe baza statisticilor oficiale, elaborate de către Biroul Național de Statistică. În unele cazuri, special menționate, sunt prezentate datele disponibile vizând regiunea transnistreană, difuzate de către organul de statistică din regiune.

O contribuție negativă în valoarea PIB-ului a avu to activitatea administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială care a redus PIB-ul cu 0,2%, deținând o pondere de 16,4%.

Efectuând o analiză a sectorului real al economiei (agriculturii și industriei) vom observa că acesta influențează sporirea PIB-ului cu 0,3%, aceste două activități contribuind cu o valoare adăugată brută de +1,8% și +1,2% respectiv.

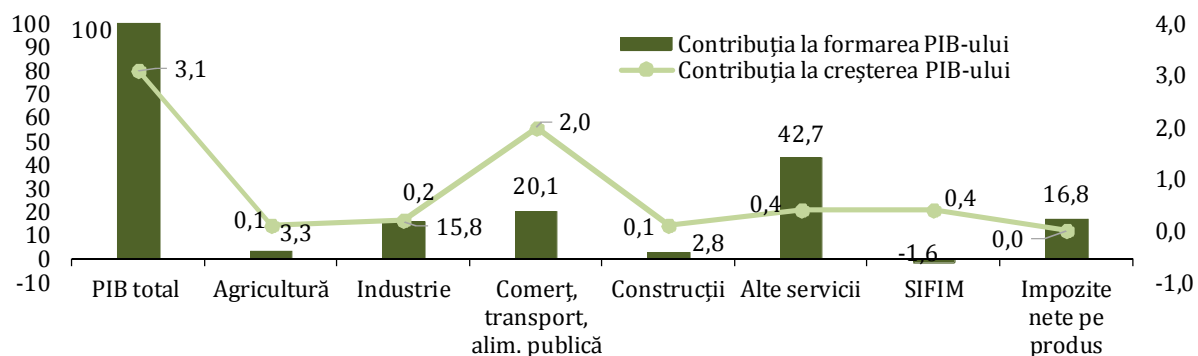

Figura 1.2. Contribuția activităților economice la formarea PIB în T1:2017 și la creșterea acestuia față de T1:2016

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Pe partea utilizărilor, în T1:2017 au avut loc majorări la toate capitolele cu diferite ritmuri de creștere. Cu toate că în perioada respectivă a avut loc o creștere a comerțului extern, atât a exportului (+10,2%) cât și a importului (+13,3%), valoarea exportului net de bunuri și servicii a atins (-34,3%) la formarea PIB, comparativ cu valoarea din perioada respectivă a anului precedent de (-33,4%). În același context, acesta a redus PIB-ul mai puțin (-3,1%) față de T1:2016 (-4,3%).

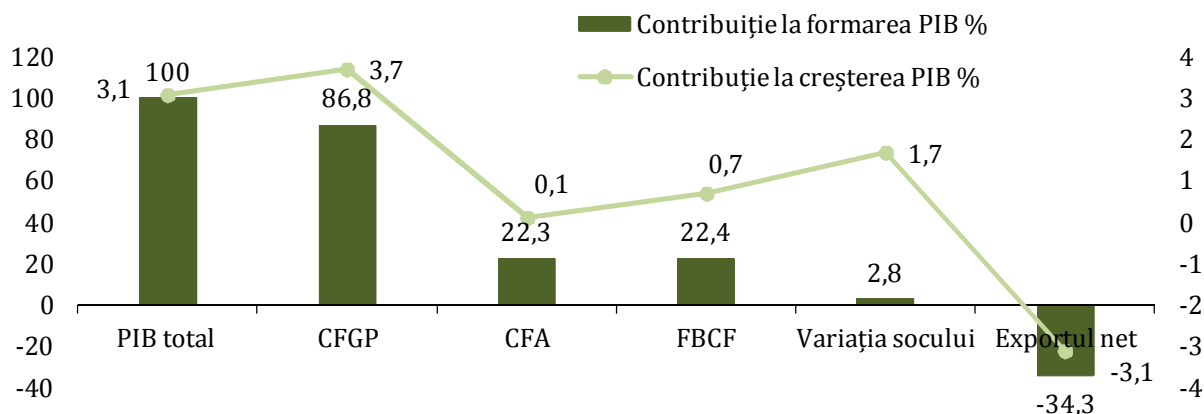

Figura 1.3. Contribuția componentelor de utilizări la formarea PIB în T1:2017 și la creșterea acestuia față de T1:2016 (%)

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Agricultura

Volumul producției agricole globale în trimestrul I al anului 2017 înregistrează o dinamică pozitivă de 101,1 % față de aceeași perioadă a anului precedent conform datelor preliminare. Acest fapt se datorează, în special, creșterii producției animaleiere cu 1,1% care a avut următoarele schimbări și anume: majorarea producției vitelor și păsărilor cu 2,8%, majorarea producției de ouă cu 2,1% și diminuarea producției de lapte cu 4,1%.

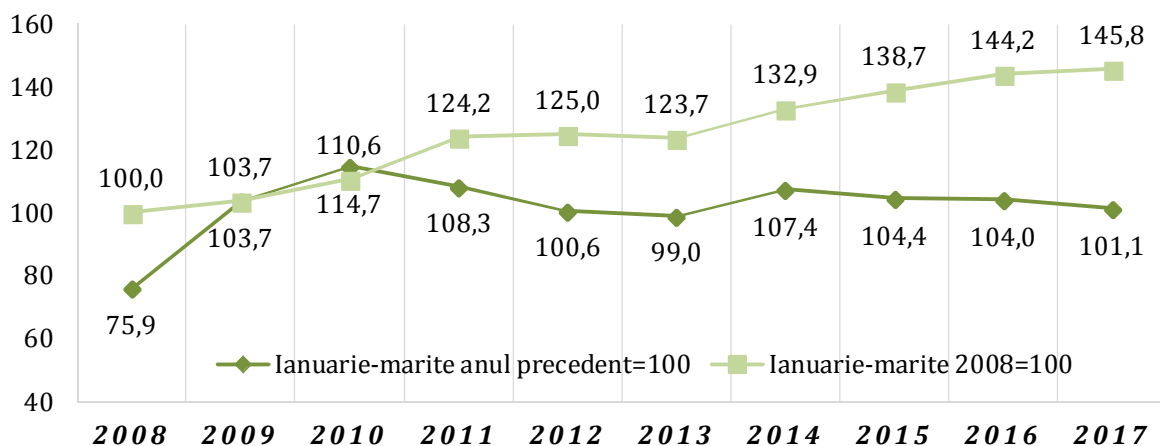

Figura 1.4. Evoluția volumului producției agricole în T1:2008 - T1:2017

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

Industrie

T1:2017 comparativ cu perioada similară a anului precedent notifică sporuri pozitive neînsemnate de 0,9% la capitolul sectorului industrial. Această situație a fost condiționată de diminuarea indicilor producției industriei extractive cu 13,5%, pe de altă parte, fiind ameliorată de valorile producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat cu 4,3% și indicii înregistrați în industria prelucrătoare - cu 0,3%.

În cadrul industriei prelucrătoare, cei mai mari indici de creștere au fost înregistrați în fabricarea autovehiculelor, a remorcilor și semiremorcilor (+36,7%), fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice (+29,5%) și repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (+17,1%). Pe de altă parte, scăderi semnificative au fost marcate în fabricarea produselor de tutun (-69%), fabricarea altor mijloace de transport (-61%) și fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (-18,6%).

În cadrul industriei alimentare nu au fost înregistrate schimbări semnificative. Astfel în T1:2017 aceasta a marcat o creștere de 0,3% f.p.s.a.p.

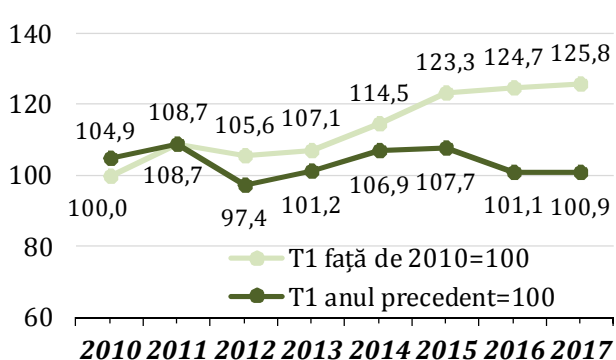

Figura 1.5. Indicii volumului producției industriale T1:2010 - T1:2017(%)

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

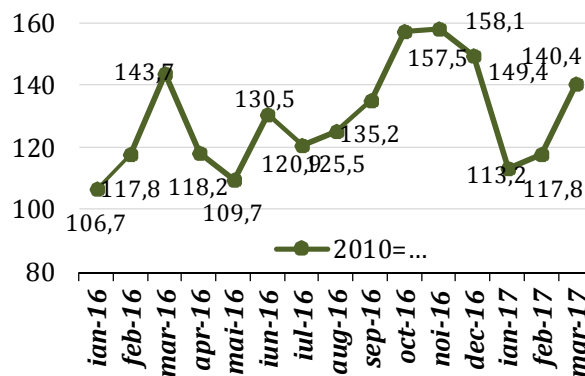

Figura 1.6. Indicii lunari producției industriale ianuarie 2016 - martie 2017 comparativ cu anul 2010, (%)

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Comerțul interior de bunuri și servicii

Spre deosebire de perioada similară a anului precedent, se observă o revigorare a situației în comerțul cu ridicata, pe când comerțul cu amănuntul continuă direcția negativă înregistrată anterior.

În primele trei luni ale anului 2017 volumul activității de comerț cu amănuntul continuă tendința de scădere comparativ cu cifrele anului precedent. Astfel, în Trimestrul 1 anul curent, indicele atestat a fost de minus 4,4 la sută comparativ cu trimestrul similar al anului 2016. Referitor la comerțul cu ridicata, se observă o situație diametral opusă, unde cifra de afaceri înregistrează ritmuri de dinamică pozitivă, cu 37,3% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Aceeași situație s-a urmărit pentru serviciile de piață prestate populației, comerțul cu autovehicule și motocicletele și serviciile de piață prestate, în principal, întreprinderilor unde cifrele de afaceri au sporit cu ritmuri diferite și anume cu respectiv, 1,8%, 26,9% și 11,7% f.p.s.a.p.

Investiții în active imobilizate

Investițiile în economie continuă tendința descendentă înregistrată în anii precedenți, însă în T1:2017 se atestă o atenuare a ritmurilor de regres.

Investițiile în active imobilizate continuă tendința de scădere în T1:2017, însă comparativ cu T1:2016 în ritmuri mult mai modeste, atingând valori de 2322,1 mil.MDL sau -1,2% f.p.s.a.p. Pe tipuri de imobilizări corporale, în T1:2017 se atestă tendințe de creștere doar pentru investițiile în utilaje, mașini, instalații de transmisie ce dețin cea mai mare pondere, de 40,5% din totalul investițiilor, ori cu 8,9%, mai mult, construcții inginerești – cu 5,4% și mijloace de transport – cu 1,5% f.p.s.a.p. Celelalte componente au înregistrat reduceri cu tempouri diferite (clădiri nerezidențiale – cu 17,2%, clădiri rezidențiale – cu 4,2%, alte imobilizări corporale – cu 6,5%).

Principalele surse de finanțare au parvenit preponderent din mijloacele proprii ale investitorilor care au atins valoarea de 1742,1 mil.MDL, deținând o pondere de 75% din valoarea totală a investițiilor în active imobilizate. În același timp, acestea au suportat o diminuare de 4,7% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Cu toate că investițiile din contul bugetului de stat au sporit de 2,2 ori f.p.s.a.p., ponderea acestora în structura investițiilor rămâne a fi nesemnificativă, de 4,4%.

Transport

Activitatea de transport înregistrează semne de redresare în primul trimestru al anului 2017. Transportul de mărfuri prezintă indici pozitivi, în același timp fiind înregistrată o diminuare a transportului de pasageri.

Astfel, comparativ cu perioada similară a anului precedent, transportul de mărfuri a crescut cu 13,2%, pe fundalul sporirii volumului de mărfuri transportate pe cale feroviară (31,3%) și rutieră (4,6%), înregistrând un volum de 2,5 mil. tone.

Parcursul mărfurilor, de asemenea, a înregistrat semne de creștere, depășind valorile perioadei similare a anului precedent cu 19,9%.

Respectând tendința din ultimii ani, cei mai mulți pasageri s-au deplasat cu autobuze și microbuze, indicele de dinamică a acestora fiind de 97,5% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Parcursul pasagerilor care s-au deplasat cu autobuze și microbuze avansează cu ritmuri modeste, în primele trei luni ale 2017 fiind înregistrat un spor de 1,1% f.p.s.a.p.

Turism

Tendințele în turism atestă o ușoară creștere a numărului vizitatorilor străini în țară prin intermediul agențiilor de turism.

După ce numărul străinilor sosiți în Republica Moldova prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor era în scădere în T1:2016 comparativ cu perioada similară a anului precedent, în T1:2017 se înregistrează o creștere cu 29,1% f.p.s.a.p., servicii turistice fiind acordate pentru

27,9 mii de turiști și excursioniști. Cele trei forme de deplasare turistică prezintă creșteri cu valori diferite f.p.s.a.p., și anume: turism receptor (2,8%), emițător (35,3%), intern (20,4%).

Cetățenii din România, Federația Rusă, Ucraina și Turcia dețin cea mai mare pondere în numărul total de turiști și excursioniști străini sosiți în Republica Moldova. 62,3% din aceștia au optat pentru turism în scop de odihnă, recreere și agrement. În același timp, majoritatea cetățenilor moldoveni au ales ca destinație turistică România, Bulgaria și Egipt, 97,3% din aceștia optând pentru turism în scop de odihnă, recreere și agrement.

Capitolul II

PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ

2.1. Prețuri și rate de schimb

Prețuri

În trimestrul I al anului 2017, rata anuală a inflației IPC și-a revenit în limitele intervalului de variație de $\pm 1,5$ puncte procentuale asociate țintei staționare de 5 la sută. Valoarea înregistrată în primele trei luni ale anului 2017 (4,3 la sută) a coborât cu 6,7 puncte procentuale sub cea consemnată în p.s.a.p. și s-a majorat cu 1,8 puncte procentuale față de ultimul trimestru al anului precedent. Pentru componentele IPC în trimestrul I, 2017 s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 4,5%, produse nealimentare – 4,7%, servicii – 3,1%.

Evoluțiile lunare ale ratei anuale a inflației indică o întrerupere a tendinței de descreștere, manifestată în ultimele luni ale anului 2016, majorându-se treptat. Ritmul de creștere a prețurilor în lunile ianuarie, februarie și martie 2017 f.p.s.a.p. a fost de 3%, 4,7%, și 5,1%. Principalul determinant al reacclerării în acest interval a inflației l-a constituit creșterea tarifelor la serviciile medicale, majorarea prețurilor produselor petroliere și ajustarea accizelor pentru unele tipuri de produse la începutul anului 2017, precum și majorarea prețurilor la produsele alimentare, determinată de condițiile meteo în din primele luni ale anului.

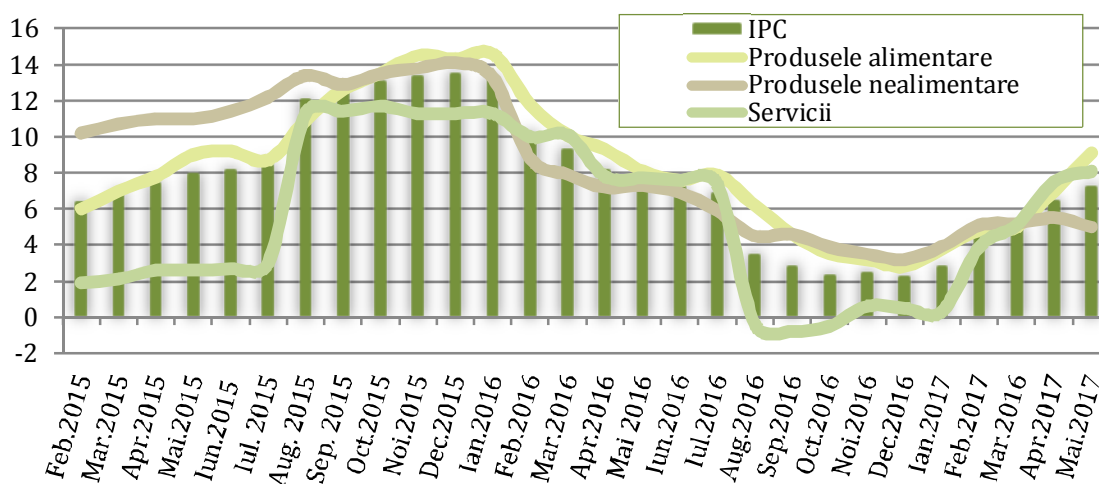

Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC și a componentelor sale, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

În trimestrul I 2017, prețurile la produsele alimentare s-au majorat cu 4,5%, ritmul de creștere diminuându-se cu 7,7 puncte procentuale față de trimestrul I al anului precedent (în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, s-au produs următoarele majorări: în ianuarie – 3,8%, în februarie – 4,8%, în martie – 5%). În trimestrul I al anului 2017 au crescut considerabil prețurile la ouă cu 43,5% (determinată de reducerea ofertei pe piața internă), la unt cu 10,4%, la zahăr cu 11,4%, la pește și conservele de pește cu 5,7%, precum și la unele legume: usturoiul cu 34,8% și castraveții cu 17,8% f.p.s.a.p. Presiunile inflaționiste asupra prețurilor produselor alimentare au fost susținute în mare parte și de sporirea cererii agregate.

Prețurile la produsele nealimentare în trimestrul I, 2017 s-au majorat cu 4,7% f.p.s.a.p, cu 5,3p.p. sub valoarea indicatorului dat în aceeași perioadă a anului 2016 (în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, creșterile au fost de: 3,9% în ianuarie, de 5,1% în februarie și de 5,2% în martie). În această perioadă au înregistrat creșteri de preț majoritatea produselor nealimentare, însă cele mai mari majorări de preț au suportat produsele accizabile: țigările cu 17,9% și combustibilii cu 11,1%.

Presiuni inflaționiste asupra IPC în trimestrul I al anului 2017 au parvenit și din partea serviciilor, ritmul de creștere a cărora a constituit în această perioadă 3,1%, cu 7,4p.p. sub nivelul indicatorului respectiv în anul 2016 (în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent s-au înregistrat următoarele majorări în primele trei luni ale anului curent: în ianuarie – 0,3%, în februarie – 3,9% și în martie – 5,1%). În perioada de referință, comparativ cu trimestrul I al anului precedent, cele mai mari majorări de preț au fost înregistrate în cazul serviciilor de sănătate cu 42,2%, serviciile de încălzire centrală cu 7,1%, în educație și învățământ cu 9,0%.

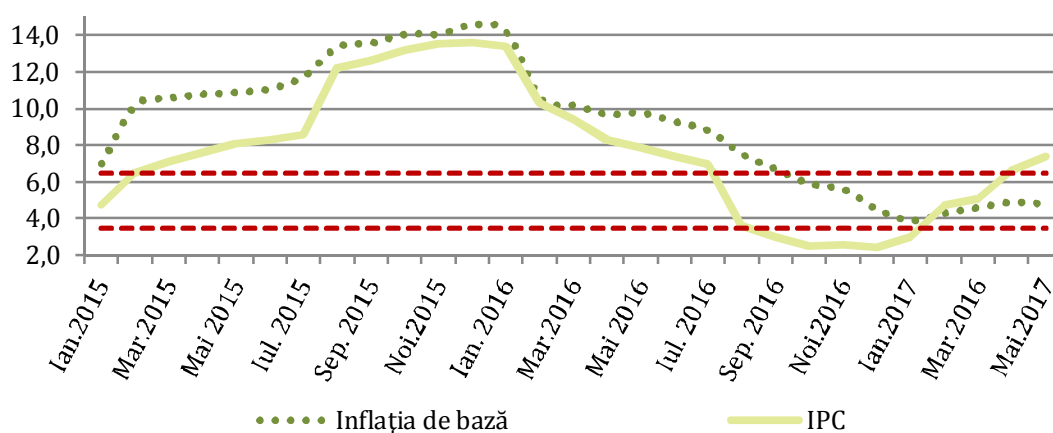

Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

La începutul anului 2017 și-a modificat traiectoria și inflația de bază, însă cu ritmuri mai lente decât cele consemnate pentru IPC. În perioada ianuarie – martie 2017, indicele inflației de bază a constituit 4,3% f.a.p.a.p., față de nivelul atins pentru aceeași perioadă a anului 2016 descrescând cu 7,3 p.p. În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent ritmul de creștere a inflației de bază a înregistrat următoarele majorări: în ianuarie – 3,9%, în februarie – 4,3% și în martie – 4,6%. Diminuarea presiunii inflației de bază asupra IPC se explică prin stabilizarea și aprecierea ușoară a monedei naționale față de dolarul SUA și moneda unică europeană. Totuși trendul ascendent al inflației de bază este alimentat de revizuirea accizelor pentru țigări, majorarea prețurilor la serviciile din educație și învățământ, scumpirea încălțăminte și articolelor vestimentare.

Prețurile producției industriale în trimestrul I 2017 comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent consemnează o tendință de relaxare (-3,8 puncte procentuale, până la 2,9 la sută, f.p.s.a.p.). Însă față de evoluția acestora în ultimele trimestre ale anului precedent se observă o intensificare ușoară a acestuia, influența dominantă revenind industriei prelucrătoare. În ramurile industriei s-au înregistrat următoarele majorări f.p.s.a.p.: industria extractivă – 1,3%, industria prelucrătoare – 3,2%, sectorul energetic – 1,4%. Cele mai mari majorări de preț în industria prelucrătoare, în această perioadă, au fost atestate pentru următoarele activități: fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului – cu 21,3%, fabricarea zaharului – cu 15,7%, fabricarea vinurilor din struguri cu 6,7% comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut.

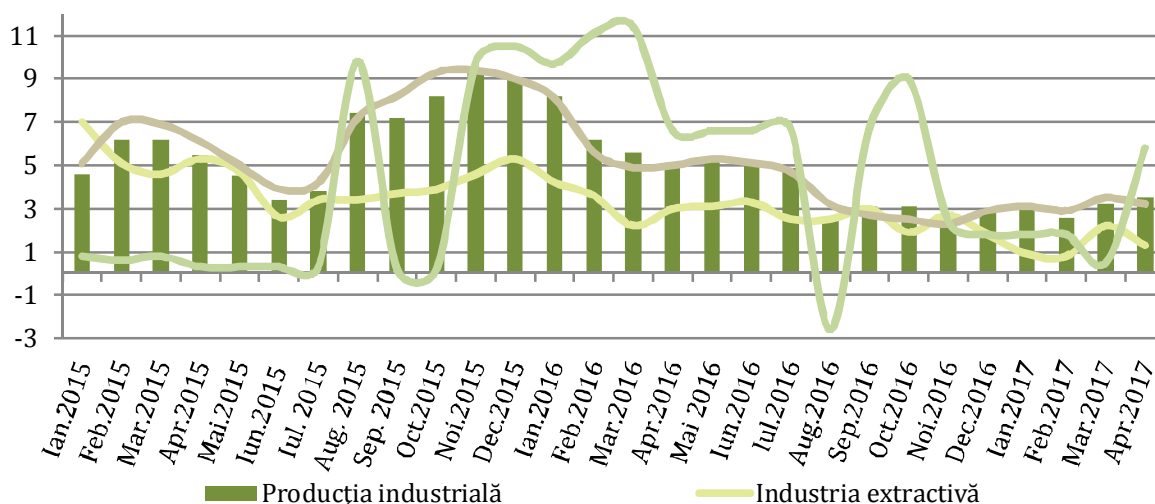

Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Începutul anului a fost marcat și de majorarea moderată a prețurilor producătorilor agricoli. În trimestrul I al anului 2017, prețurile producătorului la produsele agricole au crescut cu 0,8% față de perioada similară a anului 2017. La accelerarea ritmului anual de creștere a acestei categorii de prețuri, în perioada corespunzătoare, au contribuit, în special, produsele animaliere, a căror prețuri s-au majorat cu 11,6% f.p.s.a.p. Totodată, prețurile la produsele vegetale au înregistrat o scădere cu 3,5%, comparativ cu perioada similară a anului trecut.

Prețul combustibilului este o componentă importantă a costurilor agenților economici. Din acest motiv, majorarea cotelor accizelor la aceste produse prezintă un risc de abatere a inflației peste prognoza BNM în perspectivă. În primul trimestru al anului 2017, ritmul de creștere a prețurilor la combustibili este de 11,1%, adică cu 12,6 p.p. peste nivelul acestui indicator în p.s.a.p. (în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent indicii prețurilor la combustibili au înregistrat următoarele valori: în ianuarie – 7,9%, în februarie – 12,9% și în martie – 12,5%.

Rate de schimb

La începutul anului 2017 cursul de schimb al leului s-a înscris pe un trend descendent care s-a prelungit până spre finele lunii mai. În trimestrul I, 2017 cursul mediu nominal de schimb față de principalele valute de referință a fost de 21,2 MDL/EUR și 20,0 MDL/USD, apreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 4% față de moneda unică europeană și cu 0,6% față de dolarul SUA.

În expresie lunară, cursul mediu de schimb al monedei naționale față de moneda unică europeană a constituit

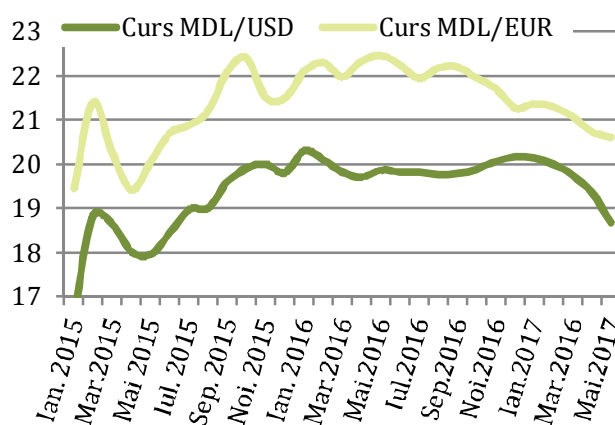

Figura 2.1.4. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO
Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

în ianuarie – 21,4MDL/EUR, în februarie – 21,3MDL/EUR, iar în martie – 21,1MDL/EUR. Evoluția cursului mediu de schimb al leului față de dolarul SUA în decursul trimestrului I, 2017 a variat între 20,1 MDL/USD (în luna ianuarie) și 19,7 MDL/USD (în luna martie).

Drept consecință a aprecierii monedei naționale a scăzut și cursul real al monedei naționale. De la începutul anului 2017 – în trimestrul I cursul real al leul moldovenesc s-a apreciat față de USD cu 5,3% (comparativ cu perioada similară a anului trecut), iar față de Euro cu 5,7%.

Regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru.

Rata anuală a inflației în regiunea din partea stângă a râului în trimestrul I al anului 2017 a marcat o evoluție volatilă, menținându-și trendul ascendent din mijlocul anului precedent. În ianuarie - martie 2017 ritmul anual de creștere al IPC a constituit 4,2% înregistrând o creștere cu 6,1 p.p. față de perioada similară a anului 2016.

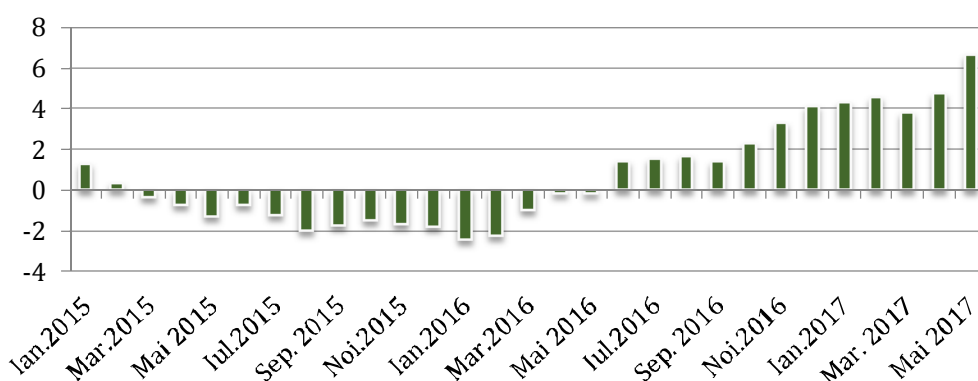

Figura 2.1.5. Ritmul anual de creștere a IPC în regiunea din partea stângă a râului Nistru, %

Sursa: Conform datelor Băncii Centrale a regiunii din partea stângă a râului Nistru.

Evoluția ascendentă a inflației în această perioadă s-a datorat în mare parte creșterii prețurilor la produsele alimentare, totodată datorită influenței factorilor monetari au crescut semnificativ și prețurile la produsele nealimentare ce mare parte provin din import.

Pe parcursul trimestrului I 2017, Banca Centrală a regiunii din partea stângă a râului Nistru și-a păstrat obiectivul general al politicii monetare, orientat spre țintirea cursului valutar de schimb, stabilit la mijlocul lunii martie 2016 sub presiunea recesiunii economice din regiune la nivelul de 11,3 PRB/USD.

După o perioadă de depreciere a rublei în trimestrul I al anului 2017 acesta s-a apreciat ușor cu 2,2% față de nivelul p.s.a.p. și a constituit 12,12 ruble pentru un EUR.

2.2. Politica monetară

În primele luni ale anului 2017, în condițiile fluctuației moderate a prețurilor, reducerii presiunilor inflaționiste și conturării unor semne de revigorare a economiei, BNM a menținut ratele instrumentelor de politică monetară la nivelul atins la sfârșitul anului precedent.

Instrumentele politicii monetare

În trimestrul I, 2017 rata de bază s-a menținut la nivelul stabilit din luna noiembrie 2016 și a constituit 9%, fapt ce atestă o scădere cu circa 10% față de nivelul acesteia în perioada similară a anului trecut. Rata dobânzii la creditele overnight a fost și se menține în continuare la nivelul de 12%, iar rata dobânzii la depozitele overnight este de 6%.

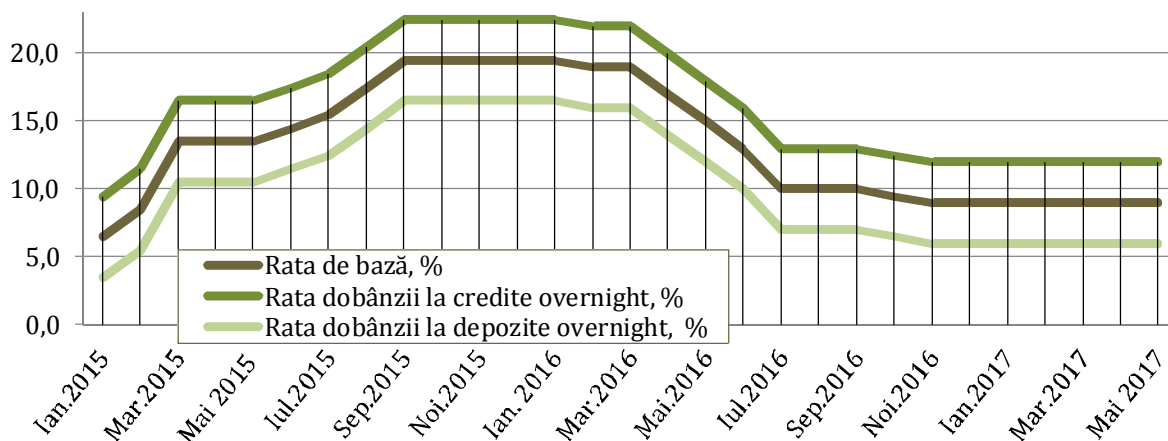

Figura 2.2.1. Evoluția ratelor de dobândă la instrumentele de politică monetară

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rezervele obligatorii

În trimestrul I 2017, BNM nu și-a modificat politica rezervelor minime obligatorii, menținând coeficientul rezervelor obligatorii la nivelul anului precedent. În trimestrul I, 2017 BNM menține rata rezervelor din mijloacele atrase în MDL și în valută neconvertibilă la nivelul de 35%, cu 15 p.p. peste maxima istorică a ratei RMO înregistrată în anul 2008. Rata rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în valute convertibile a rămas și ea neschimbată la nivelul de 14%.

În trimestrul II al anului curent, sub influența intensificării presiunilor inflaționiste BNM decise majorarea graduală a normei rezervelor obligatorii din mijloace atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă cu 5,0 puncte procentuale, până la 40% din baza de calcul.

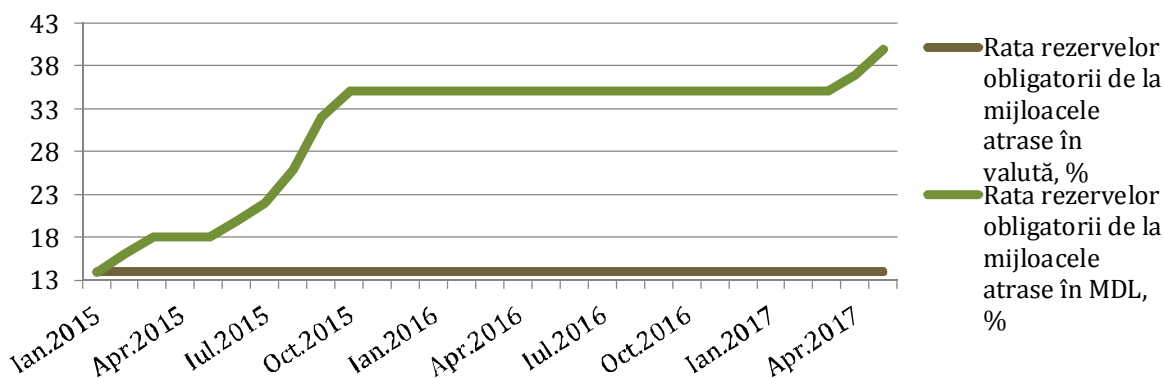

Figura 2.2.2. Rata rezervelor obligatorii la BNM, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Operațiunile de piață deschisă și facilitățile permanente

În trimestrul I al anului 2017 în vederea sterilizării volumului excesiv de lichidități pe piață volumul operațiunilor BNM de sterilizare a crescut considerabil. Pe parcursul trimestrului I, 2017 soldul mediu lunar al operațiunilor de sterilizare s-a situat la un nivel superior perioadei similare a anului precedent (în creștere cu 5,4 mld. MDL) și a constituit 6,7 mld. MDL. Cel mai înalt sold a fost înregistrat în luna februarie 2014, când soldul mediu zilnic al vânzărilor de CBN-uri a fost – 3,12 mld. MDL.

În primul trimestru al anului 2017 a crescut și solicitarea de depozite "overnight", soldul mediu zilnic constituind pentru lunile ianuarie, februarie și martie 2017 – 1146 mil.MDL, 1022 mil.MDL și 1053 mil.MDL, corespunzător. În aceeași perioadă, solicitarea facilității de credite "overnight" de la BNM din partea băncilor comerciale a fost nulă.

Intervențiile pe piața valutară

În trimestrul I 2017 BNM a intervenit pe piața valutară în special ca cumpărător de valută iar volumul procurărilor de valută a constituit în sumă circa 28,9 mil.USD. Aceste intervenții au fost în concordanță cu politica monetară promovată de BNM și au avut drept scop ameliorarea situației pe piața valutară internă.

Tabelul 2.2.1. Activitatea BNM pe piața valutară interbancară în perioada ianuarie 2016 – aprilie 2017

Luna	Volumul procurărilor, (echivalentul în mil.USD)	Volumul vânzărilor, (echivalentul în mil.USD)
Ianuarie 2016	0,38	-
Februarie 2016	0	-
Martie 2016	11	-
Aprilie 2016	108,8	-
Mai 2016	47,5	-
Iunie 2016	20,6	-
Iulie 2016	74,4	-
August 2016	94,3	-
Septembrie 2016	62,9	-
Octombrie 2016	5,98	10,7
Noiembrie 2016	0	17,5
Decembrie 2016	0,59	-
Ianuarie 2017	0,48	-
Februarie 2017	0,46	-
Martie 2017	28	0
Aprilie 2017	9,5	0

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

În trimestrul I 2017 stocul activelor oficiale de rezervă a înregistrat un ritm impunător de creștere, ce se datorează în special unei perioade de baza redusă din anul 2016. La sfârșitul lunii martie al anului 2017, datorită intervențiilor BNM pe piața valutară interbancară, activele oficiale de rezervă s-au majorat față de datele înregistrate la sfârșitul lunii martie a anului 2016, cu cca. 0,6 mld.USD. Soldul activelor oficiale de rezervă la sfârșitul trimestrului I, 2017 a constituit 2,34 mld.USD, înregistrând un spor de 23,5% f.p.s.a.p.

Indicatorii monetari

La începutul anului 2017, relaxarea condițiilor monetare în tandem cu o revigorare ușoară a economiei a favorizat menținerea ritmului de creștere a tuturor componentelor masei monetare, care și-a revenit la valori pozitive la sfârșitul anului precedent după doi ani de evoluții volatile, preponderent negative. O contribuție mai semnificativă la creșterea masei monetare au avut-o componentele agregatului monetar M1, în special depozitele la vedere în monedă națională.

La sfârșitul trimestrului I ritmul de creștere a masei monetare s-a majorat semnificativ față de valorile acestuia înregistrate în perioada similară a anului precedent, creștere generată de majorarea volumului de depozite în monedă națională.

În acest context, stocul agregatelor monetare la data de 31.03.2017, comparativ cu datele înregistrate la data de 31.03.2016 a evoluat după cum urmează:

- agregatul monetar M0 a înregistrat o creștere cu 12,1% și a constituit aproximativ 16,4 mld. MDL;
- agregatul monetar M1 a crescut cu 25,9 % și a atins un nivel de 27,8 mld. MDL;
- ritmul de creștere a agregatului monetar M2 a sporit cu 20,1%, și a constituit 46,3 mld. MDL
- agregatul monetar M3 a înregistrat o creștere de 11,1% și s-a cifrat la 70,1 mld. MDL.

La sfârșitul trimestrului I al anului 2017, volumului bazei monetare a înregistrat un spor de 17,7% f.p.s.a.p. și a constituit 33,7 mld. MDL.

Evoluția componentelor masei monetare și-a lăsat amprenta și asupra structurii masei monetare în circulație, în ceea ce privește distribuția ponderilor diferitelor componente în cadrul masei monetare în sens larg.

La 31.03.2017 componentele masei monetare erau distribuite în felul următor: agregatul monetar M0 (bani în circulație) – 23,3%; depozite la vedere – 16,2%; depozite la termen – 26,5% și depozite în valută – 33,9%. Comparativ cu datele de la sfârșitul trimestrului I al anului 2016, menționăm o reducere a ponderii depozitelor în valută străină cu 5p.p., evoluție determinată de consolidarea poziției depozitelor la vedere și la termen în monedă națională, care și-au sporit ponderea cu 4,4p.p și 0,3p.p. corespunzător.

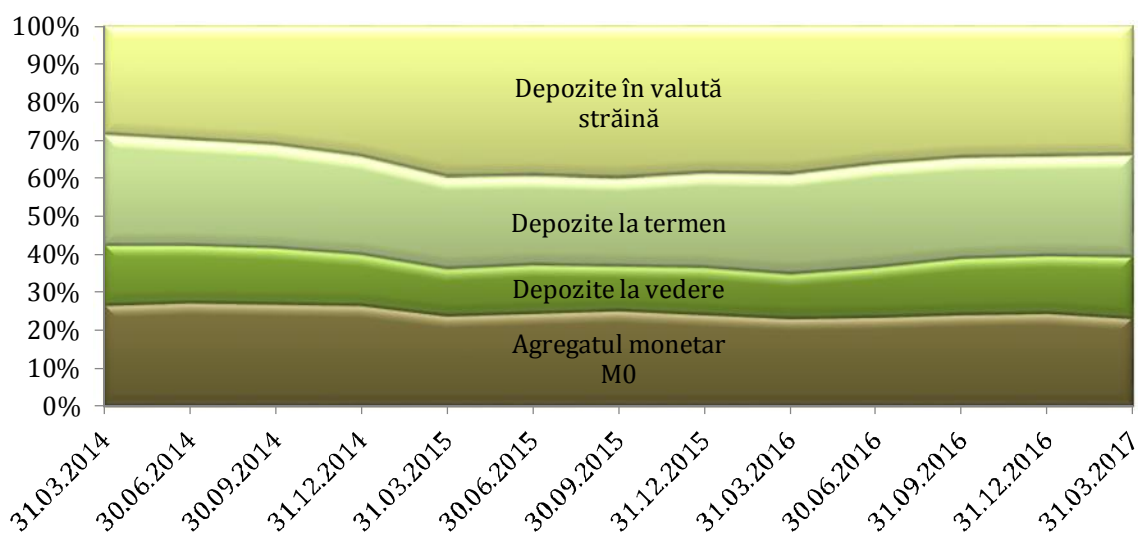

Figura 2.2.3. Structura masei monetare M3

Sursa: Calcule conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Sporirea esențială a ponderii depozitelor la vedere în monedă națională în totalul masei monetare este un efect al politicii monetare promovate de BNM prin menținerea unui nivel înalt al ratelor de rezerve obligatorii, care intră în componența acestui agregat. Decizie care poate avea consecințe grave asupra economiei naționale, lipsită de acces la resurse financiare ieftine și în cantități suficiente necesare pentru o posibilă relansare.

Politica monetară în regiunea din partea stângă a râului Nistru.

Strategia de politica monetară a băncii centrale din regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru este menținerea stabilității sistemului financiar și susținerea creșterii economice bazată pe țintirea cursului valutar de schimb.

Pe parcursul trimestrului I al anului 2017, în încercarea de a stopa presiunile inflaționiste rata de refinanțare a băncii centrale a fost majorată din luna februarie 2017 dublu, de la 3,5% – 7%. În același scop a fost majorată și rata la rezervele obligatorii în ruble la de la 14% la 15% pentru sursele atrase în ruble. Rata rezervelor obligatorii pentru sursele atrase în valută străină a rămas neschimbată la nivelul de 12%.

La sfârșitul trimestrului I, 2017, masa monetară în regiunea din stânga Nistrului constituia 5350,2 mil. ruble (echivalentul a cca 3104,7 mil.MDL²), descrescând cu 1,46% comparativ cu volumul ofertei monetare înregistrat la sfârșitul trimestrului I al anului precedent.

La 01.04.2017 componentele masei monetare erau distribuite în felul următor: agregatul monetar M0 (bani în circulație) – 19,4%; cvasimoneda – 26%; masă monetară în valută străină – 54,5%. Comparativ cu perioada similară a anului precedent, la sfârșitul trimestrului I al anului 2017 s-au înregistrat unele schimbări semnificative în structura masei monetare, a crescut ponderea banilor în circulație și cvasi monedei cu 5,4 p.p. și 8,6 p.p. corespunzător, iar ponderea masei monetare în valută a scăzut cu 8,6 p.p.

²Calculat conform cursului oficial de schimb al CBPMR la data de 01.04.17, <http://www.cbpmr.net/?kv=1&lang=ru>

Capitolul III

FINANȚE

3.1. Finanțe publice

Debutul anului curent este mult mai favorabil pentru bugetul public decât primele luni ale anului 2016. Astfel, Veniturile Bugetului public național, în pofida anticipațiilor pesimiste au fost colectate în primul trimestru al anului 2017 în mărime 123% față de perioada similară a anului.

În 3 luni ale anului 2017, **veniturile** totale ale bugetului public național au constituit 11 993,2 mil.MDL, fiind în creștere cu 20,8 % sau 2 068,2 mil.MDL față de aceeași perioadă a anului trecut. Analiza structurii veniturilor nete ale BPN (fără transferurile între componentele bugetare) reflectă o pondere considerabilă a încasărilor bugetului de stat, cu 64,56% contribuții la veniturile totale, fiind urmat de bugetul asigurărilor sociale, cu 21,62%, o pondere mică a încasărilor FAOAM cu 7,19% , iar cea mai mică contribuție au avut-o bugetele locale cu 6,62%.

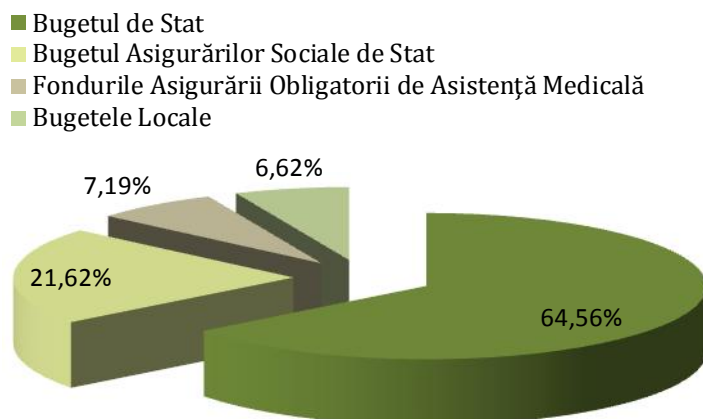

Figura 3.1.1. Structura veniturilor în BPN în I trimestru 2017, mil.MDL

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Totodată, de cele mai mari transferuri din contul bugetului de stat au beneficiat anume bugetele locale. Astfel, Bugetul de stat a beneficiat de 3 mil.MDL și a acordat 4 584,6 mil.MDL sub formă de transferuri, din care 2094,5 – bugetelor locale, 648,3 – FAOAM și 1 841,8 – bugetului asigurărilor sociale. Tendința de finanțare a bugetelor locale din contul bugetului de stat se menține parcursul ultimilor ani, punând pe agenda guvernării problema modificării mecanismului de formare și administrare a finanțelor publice locale.

Valoarea veniturilor fiscale în perioada nominalizată a înregistrat 7350,5 mil.MDL, în creștere față de anul precedent cu 28,7% sau cu 1639,7 mil.MDL. Aportul cel mai mare le-au avut TVA, cu 49,16%, impozitul pe venit – 23,51% accizele – 18,20, din care cea mai mare parte le revin accizelor la mărfurile importate – cca 96%. Impozitele și taxele pe mărfuri și servicii au însumat 71,29% cele pentru comerțul exterior – 0,5%, iar și impozitele pe bunurile imobiliare au avut o valoare nesemnificativă. Menționăm, că ponderea scăzută a impozitelor pe venit în primul trimestru al anului 2017 comparativ cu impozitele și taxele pe mărfuri și servicii este înregistrată în perioada colectării impozitului pe venit. În perioadele următoare această pondere doar va scădea, fapt ce ne permite să afirmăm, că economia Republicii Moldova se bazează în continuare pe modelul economiei de consum.

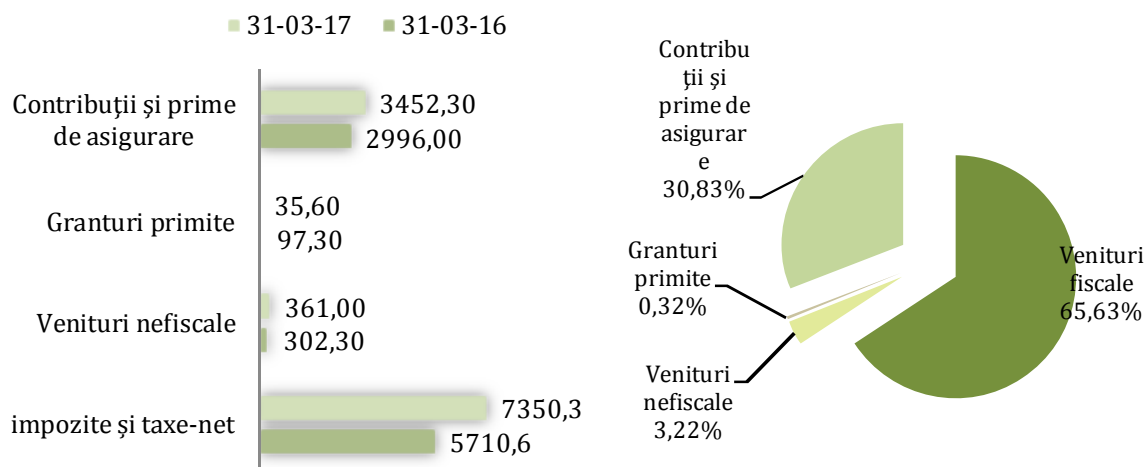

Figura 3.1.2. Structura veniturilor după sursă în BPN în I trimestru 2016-2017, mil.MDL
Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Veniturile nefiscale au constituit 361 mil.MDL în I trimestru 2017, cu 19,4% mai mult față de trimestrul I al anului 2016., însă s-au modificat esențial componentele acestuia: „Venituri din proprietate” au însumat 14,9 mil.MDL, în scădere cu 4,7% față de perioada similară a anului precedent, „Taxe și plăți administrative” cu 64,1 mil.MDL, în scădere cu 2% pe când dividendele primite au crescut cu mai mult de 200%, veniturile din amenzi și sancțiuni, cu 79%. Totodată dobânzile din creanțele deținute au fost încasate în raport cu perioada similară a anului trecut doar 66%.

Contribuții și prime de asigurări obligatorii la data de 31.03.2016 a constituit suma de 3452,3 mil.MDL, în creștere cu 15,2% față de perioada similară a anului precedent.

În I trimestru 2017, Republica Moldova a primit granturi în sumă de 35,6 mil.MDL, ce constituie doar 36,5% din suma primită în anul precedent. Cele mai importante donații au fost cele primite de la organizațiile internaționale, pe când guvernele altor state au virat doar 11,8% din granturile acordate în primul trimestru al anului 2016. ***Donatorii externi au redus volumul finanțării prin granturi în condițiile în care nu există o stabilitate preponderent politică în țară, iar discuțiile privind modificarea sistemului electoral vin în contradicțiile cu recomandările organismelor internaționale.***

Partea de ***cheltuieli a bugetului public național*** în I trimestru 2017 s-a realizat în valoare de 12 260,7 mil.MDL, cu 24,7% (2 428,1 mil.MDL) mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. În această perioadă finanțările sectorului social au avut ponderea cea mai mare din total:

- protecția socială, mărimea căroră au sporit comparativ cu perioada similară a anului trecut cu 12,6% până la o valoare de 4471,8 mil.MDL;
- învățământ în creștere cu 20,2% f.p.s.a.p. și însumând 2046,2 mil.MDL;
- ocrotirea sănătății în creștere cu 36,6%, fiind la 31 martie 2017 de 1521,7 mil.MDL.

În cea mai mare creștere, cu peste 200% au fost cheltuielile cu gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale și serviciile în domeniul economiei. Descreșterea cheltuielilor s-a atestat la protecția mediului și apărare națională cu 34,7% și 3,7% respectiv. Menționăm o scădere a cheltuielilor destinate protecției mediului al treilea an consecutiv, fapt ce nu poate fi considerat unul pozitiv pentru viitorul economic și social al Republicii Moldova.

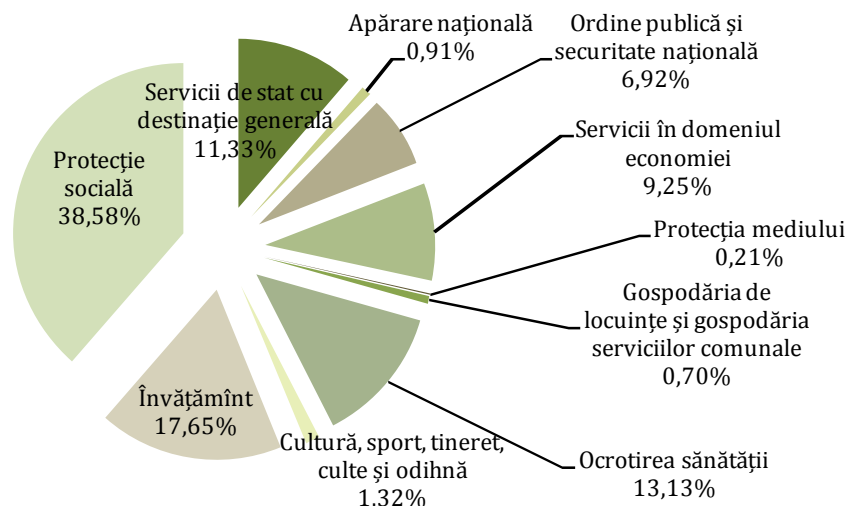

Figura 3.1.3. Structura cheltuielilor executate din BPN în I trim. 2017, %

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Executarea bugetului public național în I trimestru 2017 a rezultat cu un deficit în mărime de 267,5 mil.MDL, față de 94,7 mil MDL în primul trimestru al anului 2017, în creștere cu 172,8 mil.MDL sau de 1,82 ori comparativ cu perioada similară a anului precedent. La finele lunii martie 2017, soldurile mijloacelor bănești în conturile bugetului public național comparativ cu începutul anului, s-au majorat cu 989,2 mil.MDL și au constituit 5 769,7 mil.MDL, inclusiv 1 122,4 mil.MDL – la proiecte finanțate din surse externe.

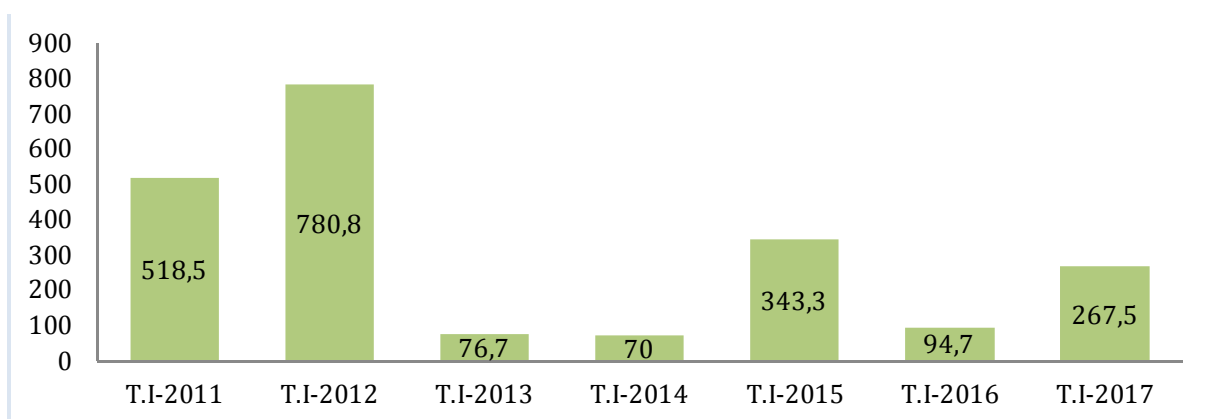

Figura 3.1.4. Deficitul BPN, mil.MDL

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

La situația din 31 martie 2017, **soldul datoriei sectorului public** s-a majorat cu 122,2 mil.MDL sau cu 0,2% comparativ cu sfârșitul anului 2016 și a constituit 59 468,0 mil.MDL.

Conform datelor privind PIB-ul prognozat pentru anul 2017, *ponderea datoriei sectorului public în PIB*, la situația din 31 martie 2017, a constituit 40,1%, înregistrând o diminuare cu 4,0 p.p comparativ cu situația de la finele anului 2016 și o majorare în raport cu perioada similară a anului 2016 cu 7,1 p.p.

Majorarea soldului datoriei sectorului public la situația de la finele trimestrului I al anului 2017 în comparație cu sfârșitul anului 2016 este condiționată de majorarea soldului datoriei de stat cu 863,4 mil.MDL. În aceeași perioadă, soldul datoriei BNM s-a diminuat cu 540,6 mil.MDL, datoria întreprinderilor din sectorul public s-a diminuat cu 176,8 mil.MDL, iar datoria UAT s-a diminuat cu 23,8 mil.MDL.

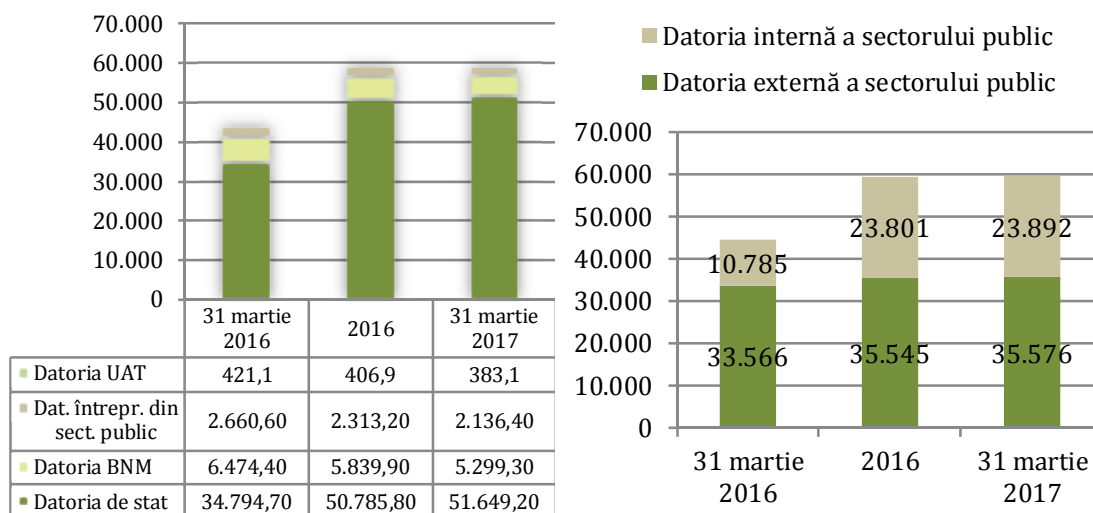

Figura 3.1.5. Structura datoriei sectorului public în perioada 2016-2017

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

La situația din 31 martie 2017, *datoria externă a sectorului public* a constituit 1 826,3 mil.USD (echivalentul a 35 576,4 mil.MDL), sau 59,8% din soldul datoriei sectorului public, iar *datoria internă a sectorului public* a constituit 23 891,6 mil.MDL (40,2%). Pe parcursul primului trimestru al anului 2017 datoria sectorului public s-a majorat fiind influențată în special de datoria internă a sectorului public, care a înregistrat o evoluție ascendentă de 0,4 la sută.

La situația de la 31 martie 2017, soldul datoriei de stat a constituit 51 649,2 mil.MDL, majorându-se cu 863,4 mil.MDL sau 1,7 % față de sfârșitul anului 2016, fiind influențat îndeosebi de majorarea soldului datoriei de stat externe cu 589,6 mil.lei și respectiv a datoriei de stat interne cu 273,8 mil.MDL.

Conform datelor privind PIB-ul prognozat pentru anul 2017, ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 martie 2017, a constituit 34,8%, înregistrând o diminuare în raport cu situația de la sfârșitul anului 2016 cu 2,9%.

Structura datoriei de stat după scadențe denotă o calitate înaltă, deoarece *datoria de stat pe termen scurt* are o pondere de 18,7 %, ceea ce înseamnă că circa o cincime din soldul datoriei de stat urmează să ajungă la scadență în decurs de un an. *Datoria pe termen lung* constituie 81,3 % din portofoliul datoriei de stat, cele mai lungi perioade ale maturității revin datoriei de sta externe și celei interne, emise pentru executarea garanțiilor de stat.

Potrivit *structurii pe valute* a datoriei de stat, ponderea majoră îi revine datoriei de stat interne în *Lei moldovenești* – 42,2%, urmată de împrumuturile de stat externe denumite în coșul valutar *DST* cu 34,3%. Următoarele poziții sunt ocupate de *Euro* – 15,3%, *Dolarul SUA* – 6,0%, *Yenul japonez* – 2,2% și *Lira sterlină* – 0,02%.

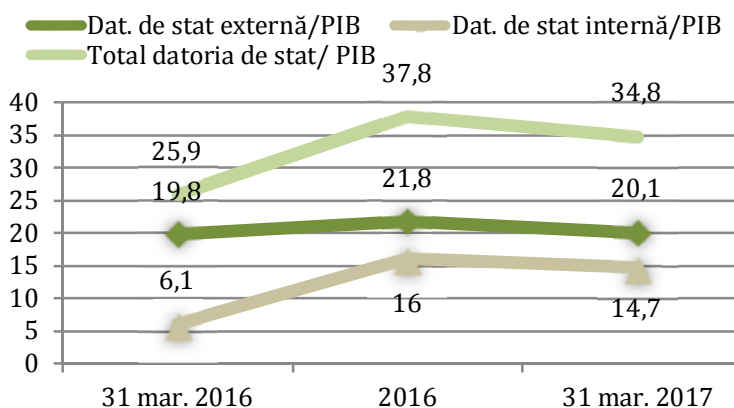

Figura 3.1.6. Raportul tipurilor de datorii față de PIB
Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Datoria cu rata dobânzii flotantă a constituit 14,8 la sută din portofoliul

datoriei de stat la situația din 31 martie 2017, ceea ce reprezintă o diminuare cu 0,5 p.p în comparație cu sfârșitul anului 2016 și cu 5,3 p.p. comparativ cu perioada similară a anului precedent. Din datoria cu rata fixă 43,3% este datoria externă și 41,8% – datoria internă.

Finanțele publice în regiunea din partea stângă a râului Nistru

În trimestrul I al anului 2017 bugetul republican a încasat venituri în valoare de 338,76 mil. ruble transnistrene, cu 47,1 mil. ruble transnistrene (16,4%) mai mult decât veniturile efective pentru aceeași perioadă în 2016. aceste venituri au fost obținute din următoarele surse:

- Veniturile fiscale în valoare de 227 mil. ruble, ceea ce este cu 28,2 mil. ruble transnistrene. (14,1%) mai mult decât veniturile reale pentru trimestrul I 2016;
- Veniturile nefiscale în valoare de 29,8 mil. ruble transnistrene, ce este cu 24,7 mil. ruble transnistrene (de 5,8 ori) mai mult decât veniturile reale pentru trimestrul I 2016
- Donații benevole valoare de 1,7 mil. ruble transnistrene, virate în bugetul republican pentru subvenționarea afacerilor.
- Veniturile fondurilor cu destinație specială în valoare de 38,57 mil. ruble transnistrene, ce este cu 3,49 mil. ruble transnistrene (8,3%) mai puțin decât venitul real pentru trimestrul I 2016.
- Venituri din alte activități economice în valoare de 40,75 mil. ruble transnistrene, cu 2,84 mil. ruble transnistrene (6,5%) mai puțin decât venitul real pentru trimestrul I 2016

În trimestrul I 2017 cheltuielile bugetului național au fost finanțate în sumă de 539,57 mil. ruble transnistrene cu 37,08 mil ruble transnistrene mai mult decât în perioada similară a anului 2016. din declarațiile autorităților republicii separatiste, bugetului republican a avut o natura socială, ponderea cheltuielilor destinate finanțării protecției sociale a fost în mărime de 467,81 mil. ruble transnistrene sau 86,7% din totalul cheltuielilor bugetare din această perioadă.

În perioada de raportare, pentru a asigura finanțarea cheltuielilor sociale au fost alocate suplimentar:

- emisiuni pentru acoperirea deficitului de casă în valoare de 45 de milioane ruble transnistrene;
- împrumuturi fără dobândă în valoare de 170 de milioane ruble transnistrene.

Executarea bugetului a fost finalizată cu un sold deficitar în mărime de 201,1 ruble transnistrene, în creștere cu 20,08% față de perioada similară a anului precedent.

3.2. Sectorul bancar

Sectorul bancar al Republicii Moldova a cunoscut evoluții pozitive pe parcursul primului trimestru al anului 2017. Deși indicatorii ce caracterizează activitatea generală a băncilor, precum și cei prudențiali au înregistrat un trend pozitiv, totuși primele 3 bănci din sistem, BC „Moldova -Agroindbank” S.A., BC „Moldindconbank” S.A. și B.C. „Victoriabank” S.A., care dețin la momentul actual în total 64,9 % din activele sectorului bancar se află sub supravegherea intensivă, cu care a fost înlocuită supravegherea specializată, instituită la data de 11.06.2015 în urma modificărilor în legislație din 04.10.2016.

În primele trei luni ale anului 2016, activele bancare au înregistrat tendințe de creștere atât în volum, cât și în calitate. Pe tot parcursul anului 2016, ritmul de creștere a activelor bancare s-a situat pe o pantă ascendentă, iar în primele trei luni volumul creșterii activelor a fost de 1099,3 mil MDL sau 1,51%, fiind la finele lunii martie 2017 în valoare de 74046,5. Activele ponderate la risc au înregistrat și ele o creștere de la 32553 mil.MDL la finele anului 2016 la 34421,5 mil.MDL la sfârșitul lunii martie 2017. Creșterea volumului de active ponderate la risc a fost coraportată la ritmul de creșterea activelor totale, astfel încât ponderea activelor riscante în total active s-a menținut la nivelul mediu al anului 2016, atingând valoarea de 46,49% fiind mai mică decât la finele trimestrului I 2016 cu 1,57 p.p.

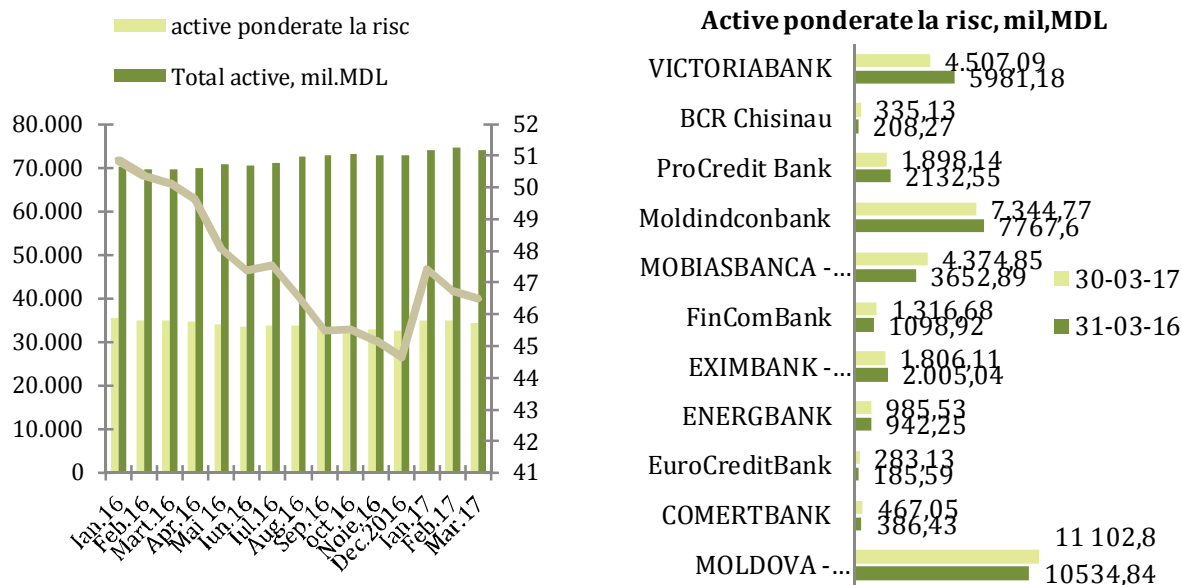

Figura. 3.2.1. Evoluția calității activelor bancare

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Totodată, se observă că doar 4 bănci B.C. „Victoriabank” S.A, B.C. „EXIMBANK - Gruppo Veneto Banca” S.A., B.C. „ProCredit Bank” S.A, B.C. „Moldindconbank” S.A. și-au îmbunătățit calitatea activului față de perioada similară a anului precedent, în special banca B.C. „Victoriabank” S.A, valoarea activului riscant a căreia s-a redus cu 1474,07 mil MDL și banca B.C „Moldindconbank” S.A. cu o reducere de 422,83, iar celelalte 7 au crescut valoarea activelor ponderate la risc. Lider la acest capitol poate fi menționată BC „MOBIASBANCA - Groupe Societe Generale” S.A. cu 721,96 mil MDL și B.C.„Moldova-Agroindbank”S.A. cu 568,14 mil MDL. Din băncile, aflate în supraveghere specializată, două și-au îmbunătățit poziția la acest capitol, iar „Moldova-Agroindbank” S.A. - și-a înrăutățit-o.

Calitatea activelor bancare a fost susținută și de volumul de capital propriu, astfel, încât gradul de adecvare a capitalului este net superior minimului impus de cerințele prudențiale de 16% și ajungând la 29,7%. Panta graficului ce reprezintă gradului de suficiență a capitalului pentru perioada primului trimestru al anului 2017 a fost identică cu cea din perioada similară a anului precedent, doar că și-a început ascensiunea de la un nivel mai ridicat. Diminuarea bruscă a acestui indicator, înregistrată în luna ianuarie a anului 2017 a fost rezultată din creșterea activelor ponderate la risc într-un ritm mult mai accelerat decât creșterea Capitalului Normativ Total (Figura 3.2.2 comparativ cu Figura 3.2.1).

Creșterea valorii activelor, din păcate s-a datorat mai mult creșterii lichidităților, decât a creditelor acordate. La 31.03.2017, portofoliul de credite brut a constituit 46,2 % din totalul activelor sau 34,2 miliarde lei, micșorându-se pe parcursul trimestrului I 2017 cu 1,6 la sută (573,1 mil.MDL). Luând în considerație că creditarea sectorului real este pilonul de bază care asigură o creștere sustenabilă a țării, această tendință poate fi considerată una negativă. Investițiile în valori mobiliare (certIFICATELE Băncii Naționale și valorile mobiliare de stat) au înregistrat o pondere de 15,2% din totalul activelor, fiind practic la același nivel cu sfârșitul anului 2016. Restul activelor, care constituie 38,6 la sută, sunt menținute de către bănci în conturile deschise la Banca Națională, în alte bănci, în numerar ș.a., formând, de potrivă cu valorile mobiliare de stat componenta activelor lichide, ce sunt luate în considerație la calcularea principiului II de lichiditate.

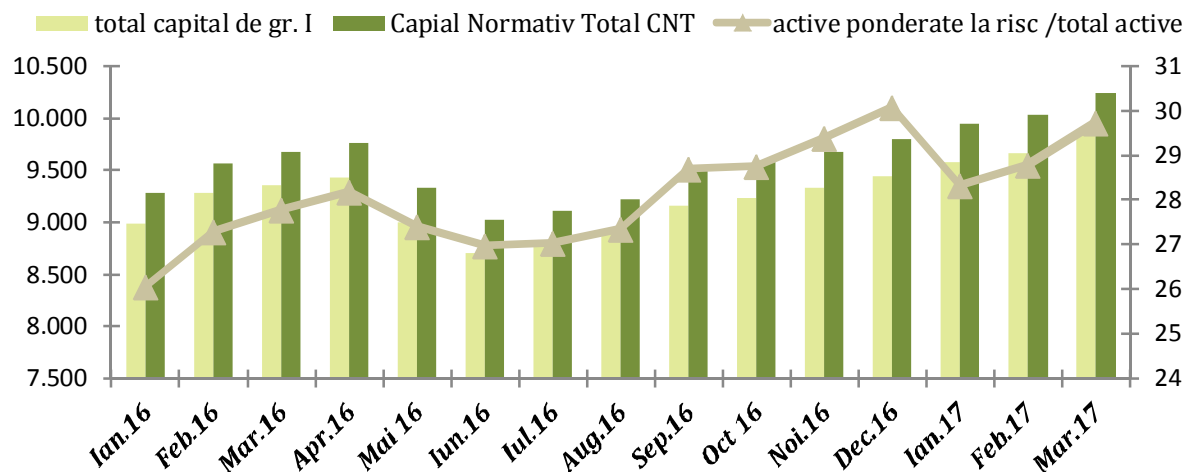

Figura 3.2.2. Evoluția calității capitalului bancar

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

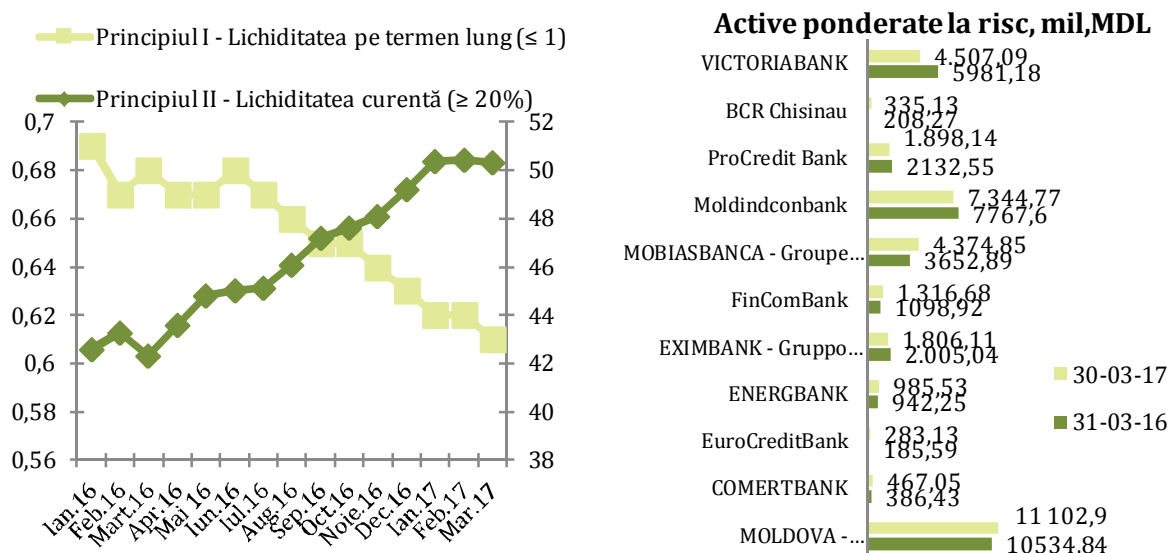

Figura 3.2.3. Nivelul lichidității sectorului bancar la 31.03.2017

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

În primele trei luni ale anului 2017, indicatorii de lichiditate a sectorului bancar se încadrează în limitele prudențiale, stabilite de BNM, ponderea activelor lichide în totalul activelor (principiul II al lichidității) înregistrează 50,03%, mai mult cu 5,47 p.p. față de 31.03.2016 și de cca 2,5 ori mai mult decât limita minimă, stabilită de BNM. Valoarea indicatorului de lichiditate pe termen lung (principiul I al lichidității (≤ 1)) al întregului sistem bancar a constituit 0,61, la 31.03.2017, mai puțin cu 0,07 față de 31.03.2016. **Prin urmare, constatăm o creștere exagerată a lichidităților bancare, precum și la o migrare a unei păți de active din credite spre active lichide cu risc redus și rentabilitate acceptabilă, cum ar fi valorile mobiliare de stat.**

Majoritatea băncilor înregistrează un exces de lichiditate, indicatorul lichidității curente fiind în creștere continuă. Lideri la acest capitol sunt B.C. „Comerțbank” S.A. cu 61,58%, B.C. „Victoriabank” S.A. cu 57,89% și B.C. „Energbank” S.A. cu 56,83%. B.C. „BCR Chișinău” S.A. și-a diminuat considerabil ponderea activelor lichide de la 66,64% la finele anului precedent, la 46,55% către data de 31 martie 2017.

Sporirea continuă de lichidități în sistemul bancar este rezultatul înăsprii politicii monetare promovate de BNM, care, în fond, are ca scop sterilizarea excesului de masă monetară în vederea menținerii țintei inflaționiste, dar afectează capacitatea băncilor de a credita. Atât timp cât BNM va continua să gestioneze surplusul de lichidități în vederea susținerii funcționării adecvate a pieței monetare interbancare prin operațiuni open-market, băncile vor fi descurajate să plaseze în credite, care, la o rentabilitate similară, generează un risc mult mai mare decât valorile mobiliare de stat, iar creșterea ratei rezervelor obligatorii doar va acționa spre creșterea necesarului de lichidități, menținute pe conturile băncilor la BNM. În acest caz este important să se formuleze o decizie, care să stabilească clar opțiunea politicii monetare a BNM – menținerea țintei inflaționiste sau creșterea capacității de creditare a sistemului bancar și, implicit, creșterea economică a țării.

Încetinirea creșterii volumului creditelor noi acordate, care a început la sfârșitul anului 2014, s-a transformat într-o diminuare moderată a creditării pe parcursul anilor 2015 și 2016, continuându-se și la începutul anului 2017. Portofoliul de credite brute acordate de către băncile comerciale a avut o evoluție negativă în I trimestru al anului 2017 deși în luna ianuarie a fost înregistrată o creștere bruscă, datorată majorării creditelor acordate persoanelor juridice cu 6 425 mil.MDL, fapt ce poate fi considerat drept anomalie. Mai mult ca atât, această valoare anormală a creditelor, apărută în ianuarie, nu s-a mai regăsit nici în lunile februarie, nici în martie, valoarea creditelor fiind la finele trimestrului I chiar mai mică decât la începutul lui.

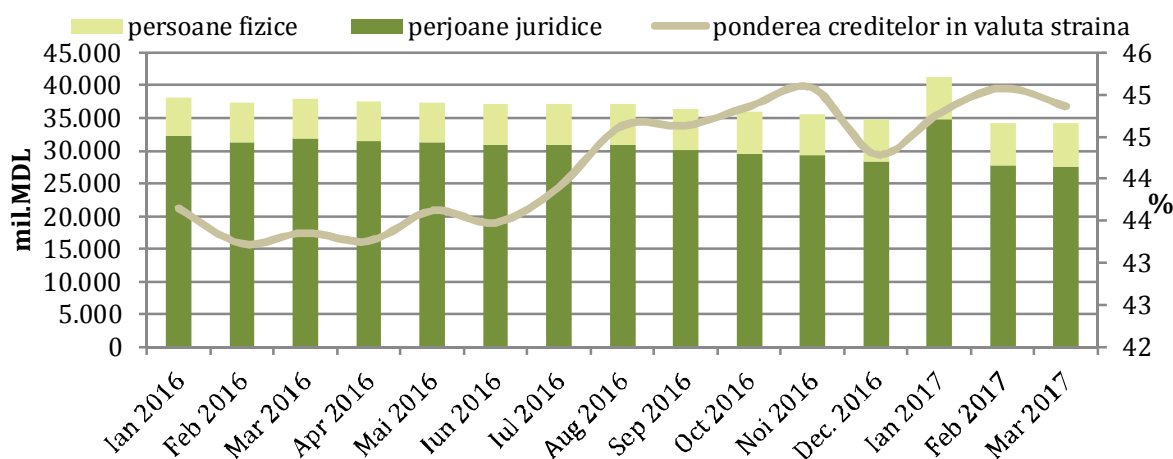

Figura 3.2.4. Evoluția creditelor după valuta în care sunt acordate și categoria debitorilor

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Totodată se remarcă migrarea creditelor de la persoanele juridice spre persoanele fizice și din valută națională în cea străină, (44,86 %). Astfel, pe fondalul reducerii volumului general al creditelor acordate, cele acordate persoanelor fizice au crescut cu 154,61 mil.MDL, iar cele acordate persoanelor juridice ai scăzut cu 727,70 mil.MDL. *Tendința de scădere a creditelor acordate persoanelor juridice și în valută națională reflectă procesul de încetinire a activității economice, nivelul înalt de incertitudine cât și modificarea continuă a modelului de dezvoltare a economie naționale de la producere spre consum.*

Diminuarea ritmului de acordare a creditelor s-a asociat și cu scăderea nivelului de risc a portofoliului. Astfel, în I trimestru al anului 2017, valoarea creditelor neperformante a constituit 5 540,7 mil.MDL în descreștere cu -129,2 mil.MDL sau 2,28% față de 31.03.2016. Din păcate, descreșterea volumului creditelor neperformante a fost una mică și a fost înregistrată de către una din băncile aflate sub supraveghere intensivă (B.C. „Victoriabank” S.A., vezi figura de mai jos) în principal, în urma achitării creditelor, inclusiv și din comercializarea gajului.

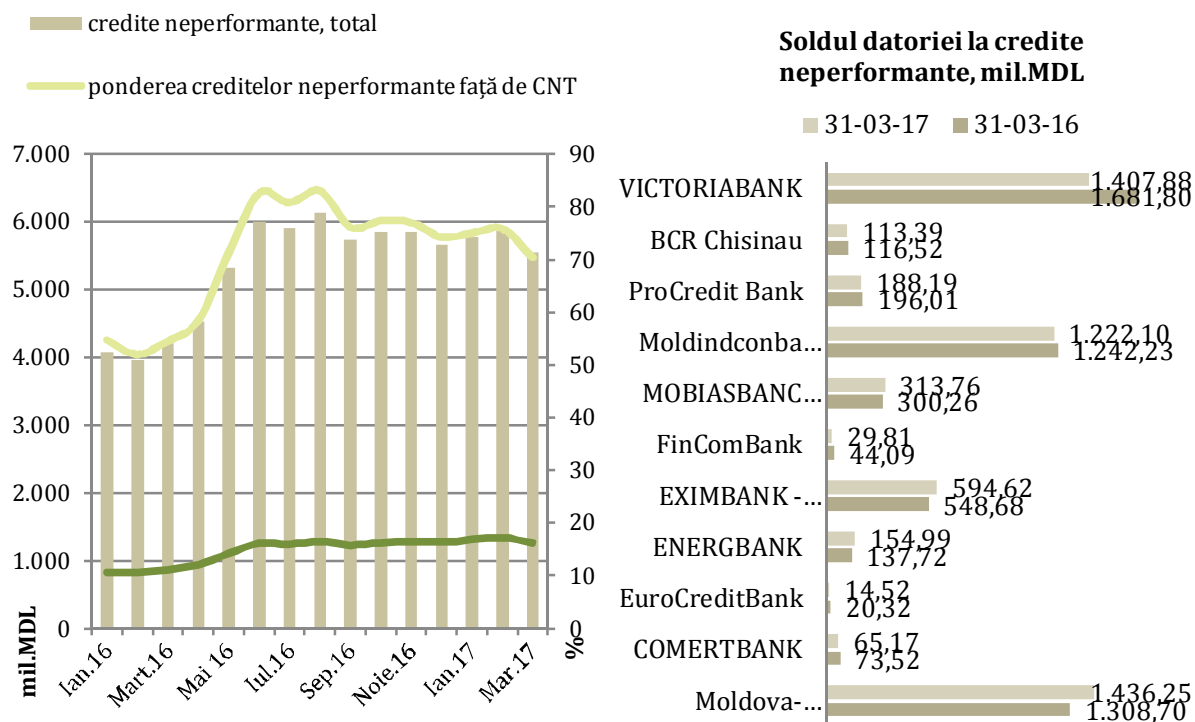

Figura 3.2.5. Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Urmărind indicatorii relativi, remarcăm, că ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor, la data de 31.03.2017 a scăzut nesemnificativ, cu 0,10 p.p., față de data 31.12.2016, însă a crescut considerabil față de perioada similară a anului precedent (cu 5,11%), constituind la finele trimestrului I a anului curent 16,20%. Indicatorul menționat variază de la o bancă la alta, valoarea cea mai mare alcătuiind 31,3 % la B.C. „EXIMBANK - Gruppo Veneto Banca” S.A., iar cel mai mică fiind de 2,54% la B.C. „FinComBank” S.A.. Băncile aflate în supravegherea intensiva au înregistrat acest indicator în mărimile respective: B.C.„Moldova-Agroindbank” S.A., – 13,38% B.C „Moldindconbank” S.A. – 16,67%, B.C. „Victoriabank” S.A, -29, 69%. Lider la capitolul risc de credit rămâne a fi B.C. „Victoriabank” S.A, și ca indicatori absoluți și ca indicatori relativi, însă conducerea băncii depune eforturi considerabile pentru a redresa situația.

Ponderea creditelor neperformante în total CNT a atins nivelul de 54,1%, în creștere cu -10,74% față de data de 31.03.2016 dar cu o reducere de 3,77% față de finele anului 2016. băncile care au atins nivelul acestui indicato peste medie sunt aceleași trei bănci aflate în supraveghere intensivă B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., – 53,01% B.C „Moldindconbank” S.A. – 65,37%, B.C. „Victoriabank” S.A, -120,27%, dat și B.C. „EXIMBANK - Gruppo Veneto Banca” cu 61,68%.

Promovarea unei politici monetare austere are o influență asupra volumului masei monetare și asupra costului, canalul ratei dobânzii fiind inert. Această afirmație este susținută de trendul ratelor de dobândă la credite și depozite nou acordate, care, este în continuă scădere. În perioada martie 2016 – martie 2017, ratele medii a dobânzii practicate de băncile comerciale pentru credite și depozitele au scăzut cu 4,50p.p. și 8,57 p.p. corespunzător, situându-se la nivelul de 11, 03% pentru creditele noi atrase și 6,12% pentru depozitele noi atrase. Diminuarea mult mai rapidă a dobânzilor la depozite decât la credite indică asupra unui trend descrescător în continuare, fapt ce va descuraja economisirea din partea populației.

Soldul depozitelor băncilor la 31.03.2017, a constituit 55 616,51 mil.MDL, în creștere cu 11,07%, față de 31.03.2016. Această creștere a fost realizată în mare parte din contul majorării soldului depozitelor în lei cu 6085,39 mil.MDL sau cu 25,23%, preponderent a persoanelor juridice.

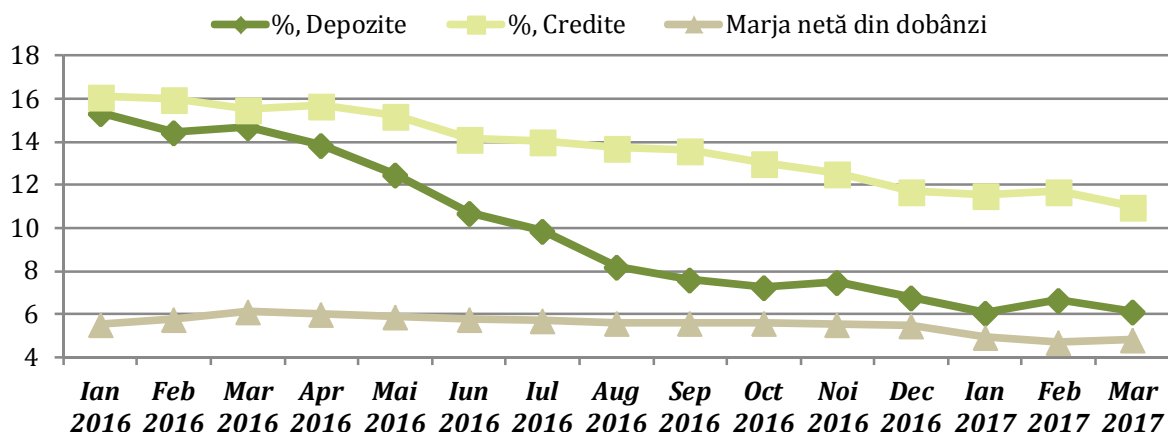

Figura 3.2.6. Evoluția marjei bancare nete, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite noi atrase în MDL, %

Sursa: Calculele autorului conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Astfel, pe fondalul creșterii valorii depozitelor, rata de depunere a persoanelor fizice scade, ajungând la 67,89%, în diminuare cu 3,71% față de trimestru I al anului 2016. Această diminuare este cauzată de scăderea veniturii destinat economisirii a populației, reducerii fluxului remitențelor dar și diminuării încrederii persoanelor fizice în sistemul bancar după furtul miliardului. Soldul depozitelor în valută s-a diminuat cu -540,84 mil.MDL sau 2,09%. Diminuarea soldului depozitelor în valută străină concomitent cu creșterea rapidă a soldului depozitelor în lei este rezultatul variațiilor nesemnificative a monedei naționale pe piața valutară, atestate pe parcursul anului 2016 dar și creșterea valorii ei în primul trimestru al anului 2017.

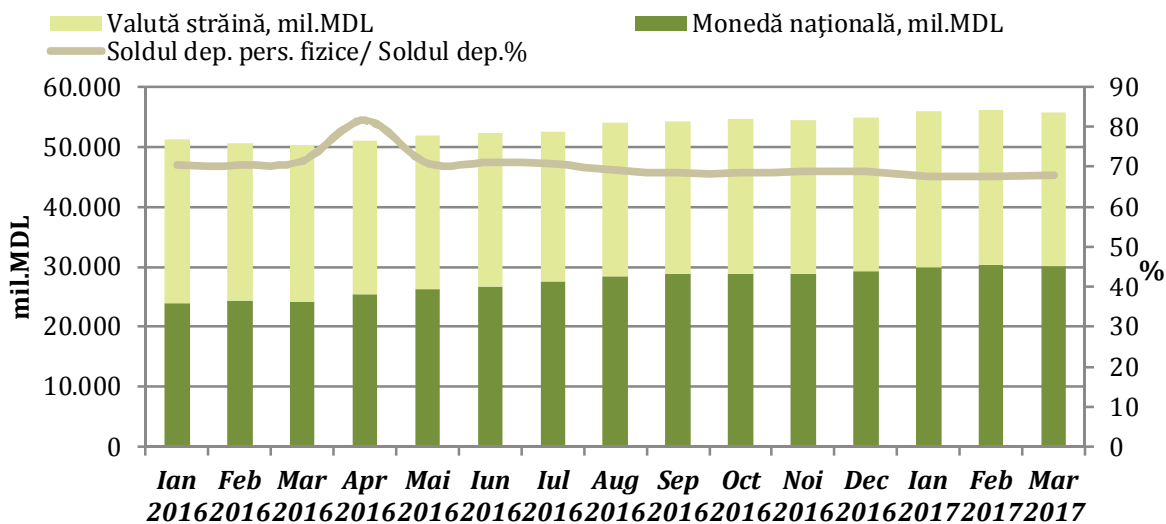

Figura 3.2.7. Evoluția depozitelor atrase de bănci în I trimestru 2016, mil.MDL

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Problemele sistemului bancar, identificate anterior sunt reflectate de rezultatul financiar, realizat de bănci în I trimestru 2017. În luna martie 2017, profitul băncilor pe întregul sistem a constituit 499,8 mil.MDL, în diminuare cu -66,9 mil.MDL sau 13,39%. Această diminuare este realizată pe fondalul creșterii veniturilor din activitatea de bază a băncilor de la 37,84% din totalitatea veniturilor de la finele anului 2016 la 40,62% la data de 31.03.2017. Creșterea ponderii veniturilor din dobânzi în total venituri a fost reflectată și de o majorare a indicatorilor relativi de rentabilitate – ROE și ROA cu respectiv 3,39 p.p. și 0,59 p.p., atingând cota de 15,34%

pentru rentabilitatea capitalului și 2,56% la rentabilitatea activelor. Totuși, doar 40,62% din totalul veniturilor sunt asigurate de activitatea de intermediere financiară, fapt ce confirmă o implicare foarte slabă a băncilor în activitatea de redistribuire a fondurilor și, implicit, la creșterea economică prin asigurarea cu resurse necesare a economiei reale.

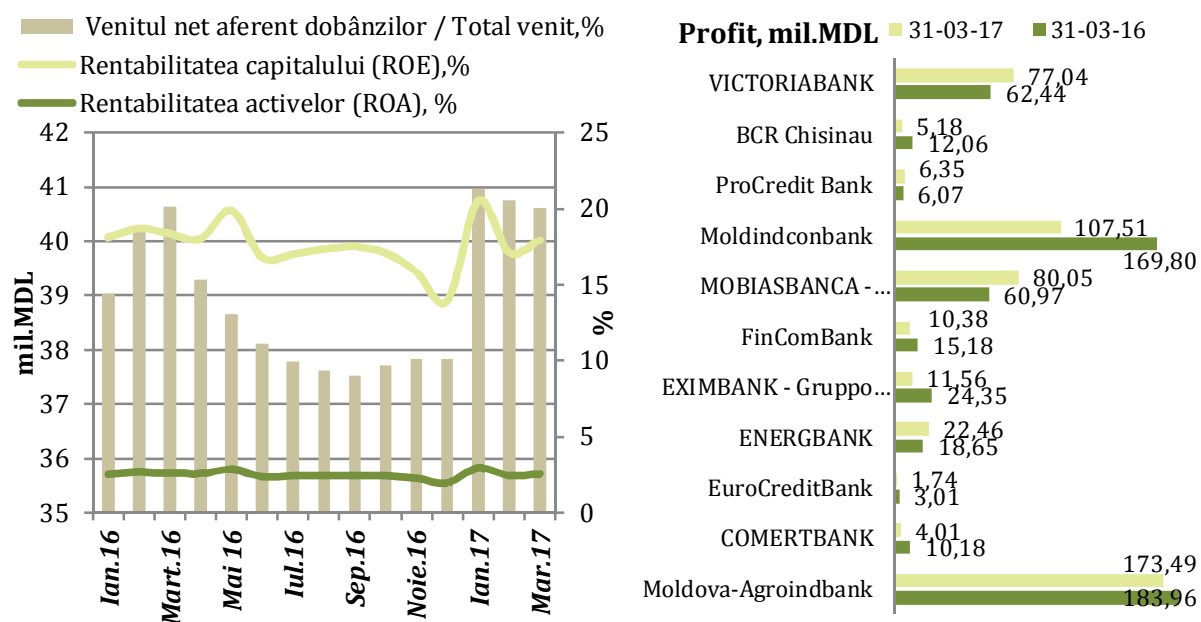

Figura 3.2.8. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare în 2015-2016

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Analiza contribuției fiecărei bănci la formarea profitului net al sistemului bancar relevă, că doar 4 bănci din 11 au înregistrat o creștere a valorii profiturilor, celelalte urmând un trend negativ. Astfel, B.C. „Energbank” S.A. și-a majorat profitul cu 3,8 mil.MDL sau 16, 95%, BC „MOBIASBANCA - Groupe Societe Generale” S.A. cu 19,1 mil.MDL sau 23,84%, B.C. „VICTORIABANK” S.A. cu 14,6 mil.MDL sau 18,95% și „ProCredit Bank” S.A. cu 0,3 mil.MDL. sau 4,38%. Pentru ultima bancă aceasta este un trend pozitiv, ținând cont de faptul că în anul 2016 ea se confrunta cu probleme în realizarea profitului net, el atingând doar 64% din cel realizat în 2015.

Pionierii la capitolul descreșterii profitului net față de perioada similară a anul 2016 au fost, B.C. „COMERTBANK” S.A -154,10% sau 6,2 mil.MDL, B.C. „BCR Chișinău” S.A. cu 132,9 sau 6,9 mil.MDL și B.C. „EXIMBANK - Gruppo Veneto Banca” cu 110,63%. Sau 12,8 mil.MDL. Și doua din cele mai mari bănci din Republica Moldova s-au confruntat cu reducerea profitului net. Astfel, BC. „Moldindconbank” S.A., a înregistrat o descreșterea profitului net de 62,3 mil.MDL sau 54,94%, iar BC „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A. – de 10,5 mil.MDL sau 6,04%. Menționăm, totuși,că valoarea profitului pe parcursul anului financiar are un caracter mai puțin informativ, el fiind ajustat cu toate creșterile și reducerile sezoniere a finele anului. Rămânem cu speranța, că băncile își vor suplini neîncasările de profit pe parcursul anului.

Sectorul bancar în regiunea din partea stângă a râului Nistru

În primele trei luni ale anului 2016, sectorul bancar al regiunii din partea stângă a Nistrului a înregistrat tendințe de revigorare la principalii indicatori de activitate.

În I trimestru 2017, ritmul mediu anual de creștere a activelor bancare în regiunea transnistreană s-a situat pe un trend ascendent, constituind o creștere de 4,34% f.p.s.a.p. dau 323,7 mil. ruble., formând la data de 31.03.2017 valoarea de 6660,02 mil. ruble transnistrene³.

³ www.cbpmr.net

Soldul creditelor acordate sectorului economic a atins la data de 31.03.2016 suma de 4225.11 mil. ruble transnistrene, mai mult cu 306,6 mil. ruble transnistrene sau cu 1,05% față de 31.12.2016. Creditele persoanelor fizice în această perioadă a constituit 724,3 mil. ruble transnistrene, mai puțin cu 19,19% față de 31.03.2016, iar creditele acordate sectorului real au însumat 3284,7 mil. ruble transnistrene, cu 2,4% mai mult. Totodată, se atestă un ritm mult mai mare de creștere a reducerilor pentru pierderile la credite, ce demonstrează creșterea

riscului de credit. Astfel, suma reducerilor s-a majorat cu 84,45 mil. ruble transnistrene sau 20,68%, ajungând la valoarea de 493,23 mil. ruble transnistrene.

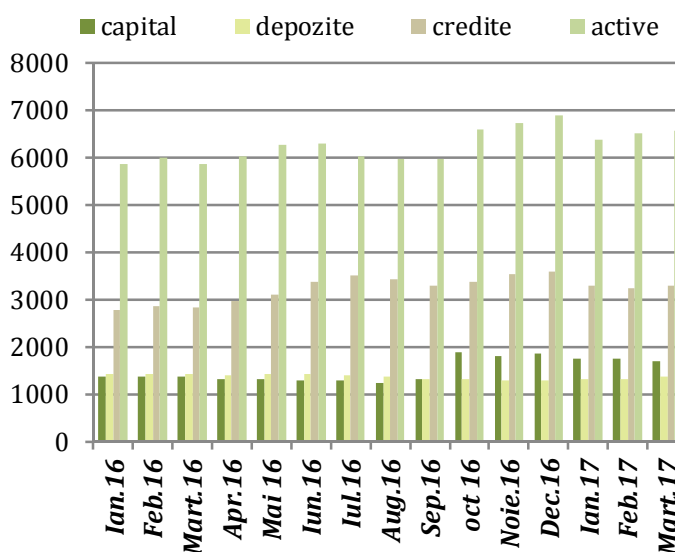

Figura 3.2.9. Ritmul anual de creștere a activelor, depozitelor și creditelor bancare în regiunea Transnistreană, %

Sursa: Calculele autorului conform datelor Băncii Transnistrene.

Soldul depozitelor bancare, atrase de la populație, a constituit la data de 31.03.2017 valoarea de 1376,6 mil. ruble, în creștere cu 18,3% sau 59,3 mil. ruble transnistrene față de 31.12.2016. Soldul total al depozitelor a constituit 3002,09 mil. ruble transnistrene, în creștere cu 4,81%. Din cauza discrepanțelor majore dintre depozitelor atrase și volumul de credite, cerute de către economie, băncile sunt nevoite să facă eforturi mai mari pentru a atrage fonduri pe piața interbancară. Astfel, volumul resurselor atrase, cu excluderea celor provenite din depozite ale populației sunt de 5049,0 mil. ruble, în creștere cu 274,4 mil. ruble sau 8,12%. Și în cazul sectorului bancar din dreapta Nistrului există o problemă importantă ce ține de transparența acționariatul băncilor transnistrene, dar și un risc de credit major. Datorită devalorizării rublei transnistrene, sectorului bancar local îi vine tot mai greu să facă față riscului valutar.

Boxa 3.1. De ce nu se vind acțiunile B.C. "Moldova Agroindbank" S.A.?

Actualmente la Bursa de Valori a Moldovei sunt deschise 4 poziții spre vânzare, toate fiind ocupate de bănci. Din tabelul de mai jos se observă, că ponderea majoră în oferta acțiunilor pe piață o ocupă B.C. Moldova-Agroindbank" S.A.:

Tabelul 3.1.1 . Lista ofertelor deschise la data de 05.05.2017

ISIN	Trading Symbol	SecurityDescription	Total Qnt_Buy	Price	TotalQnt_Sell	valoarea tranzacției, lei
MD14AGIB1008	AGIB	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0	1 064,02	36605	38 948 452,1
MD14AGIB1008	AGIB	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0	1 054,71	389760	411 083 769,6
MD14MICB1008	MICB	BC "MOLDINDCONBANK"SA	0	75,00	909	68 175
MD14VCTB1004	VCTB	BC "VICTORIABANK" S.A.	0	51,00	4070	207 570

Sursa: Calculele autorului conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Acest fapt se datorează deciziilor de anulare a validității unui pachet de acțiuni de cca 41,1% de acțiuni la un grup de acționari, care ar fi acționat concertat și expunerii lui spre vânzare în baza unui set de decizii ale BNM și, în special, a hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 15/2 din 07 aprilie 2016 cu privire la etapele, termenele, modul și procedurile

de anulare a acțiunilor și emiterea de noi acțiuni ale B.C. "Moldova Agroindbank" S.A. această bancă a fost una dintre firmele cele mai tranzacționate la Bursa de Valori din Moldova în 2016 ca frecvență, dar și valoare, ocupând 22,21% din totalul tranzacțiilor efectuate. Acest fapt conduce la concluzia că acțiunile B.C. "Moldova-Agroindbank" S.A. au un nivel acceptabil de lichiditate.

Atractivitatea investițională

Această bancă deține poziția de lider în sistemul bancar pe principalele segmente de piață. Astfel, ponderile de piață îi permit băncii să se claseze pe primul loc pe toate segmentele ei de activitate.

Banca deține cele mai importante cote de piață în sectorul bancar la principalii indicatori de activitate – 26,5% din total active, 28,9% din credite brute, 27,8% din total depozite, 30,1% din depozitele persoanelor fizice, 30,4% din numărul cardurilor în circulație (la situația din 31.12.2016). Profitul net consolidat pentru anul 2016 în sumă de cca 403,5 mln. lei demonstrează potențialul înalt și oportunitățile de dezvoltare ale băncii. Banca dispune de o rețea ramificată de distribuție, care include 66 de filiale și 115 agenții, acoperind întreg teritoriul Republicii Moldova, precum și 5 centre de autoservire (24/24 ore) și 40 zone de autoservire. Banca dispune de 226 ATM-uri și 3275 POS-terminale în rețeaua băncii.

Din rapoartele băncii putem distinge că structura organizațională a băncii este construită cu un număr de peste 2000 de angajați, ținând cont de orientarea spre deservirea a două categorii majore de clienți: Corporate și Retail. B.C. "Moldova Agroindbank" S.A. oferă celor peste 700,000 de clienți ai săi un spectru larg de servicii bancare specializate, fiind orientată spre deservirea tuturor ramurilor economiei naționale, majoritatea din ei activând în sectorul industrial, comerț, agricultură.

Banca poate fi considerată o achiziție profitabilă, deoarece este poziționată pe cea mai înaltă treaptă în rating-ul stabilității. și totuși, actualmente nu este un investitor interesat să achiziționeze pachetele propuse, iar termenul valabilității ofertei expiră la 01 iulie 2017. Care este motivul?

Analiza fundamentală

Oferta de vânzare a acțiunilor este anunțată de bancă în două pachete, după cum urmează:

- pachetul unic de 36 605 (3,53% din total) acțiuni ordinare nominative nou emise de clasa I, la prețul inițial de 1064,02 lei per acțiune, începând cu 01 februarie 2017 și până la 26 iunie 2017;
- pachetul unic de 389 760 (37,56% din total) acțiuni ordinare nominative nou emise de clasa I, la prețul inițial de 1054,71 lei per acțiune, începând cu 01 februarie 2017 și până la 26 iunie 2017¹.

Politica de dividend a băncii este axată pe plata acestora ca o pondere constantă din profitul net anual obținut în proporție de 30-50%, asigurând un echilibru strategic între toți stakeholderii. Iar ea a achitat dividend anual, cu o creștere substanțială în ultimii 15 ani.

Aplicând elemente de analiză fundamentală asupra costului acțiunilor propuse spre vânzare, constatăm, că achiziția pachetului considerabil al B.C. "Moldova Agroindbank" S.A. este oportună.

Analizând fiecare indicator în parte, observăm, că Valoarea Intrinsecă a Acțiunilor VIR este de 3116,40 lei, practic de 3 ori mai mare decât cursul acțiunilor din ofertă, fapt ce ne face să concluzionăm, că acțiunile sunt puternic subevaluate. În acest context, putem să admitem, că reputația băncii ca prima bancă din Republica Moldova este puternic afectată de supravegherea intensivă, sub care se află actualmente, dar și de turbulențele, înregistrate în întregul sistem bancar pe parcursul ultimilor ani.

Boxa 3.1. (continuare)

Un alt indicator, PER, reflectă valoarea investiției, necesare pentru a obține o unitate de profit net a băncii, care pentru anul 2016 este de 389 lei/acțiune. PER la cursul ultimei ofertei ar fi 2,71 lei, ce nu este deloc mult și poate convinge investitorii în decizia de a procura aceste acțiuni. Totuși, acest indicator trebuie comparat cu valoarea PER al acțiunilor altor bănci, pentru a vedea care este mai mare. La moment, valoarea PER la B.C. "Moldinbank" S.A este de 1,32 lei cu un profit net pe acțiune de 56,45 lei, iar la B.C. "Victoriabank" SA- 5,77 lei cu un profit net pe acțiune respectiv 8,83 lei. Astfel, comparativ cu alte 2 bănci la care pozițiile sunt deschise la Bursa de Valori Chișinău, B.C. "Moldova Agroindbank" S.A. se situează pe mijloc având un PER mai mare ca la MICB, dar cu mult mai mic ca la B.C. "Victoriabank" S.A. Rata de distribuție a dividendului este de cca. 41% fapt ce ar trebui la fel să-i încurajeze pe viitorii acționari.

Rentabilitatea acțiunilor este și ea destul de înaltă, fiind cu mult peste rata de dobândă la alte plasamente financiare de pe piața bancară din Republica Moldova -15,53%. Valoarea acțiunilor în baza dividendului așteptat pe proiectat în baza celui plătit pe ultimii 10 ani este de 497,44 sau 47% din cursul acțiunilor, propuse în ofertă.

Concluzii

Deși rezultatele analizei fundamental identifică un nivel puternic de subevaluare a acțiunilor, și o oportunitate înaltă de achiziție, totuși, vânzarea pachetelor de 41,1% a B.C. "Moldova Agroindbank S.A. se tergiversează din cauza numeroaselor probleme juridice și financiare. Cu toate acestea de aceste pachete se arată interesați unii investitori străini, progresul de negociere merge greu, deși este la o fază avansată. Un factor ce blochează o eventuală tranzacție cu acțiunile B.C. "Moldova Agroindbank S.A. este litigiul inițiat în mai 2016, de firma rusă Evrobalt OOO împotriva Republicii Moldova în fața Institutului de Arbitraj al Camerei de Comerț din Stockholm. Investitorul rus acuză autoritățile Moldovei de încălcarea drepturilor prin suspendarea drepturilor de vot și obligarea de a vinde pachetul de 4,5% de acțiuni de la B.C. "Moldova Agroindbank S.A. Acțiunile sunt de vânzare până la finele lunii iunie 2017, la Bursa de Valori a Moldovei (BVM), iar CNPF ar putea prelungi încă cu trei luni termenul lor de vânzare.

Experiența unor bănci internaționale este foarte importantă pentru Republica Moldova, din acest considerent, procedura de achiziție a pachetelor de acțiuni ale celor 3 bănci, aflate sub supraveghere specială va conduce nu numai la îmbunătățirea situației lor financiare, dar și la dezvoltarea pieții serviciilor bancare pe piața autohtonă.

Capitolul IV

SECTORUL EXTERN

Balanța de plăți

În trimestrul I 2017, soldul contului curent al balanței de plăți a Republicii Moldova a fost în creștere cu 41,5% comparativ cu perioada similară a anului precedent (trimestrul I a. 2016 a constituit 79,68 mil. dolari). Contul curent în trimestrul I 2017 a înregistrat un deficit de 112,77 mil.USD, contul de capital a înregistrat un sold negativ de 11,99 mil.USD, iar contul financiar s-a soldat cu intrări nete de capital în valoare de 59,65 mil.USD. Majorarea deficitului comerțului exterior cu bunuri a fost cauza majorării deficitului contului curent.

În primul trimestru al anului 2017, *balanța serviciilor* a înregistrat o creștere până la 59,99 mil. dolari, comparativ cu trimestrul I 2016, din contul creșterii exporturilor de servicii cu 17,2%, în timp ce importurile de servicii au crescut cu 11,9%. O creștere de 20,2% a fost înregistrată la exporturile de servicii de transport, transportul aerian a înregistrat o creștere de 43,8%, și serviciile de călătorii au crescut cu 28,5%, în special călătorii personale (39,6%). Majorarea importurilor de servicii, de asemenea, s-a datorat creșterii importurilor de servicii de transport cu 17,8% și de călătorii cu 9,4%.

Contul de capital comparativ cu trimestrul I 2016, a înregistrat un sold negativ de 11,99 mil.USD, determinat de ieșirile de capital înregistrate de sectorul privat (14,92 mil.USD), precum și în urma diminuării intrărilor de asistență din exterior primită de administrația publică pentru finanțarea proiectelor investiționale (de 2,6 ori).

Contul financiar a constituit o valoare de 59,65 mil.USD ca rezultat al majorării nete a pasivelor economiei naționale față de străinătate cu 76,04 mil.USD în urma tranzacțiilor efective, în timp ce activele financiare externe ale rezidenților s-au majorat cu 16,39 mil.USD.

Tabelul 4.1. Balanța de plăți a Republicii Moldova, mil.USD (date provizorii)

Anul	T. I 2015	T. I 2016	T. I 2017	T. I 2017/ T. I 2016 (%)
Contul curent	-138,5	-79,68	-112,77	141,5
Bunuri	-499,5	-456,4	-520,5	114,1
Servicii	26,55	42,77	59,53	139,2
Venituri primare	94,8	91,8	98,45	107,2
Venituri secundare	239,57	242,12	249,77	103,2
Contul de capital	-4,63	-10,15	-11,99	118,1
Contul financiar	-200,57	-145,67	-59,65	40,9
Investiții directe	-144,55	-32,4	-40,19	124
Investiții de portofoliu	-1,39	-0,17	-1,11	652,9
Derivate financiare	-0,14	-0,20	-0,20	100
Alte investiții	258,27	-97,36	-55,87	57,4
Active de rezervă	-312,76	-15,54	37,2	-
Transferuri de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor licențiate, net	243,7	224,0	251,8	112

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Investițiile străine directe

În I trimestru a.2017 stocul total de investiții străine directe a fost în creștere și a constituit 3664,93 mil.USD. Comparativ cu Tr. I a. 2016 stocul total de investiții străine directe a fost în creștere cu 5%, iar față de sfârșitul anului 2016 stocul total de ISD a fost în creștere cu 2,3% sau cu 83,50 mil.USD (stocul ISD a. 2016 a constituit 3581,4). Din totalul investițiilor, capitalul social și venitul reinvestit dețin o pondere de 75,3%, iar împrumuturile intragrup (alt capital) – 24,7%. Componenta împrumuturilor intragrup este mixta, 937,53 mil.USD reprezintă stocul împrumuturilor contractate de la investitorii străini direcți și 33,33 mil.USD este stocul creanțelor sub forma de împrumuturi acordate de întreprinderile rezidente cu capital străin investitorilor străini direcți.

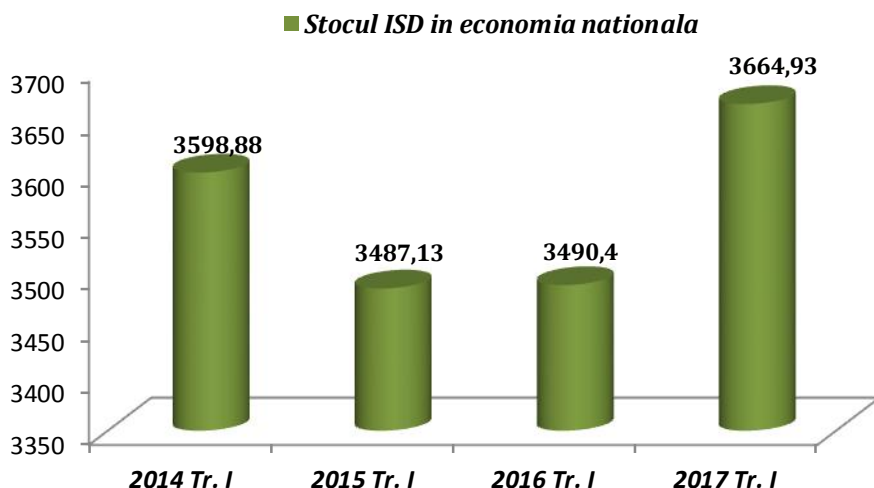

Figura 4.1. Stocul ISD în trimestru I în anii 2014-2017, mil dolari SUA

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

În distribuția geografică, din totalul capitalului social acumulat, investitorilor din țările UE le-a revenit circa 53,4%, iar investitorilor din țările CSI 10,9%, celor proveniți din alte țări - investiții în proporție de 35,7 %. Pe parcursul trimestrului I a. 2017 din stocul de ISD sub forma de capital social, principala activitate economică care a beneficiat de investiții străine este industria prelucrătoare (24,9%), urmată de activitatea financiară și de asigurări (24,3%), comerțul cu ridicata și cu amănuntul (13,9%), tranzacțiile imobiliare (9,6%), informații și comunicații (9,5%), industria energetică (6,9%) și altele.

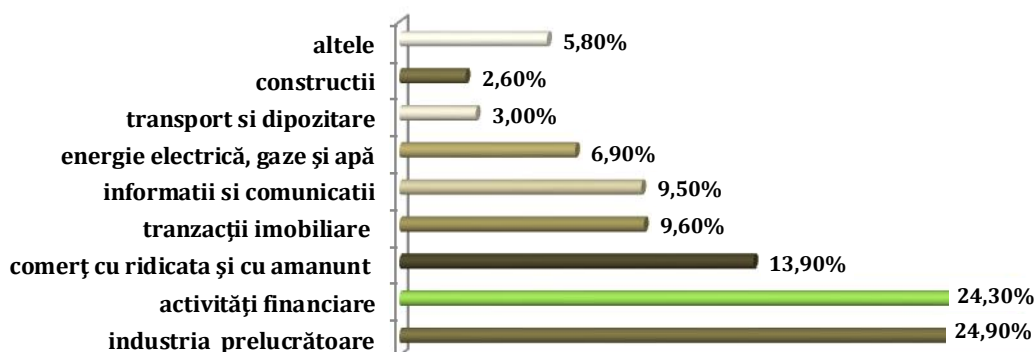

Figura 4.2. Distribuția ISD sub formă de capital social pe activități economice în trimestrul I a. 2017, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Transferurile de peste hotare

În Moldova volumul transferurilor de peste hotare efectuate prin intermediul băncilor licențiate au înregistrat o creștere stabilă în I Trimestru a. 2017. Volumul transferurilor de bani în Moldova prin bănci în favoarea persoanelor fizice în T. I 2017 au constituit 251,77 mil. dolari, în creștere cu 13% comparativ cu perioada de referință a anului 2016 (a constituit 223 mil.USD). Fluctuațiile cursului de schimb al valutelor originale față de dolarul SUA au contribuit cu 2.0 puncte procentuale la diminuarea transferurilor din trimestrul I 2017.

În **luna martie 2017** în favoarea persoanelor fizice au fost transferate din străinătate mijloace bănești cu 24,2% mai mult în comparație cu luna precedentă și cu 6,6% față de martie anul trecut. Totodată, volumul transferurilor de peste hotare au constituit o sumă record în anul curent (98,05 mil.USD).

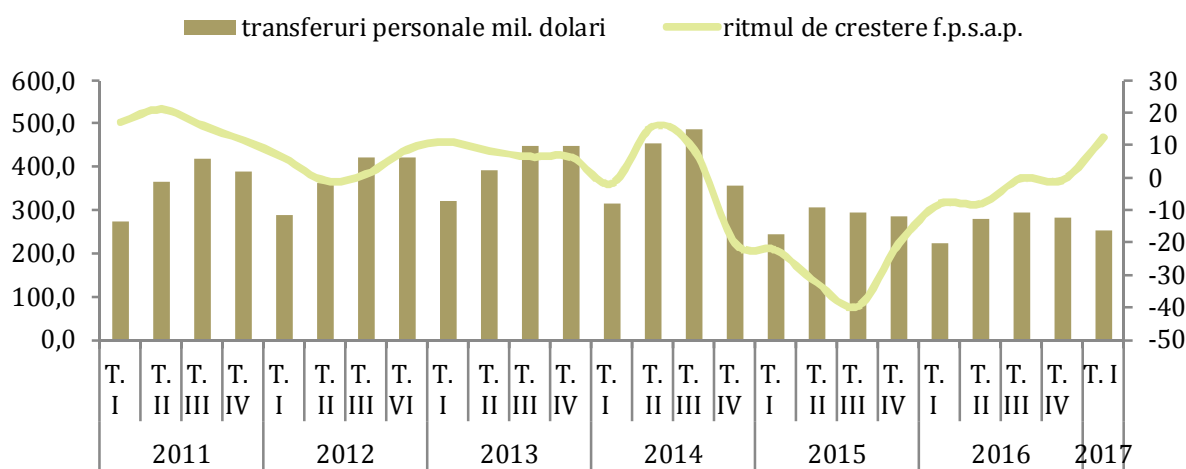

Figura 4.3. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2011-2017, mil.USD

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Conform provenienței geografice a transferurilor bănești în favoarea persoanelor fizice, **transferurile din CSI** au fost în creștere cu 0.7 puncte procentuale comparativ cu T. I 2016 și au înregistrat o pondere de 33,1%. Din totalul transferurilor din CSI, transferurile din Rusia dețin o pondere majoră de 96,1%. Transferurile din alte state CSI au următoarele ponderi: Ucraina – 1,4%, Kazahstan – 1%, Belarus – 0,4%, Azerbaidjan – 0,3%, Uzbekistan – 0,3% și restul statelor CSI – 0,4%.

Transferurile din UE au fost în descreștere cu 0.4 puncte procentuale comparativ cu T. I 2016, înregistrând o pondere de 33,3% comparativ cu T. I 2016. În cadrul transferurilor din UE, transferurile din Italia au cea mai mare pondere, de 38,8%, urmată de transferurile din Marea Britanie (13,1%), Germania (12,4%), Franța (7,5), Spania (3,4%), Irlanda (3,3%), Portugalia (2,6%), România (2,5%), Cipru (2,1%), Belgia (2,1%), Cehia (2,1%), Polonia (2,2%) și Grecia (1,2%).

Transferurile din alte state, cu excepția transferurilor din CSI și UE, au constituit 33,6% mai puțin decât în trimestrul I 2016 (34%). În trimestrul I a. 2017 ponderea transferurilor din Israel, SUA și Turcia a constituit, 85,2% din totalul pe alte state.

În T. I 2017, **distribuția transferurilor de mijloace bănești pe state** a fost repartizată în felul următor: Rusia deținând ponderea de 31,8% (80,13 mil.USD), Israel – 18,6% (46,88 mil.USD), din Italia cu o pondere de 12,9% (32,51 mil.USD), SUA – 8,6% (21,70 mil.USD), Marea Britanie – 4,4% (10,97 mil.USD), Germania – 4,1% (10,40 mil.USD), Franța – 2,5% (6,26 mil.USD), Turcia –

1,4% (3,54 mil.USD), Spania – 1,1% (2,81 mil.USD), România – 0,8% (2,06 mil.USD), Cipru – 0,7% (1,74 mil.USD) și Kazahstan – 0,3% (0,87 mil.USD). Transferurile din aceste douăsprezece state (inclusiv din Rusia) reprezintă 87,3% din totalul transferurilor în Republica Moldova (219,88 mil.USD).

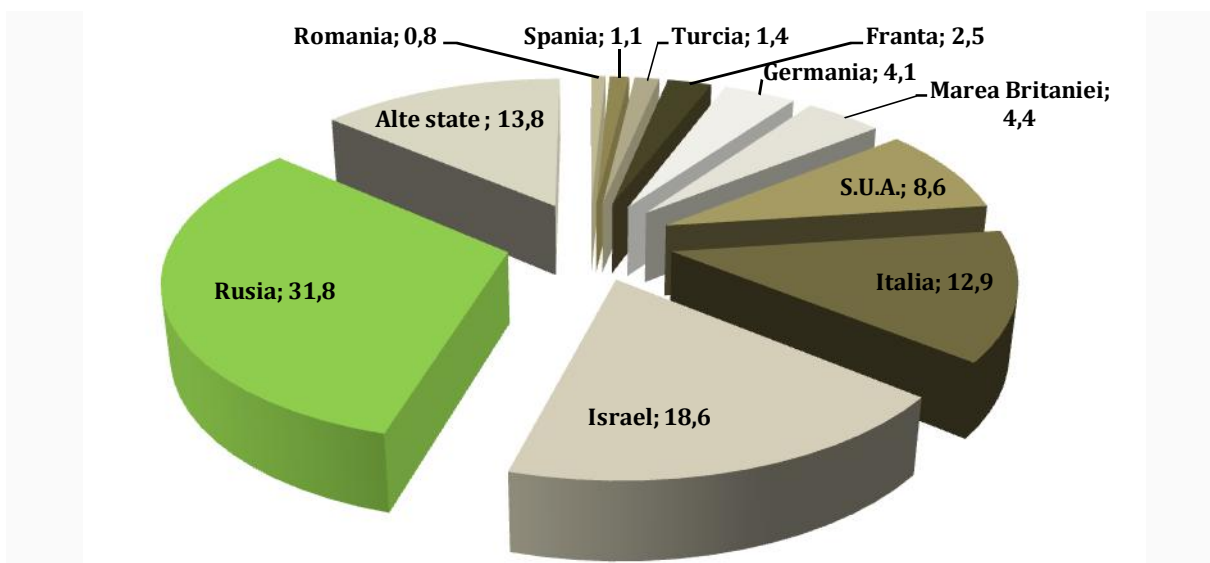

Figura 4.4. Structura pe principalele țări a transferurilor de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice în T. I 2017, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Comerțul exterior cu bunuri

Comerțul exterior cu bunuri în T. I 2017 a înregistrat o creștere cu 22%, comparativ cu perioada similară a anului trecut. Astfel, comerțul exterior cu bunuri a constituit 1559 mil.USD (cu 281,4 mil. dolari mai mult).

Tabelul 4.2. Evoluția schimburilor comerciale în T. I 2017, mil.USD

	T. I 2016	T. I 2017	Dinamica
	mil.USD	mil.USD	2017/2016
Comerțul exterior cu bunuri	1277,6	1559	22
Export	416,5	528,2	26,8
Import	861,1	1030,8	19,7
Balanța comercială	-444,6	-502,6	13,1

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

În *Trimestrul I 2017* exporturile de mărfuri au totalizat 528,2 mil.USD, cu 26,8% mai mult față de perioada corespunzătoare din 2016. În *luna martie 2017*, exporturile de mărfuri au constituit 212,1 mil.USD, cu 20,1% mai mult față de luna precedentă și cu 31,5% – comparativ cu luna martie 2016.

Exporturile de mărfuri autohtone au constituit 347,4 mil.USD (65,8% din total exporturi), fiind în creștere cu 31,8% față de ianuarie-martie 2016, care a contribuit la majorarea pe total exporturi cu 20,1%.

Reexporturile de mărfuri străine s-au majorat cu 18,1% comparativ cu ianuarie-martie 2016, reexporturile de mărfuri au constituit 180,8 mil.USD (34,2% din total exporturi). După prelucrare, din total exporturi, reexporturile de mărfuri au deținut 23%, iar reexporturile de mărfuri clasice, care nu au suferit transformări esențiale – 11,2%.

Exporturile de mărfuri destinate **țărilor UE** au însumat 335,6 mil.USD cu 26,4% mai mult față de ianuarie-martie 2016 (266,2 mil. dolari), deținând o cotă de 63,5% în total exporturi (63,8% – în ianuarie-martie 2016). Exporturile de mărfuri destinate **țărilor CSI** au constituit 106,0 mil.USD, deținând o pondere de 20,1% (20,4% – în ianuarie-martie 2016). Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au majorat cu 24,7%, comparativ cu ianuarie-martie 2016 (85 mil. dolari).

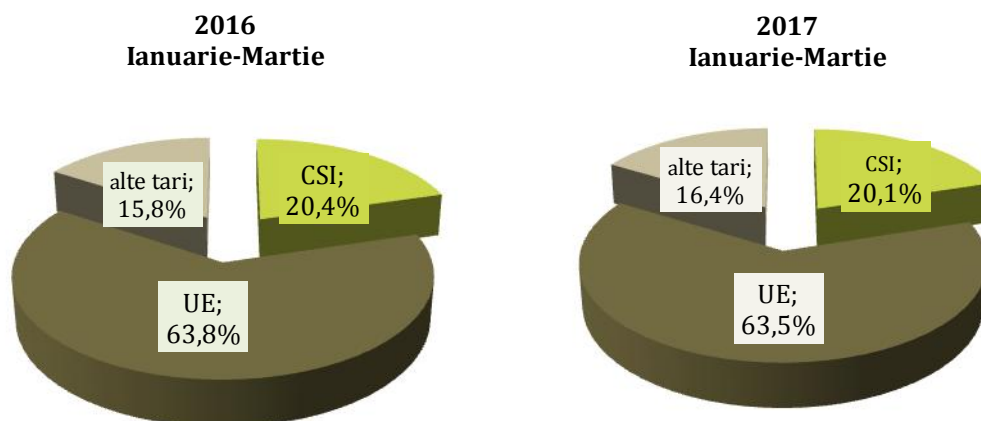

Figura 4.5. Structura exporturilor de mărfuri pe grupe de țări

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Comparativ cu trimestrul I 2016, evoluția exporturilor pe grupe de țări în ianuarie-martie 2017, indică o creștere a exporturilor către România (29,3%), Federația Rusă (42,0%), Turcia (de 2,2 ori), Italia (20,1%), Germania (26,9%), Bulgaria (de 1,8 ori), Spania (de 7,8 ori), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (19,1%), Elveția (de 2,1 ori), Belarus (10,8%), Austria (38,4%), Polonia (11,2%), Olanda (31,4%), Georgia (de 1,6 ori), Grecia (26,9%), Belgia (52,3%), Serbia (de 3,9 ori), Iordania (de 14,4 ori), Liban (35,8%), Malaysia (de 1,7 ori) și Emiratele Arabe Unite (de 3,7 ori), care a dus la creșterea pe total exporturi cu 27,8%.

Totodată s-au micșorat către Irak (75,5%), Franța (12,4%), Indonezia (68,9%) și Statele Unite ale Americii (17,4%), atenuând astfel creșterea pe total exporturi cu 3,8%.

Structura exporturilor pe grupe de mărfuri în trimestrul I 2017, comparativ cu perioada similară a anului precedent, s-au înregistrat creșteri la exporturile de semințe și fructe oleaginoase (59,7%), cereale și preparate pe bază de cereale (de 2,1 ori), mașini și aparate electrice (33,8%), legume și fructe (24,4%), produse medicinale și farmaceutice (de 2,6 ori), îmbrăcăminte și accesorii (12,0%), băuturi alcoolice și nealcoolice (9,7%), fire, țesături și articole textile (16,7%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (de 3,5 ori), zahăr, preparate pe bază de zahăr, miere (32,0%), produse chimice organice (de 1,8 ori), vehicule rutiere (38,6%), produse lactate și ouă de păsări (54,6%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (de 1,6 ori), construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzit și de iluminat (de 2,7 ori), mobilă și părțile ei (5,1%), carne și preparate din carne (de 2,2 ori), îngrășăminte naturale și minerale naturale (de 1,8 ori), care au contribuit la majorarea pe total exporturi cu 25,8%.

Totodată, la unele produse s-au micșorat exporturile precum: cauciuc prelucrat (86,7%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini (29,6%), uleiuri esențiale, substanțe parfumate, preparate pentru toaleta, produse pentru înfrumusețare (21,8%), instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control (21,9%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (37,5%), atenuând astfel creșterea pe total exporturi cu 2,6%.

În **Trimestru I 2017 importurile de mărfuri** au înregistrat o creștere cu 19,7%, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Importurile de mărfuri au totalizat 1030,8 mil.USD. Importurile de mărfuri, în **luna martie 2017**, au constituit 431,3 mil.USD, cu 29,7% mai mult față de luna precedentă și cu 17,6% comparativ cu luna martie 2016.

Importurile de mărfuri din **țările UE**, au fost în creștere cu 23,2% mai mult față de ianuarie-martie 2016. Astfel, importurile de mărfuri au constituit 490,7 mil.USD, deținând o pondere de 47,6% în total importuri (46,3% – în ianuarie-martie 2016). Importurile de mărfuri provenite **din țările CSI**, au constituit 271,5 mil.USD, înregistrând o creștere cu 8,4% mai mult decât în ianuarie-martie 2016, deținând o pondere de 26,3% în total importuri (29,1% – în ianuarie-martie 2016).

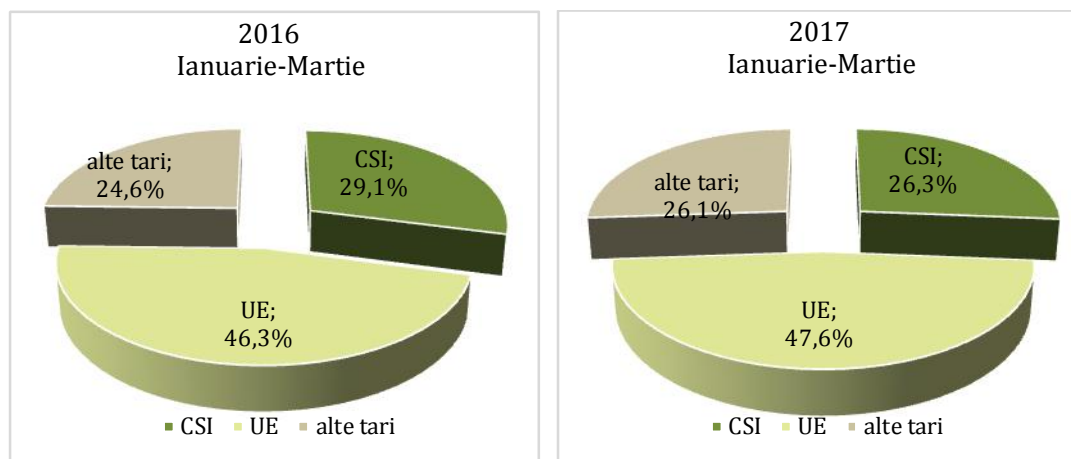

Figura 4.6. Structura importurilor de mărfuri pe grupe de țări

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Evoluției **importurilor pe țări**, comparativ cu trimestrul I 2016, în ianuarie-martie 2017s-a înregistrat creșteri la importurile din România (39,2), China (31,8%), Germania (23,7%), Statele Unite ale Americii (de 2,0 ori), Ucraina (16,3%), Belarus (49,7%), Turcia (14,2%), Italia (14,2%), Ungaria (43,0%), Franța (25,5%), Polonia (23,3%), Bulgaria (43,4%), Vietnam (de 2,6 ori), Republica Cehă (28,3%), Federația Rusă (0,9%), Spania (12,2%), Olanda (14,2%), Belgia (31,8%), Elveția (39,4%), Coreea de Sud (51,7%), Slovacia (50,1%), Slovenia (51,4%) și Macedonia (de 3,2 ori), care au favorizat majorarea pe total importuri cu 20,2%. Totodată, s-a înregistrat micșorarea livrărilor din Austria (22,5%), Lituania (33,6%) și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (8,3%), care a atenuat creșterea pe total importuri cu 0,8%.

Structura importurilor pe grupe de mărfuri, în trimestrul I 2017 au înregistrat creșteri la petrol, produse petroliere și produse înrudite (de 1,7 ori), produse medicinale și farmaceutice (de 1,7 ori), mașini și aparate electrice și părți ale acestora (19,1%), aparate și echipamente de telecomunicații (de 1,9 ori), vehicule rutiere (21,2%), îmbrăcăminte și accesorii(42,8%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (de 2,7 ori), mașini și aparate industriale (31,2%), fire, țesături și articole textile (10,8%), articole de voiaj (de 6,6 ori), încălțăminte (de 1,9 ori), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (18,7%), produse lactate și ouă de păsări (50,1%), semințe și fructe oleaginoase (22,7%), instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control (49,3%), cereale și preparate pe bază de cereale (18,2%), materiale plastice prelucrate (19,4%), fier și oțel (16,0%), articole din lemn (24,2%), mobila și părțile ei (28,4%), mașini și aparate de birou sau de prelucrarea automată a datelor (37,6%), cărbune, coalsi brichete (de 5,8 ori), articole prelucrate din metal (9,2%), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză (12,1%), produse chimice organice (41,0%), mașini generatoare de putere și echipamentele lor (de 1,7 ori), contribuind la creșterea pe total importuri cu 19,9%. Totodată, s-au redus importurile de gaz și produse industriale obținute din gaz (23,6%), tutun brut și prelucrat (27,7%), cauciuc prelucrat (11,5%), atenuând majorarea pe total importuri cu 3,4%.

În trimestrul I 2017 decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a dus la formarea unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 502,6 mil.USD, cu 58,0 mil.USD (13,1%) mai mare față de cel înregistrat în aceeași perioadă din anul 2016. Deficitul balanței comerciale în **luna martie 2017** a fost cu 63,1 mil.USD (40,4%) mai mare decât cel înregistrat în luna februarie 2017 și cu 13,7 mil.USD (6,6%) – comparativ cu luna martie 2016. Astfel, deficitul balanței comerciale în luna martie a constituit 219,2 mil.USD.

Cu **țările UE** balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 155,1 mil.USD (în ianuarie-martie 2016 – 132,9 mil.USD), iar cu **țările CSI** – de 165,5 mil.USD (în ianuarie-martie 2016 – 165,5 mil.USD).

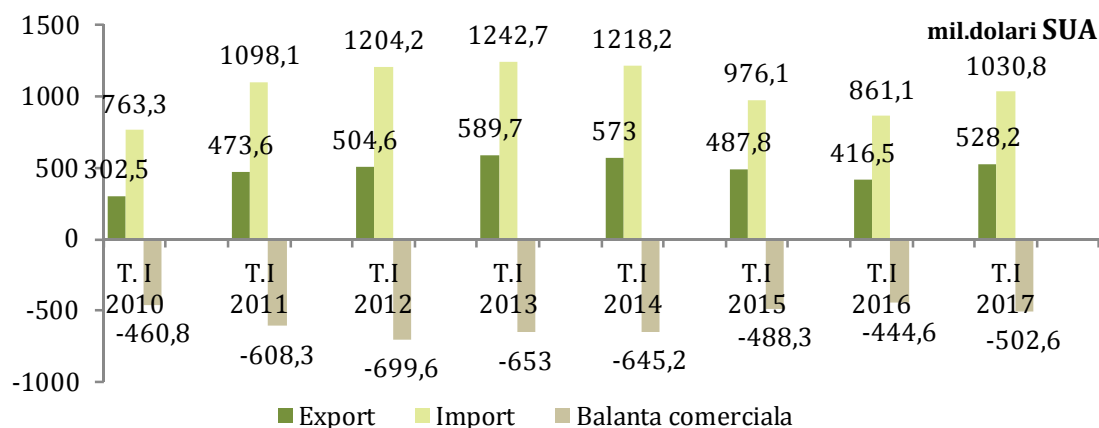

Figura 4.7. Tendințele comerțului exterior de mărfuri

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru

Pe parcursul Trimestrului I 2017 regiunea transnistreană a înregistrat o creștere a comerțului exterior. Tranzacțiile comerciale externe cu bunuri au crescut cu 2% (5,1 mil dolari) față de perioada similară a anului precedent. În Trimestrul I 2017 tranzacțiile comerciale externe cu bunuri au constituit 342 mil. dolari.

Comparativ cu trimestrul I 2016, **exportul bunurilor** a constituit 123,1 mil. dolari fiind în scădere cu 4%. Totodată **importurile de bunuri** au constituit 218,8 mil. dolari fiind în creștere cu circa 5%. **Balanța comercială** a constituit 102,2 mil. dolari.

Figura 4.8. Evoluția valorii comerțului exterior al regiunii Transnistrene în T. I anul 2016 - 2017, mil.USD

Sursa: Conform datelor, <http://mer.gospmr.org/>

În trimestrul I 2017 regiunea Transnistreană a realizat tranzacții comerciale externe cu 65 de țări ale lumii (în T. I 2016 cu 66 de țări) inclusiv 8 țări din CSI. Atât exporturile cât și importurile către țările CSI au înregistrat o tendință pozitivă 11% respectiv 2,8%.

Exportul de bunuri către CSI a alcătuit 83,7 mil. dolari fiind cu 11% mai mult față de perioada similară a anului precedent. Cota exportul de bunuri către CSI a constituie 68% din valoarea totală a exportului (123,1 mil. dolari). Principalul parteneri al regiunii transnistrene este R. Moldova, Ucraina și Rusia. Către R. Moldova au fost exportate bunuri în valoare de 52,5 mil. dolari ceea ce constituie circa 42,6% din cifra de afaceri dintre țările CSI. Valoarea bunurilor exportate către Ucraina au constituit 17,1 mil. dolari (13,9% din cifra de afaceri cu țările CSI). Iar către Rusia s-au exportat bunuri în valoare de 12,7 mil. dolari. aceasta reprezintă circa 10,3% din cifra de afaceri dintre țările CSI. Totodată, **importul de bunuri din țările CSI** au cifrat 168,7 mil dolari, ceea ce constituie 77,1% valoarea totală a importurilor (218,8 mil. dolari).

Către UE, exportul de bunuri a alcătuit 39,4 mil. dolari, ceea ce constituie 32% din valoarea totală a exportului. Totodată, valoarea **importurilor produselor din UE** a alcătuit 50,1 mil. dolari ceea ce constituie 22,9% din valoarea totală a importurilor (218,8 mil. dolari). Principalii parteneri ai regiunii transnistrene din UE este România cu o cotă de 10,5% și Italia cu o cotă de 8,2% din cifra de afaceri cu UE.

Capitolul V

MEDIUL DE AFACERI

Moldova în clasamentele internaționale

Doing Business – 2016 în Moldova (ediția 2017). Republica Moldova este inclusă în mai multe clasamente, realizate de organizații internaționale, care permit de a compara poziția sa cu alte state la mai mulți indicatori, care direct sau indirect se referă la mediul de afaceri.

Principalul clasament internațional care reflectă poziția Moldovei referitor la dezvoltarea mediului de afaceri este reprezentat de Raportul Doing Business, produs anual de Banca Mondială. Astăzi, clasamentul include aproximativ 190 de state. Raportul cuprinde 10 indicatori economici care analizează rezultatele economice și determină ce reforme în domeniul reglementării afacerilor au funcționat. Raportul oferă indicatori cantitativi privind înregistrarea afacerii, obținerea autorizațiilor de construcții, înregistrarea proprietății, obținerea creditului, protejarea investitorului, plata taxelor, comerț extern, respectarea contractelor, lichidarea întreprinderilor, accesul la energie electrică.

E de menționat că raportul nu se limitează la schimbările relative ale locului țării în top (ceea ce, în mare parte, se datorează vitezei de realizare a reformelor în alte țări), și folosește, de asemenea, indicatorul „distanța până la frontieră” (Distance to Frontier – DTF), care se bazează pe o scară de referință utilizată de la 0%, în cazul celei mai slabe performanțe observate și merge până la 100%, în cazul conformării la cele mai bune proceduri existente pe plan mondial.

Clasamentul Doing Business compară economiile între ele; scorul DTF compară economiile cu privire la cele mai bune practice de reglementare, arătând distanța absolută până la cea mai bună performanță pe fiecare indicator al clasamentului.

Tabelul 5.1. Evoluția indicatorilor „Doing Business” pentru Republica Moldova

Indicatori	Poziția		Schimbarea	DTF (% puncte)		Schimbarea în DTF (% puncte)
	2015	2016 (DB 2017)		2015	2016 (DB 2017)	
Poziția Republicii Moldova în rating-ul „Doing business”	47	44	+3	72,75	71,64	-1,11
1. Înregistrarea afacerii	38	44	-6	91,96	92,19	+0,23
2. Obținerea autorizațiilor de construcții	162	165	-3	54,14	54,09	-0,05
3. Accesul la energie electrică	97	73	+24	74,60	67,48	-7,12
4. Înregistrarea proprietății	20	21	-1	82,92	82,91	-0,01
5. Obținerea creditului	29	32	-3	70,00	70,00	0
6. Protejarea investitorilor minoritari	40	42	-2	63,33	63,33	0
7. Plata taxelor	55	31	+24	84,76	80,16	-4,6
8. Comerț extern	34	34	-	92,32	92,39	+0,07
9. Respectarea contractelor	70	62	+8	60,87	59,94	-0,93
10. Lichidarea întreprinderilor	58	60	-2	52,61	53,85	+1,24
Numărul de țări	189	190				

Sursa: Conform raportului Doing business 2017.

În clasamentul Băncii Mondiale – Doing Business 2016 (ediția 2017), poziția Moldovei a marcat un salt cu 3 puncte față de anul precedent. Astfel, în clasamentul Doing Business 2016 (ediția 2017), Republica Moldova s-a situat pe locul 44 din 190 țări. Mediul de afaceri din RM este mai bine situat comparativ cu țări ca Serbia (47), Azerbajan (65), Ucraina (80). Concomitent, RM se

situează în urma unor astfel de țări, precum Letonia (14), Georgia (16), Armenia (38), România (36).

Cele mai joase poziții în clasament Moldova le-a înregistrat la indicatorii *Obținerea autorizațiilor de construcții* (locul 165), care și-a înrăutățit poziția cu 3 puncte comparativ cu anul precedent și *Acces la energia electrică* (locul 73). Cea mai semnificativă înrăutățire a marcat-o indicatorul *Înregistrarea afacerii* (cu 6 poziții).

Cu toate acestea, unii indicatori au înregistrat o îmbunătățire. Cel mai mare salt a fost înregistrat la indicatorul *Acces la energie electrică*, indicatorul *Plata taxelor* (+24 poziții, respectiv); *Respectarea contractelor* (+8 poziții).

Moldova a acumulat în anul 2016 un scor total de 71,64 pentru indicatorul DTF, ceea ce reflectă o înrăutățire cu 1,11 puncte față de anul precedent, 2015.

Moldova în clasamentul Indicelui de Libertate Economică. Indicele libertății economice este un clasament anual, creat de The Wall Street Journal și The Heritage Foundation. Acesta reflectă deschiderea economiei, eficiența reglementărilor guvernamentale, statul de drept și competitivitatea. Scopul indicelui este de a măsura gradul de libertate economică în țările lumii. Acesta acoperă 4 domenii politice care au un impact asupra libertății economice: statul de drept; ponderea guvernului; eficiența actelor normative; deschiderea piețelor.

În anul 2016 (ediția 2017) la studiu au participat 186 țări. Libertatea economică este evaluată în baza a 12 indicatori, numiți și 12 libertăți economice: 1) Libertatea business-ului; 2) Libertatea comerțului; 3) Povara fiscală; 4) Cheltuieli guvernamentale; 5) Libertatea monetară; 6) Libertatea investițiilor; 7) Libertatea financiară; 8) Drepturile de proprietate; 9) Sănătatea fiscală; 10) Libertatea muncii; 11) Integritatea guvernului; 12) Eficacitatea judiciară.

Clasamentul libertății economice pentru 2016 (ediția 2017) este condus, ca de obicei, de Hong Kong, Singapore și Noua Zeelandă, care au obținut 89,8, 88,6 și respectiv 83,7 din scorul maxim de 100 de puncte.

Topul primelor zece țări din lume după libertatea economică în 2016 este completat de Elveția, Australia, Estonia, Canada, Emiratele Arabe Unite, Irlanda, Chile.

În 2016 (ediția 2017), în clasamentul Indicelui libertății economice, Republica Moldova ocupă locul 110 printre 186 de țări incluse în rating. În perioada analizată, locul Moldovei s-a îmbunătățit cu 7 poziții.

Potrivit clasamentului Indicelui de libertate economică 2016 (ediția 2017), valoarea indicatorului libertății economice al Moldovei constituie 58,0, majorându-se cu 0,6 puncte față de anul precedent.

Pentru țara noastră, Indicele de libertate economică relevă următoarele tendințe:

Cele mai joase poziții Moldova le-a înregistrat la indicatorii: Libertatea Muncii (171), Cheltuielile Guvernului (127), Eficiența Judiciară (150), Integritatea Guvernului (155) și Libertatea Monetară (139), urmate de Libertatea Investițiilor (103).

Schimbarea negativă a fost înregistrată la indicatorii: Drepturi de proprietate (-27 poziții), Libertate monetară (-34 poziții), Cheltuieli ale guvernului (-1 poziție), Libertatea investițiilor (-1 poziție).

Îmbunătățiri s-au înregistrat pentru 4 indicatori de libertate economică, printre care: Libertatea de a face afaceri (+6 poziții), Libertatea pieței muncii (+2 poziții), Libertatea de a face comerț (+24 poziții), Libertatea financiară (+2 poziții).

Cele mai avansate poziții din clasament, Moldova a înregistrat la indicatorii: Sănătatea fiscală (51), Povara fiscală (43) și Libertatea financiară (70).

Tabelul 5.2. Poziția Moldovei în clasamentul Indicelui de libertate economică

Indicatori	Poziția în clasament		Schimbarea
	2015 (ediția 2016)	2016 (ediția 2017)	
Total, inclusiv:	117	110	+7
Statul de drept			
1. Drepturi de proprietate	69	96	-27
2. Integritatea Guvernului	n/a	155	
3. Eficacitatea judiciară	n/a	150	
Ponderea guvernului			
4. Cheltuieli guvernamentale	126	127	-1
5. Povara fiscală	n/a	43	
6. Sănătate fiscală	n/a	51	
Eficiența reglementărilor			
7. Libertatea de a face afaceri	95	89	+6
8. Libertatea pieței muncii	173	171	+2
9. Libertatea monetară	105	139	-34
Deschiderea pieței			
10. Libertatea de a face comerț	105	81	+24
11. Libertatea investițiilor	102	103	-1
12. Libertatea financiară	72	70	+2
Numărul de țări în clasament	178	186	

Sursa: Clasamentul Indicelui de Libertate Economică.

Potrivit clasamentului Indicelui de libertate economică, economia Republicii Moldova este încă „în mare parte neliberă”. Printre cele 44 de țări din regiunea Europei, Republica Moldova ocupă locul 41, iar Indicatorul libertății economice este mai mic decât media pe regiune și cea globală.

Indicatorii de dezvoltare a businessului în regiunea din partea stângă a Nistrului

La finele anului 2016, în regiunea din partea stângă a Nistrului, 55,4% din organizații și întreprinderi au obținut profit net, constituind 139 de organizații, în diminuare cu 9,1% față de anul precedent și, respectiv, 43,8% au înregistrat pierderi (cu excepția întreprinderilor mici, băncilor, organizațiilor bugetare și de asigurări). Dintre organizațiile, care au înregistrat profit net în a. 2016, ponderea cea mai mare le revine organizațiilor din comerț și alimentația publică (67,7%), comunicații (66,7%), agricultura (62,5%). În aspect valoric, la fel ca și în anii precedenți, întreprinderile din industrie au înregistrat o pierdere netă mai mare (78,5% din total pierdere netă).

Tabelul 5.3. Date privind profitul (pierderea) netă a organizațiilor din partea stângă a Nistrului pe genuri de activitate, în a.2016

	Numărul organizațiilor care au primit profit net	În % de la numărul total	Numărul organizațiilor cu pierdere netă	În % de la numărul total	Profit net, mii RUB.	Pierdere netă, mii RUB.
A	1	2	3	4	5	6
Total	139	55,4	110	43,8	984994	1076774
inclusiv:						
industria	34	49,3	35	50,7	536325	845420
agricultura	15	62,5	9	37,5	32447	26679
transport	16	51,6	15	48,4	20165	36100
comunicații	6	66,7	3	33,3	48347	265
construcții	6	54,5	5	45,5	4330	6800

Tabelul 5.3. – continuare

A	1	2	3	4	5	6
comerț și alimentația publică	44	67,7	20	30,8	331189	58375
gospodărie de locuințe și servicii comunale	4	26,7	10	66,7	2274	53395
alte ramuri	14	51,9	13	48,1	9917	49740

Sursa: "Социально-Экономическое Развитие Приднестровской Молдавской Республики, 2016".

Capitolul VI

SECTORUL SOCIAL

Situația demografică

Conform datelor actualizate ale BNS în anul 2016 s-au redus valorile mai multor indicatori ai mișcării naturale: numărul de născuți-vii, decedați, căsătorii, divorțuri. În rândul cauzelor de deces primează în continuare bolile aparatului circulator (57,0%) și tumorile maligne (16,2%).

În anul 2016, conform datelor actualizate ale BNS, numărul născuților-vii total pe țară a constituit 37394 pers., fiind în scădere cu 3,1% comparativ cu anul precedent, rata natalității a fost de 10,5 născuți-vii la 1000 locuitori, având disparități în funcție de mediu: urban – 8,8‰, rural – 11,8‰. Numărul de decedați a constituit 38489 pers., înregistrând, la fel, o reducere de 3,6% față de anul 2015, iar rata mortalității a ajuns la 10,8 decedați la 1000 locuitori. Și aici există disparități pe medii: rural – 12,6‰, urban – 8,4‰. Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în anul 2016 a constituit 353 cazuri și s-a redus cu 22 cazuri în comparație cu anul precedent, iar rata mortalității infantile a ajuns la 9,4 decedați în vârstă sub 1 an la 1000 născuți-vii.

După clase ale cauzelor de deces cele mai multe decese sunt cauzate de bolile aparatului circulator – 57,0%, tumorile maligne – 16,2%, bolile aparatului digestiv – 9,6%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 7,0%, bolile aparatului respirator – 4,4%, alte clase – 5,8%.

Cele mai mari rate ale natalității au fost în raioanele: Ștefan Vodă (12,9‰), Sângerei (12,9‰) și Criuleni (12,8‰), iar cele mai mici în raioanele: Basarabeasca (8,2‰), Ocnița (8,2‰), Taraclia (8,7‰). Cele mai mari rate ale mortalității au fost în raioanele: Dondușeni (16,4‰) și Șoldănești (14,8‰), iar cele mai mici – în municipiul Chișinău (7,7‰) și municipiul Bălți (8,5‰).

În aspect teritorial cele mai mari rate ale scăderii naturale s-au înregistrat în următoarele raioane: Dondușeni (-6,3‰), Ocnița (-6,0‰), Briceni (-4,9‰), Râșcani (-4,2‰). Cele mai mari rate pozitive ale creșterii naturale au fost înregistrate în raioanele: Dubăsari (2‰), Ștefan Vodă (1,8‰), Ialoveni (1,7‰), Ungheni (1,5‰), Criuleni (1,4‰).

Numărul *căsătoriilor* total pe țară în anul 2016 a constituit 21992, micșorându-se cu 11,0% față de anul trecut, iar rata nupțialității a constituit 6,2 căsătorii la 1000 locuitori. Indicatorul în cazul numărului divorțurilor din țară a constituit 10605, fiind în scădere cu 5,3% față de anul precedent. Rata divorțialității a constituit 3,0 divorțuri la 1000 locuitori.

În aspect teritorial, cele mai mari rate ale nupțialității au fost în raioanele: Anenii Noi (8‰), Dubăsari (7,3‰), Ialoveni (7,3‰), Criuleni (7‰), iar cele mai mici în: Ocnița (4,2‰) și Basarabeasca (4,7‰). Cea mai înaltă rată a divorțialității a fost în raionul Anenii Noi – 7,2‰, iar cele mai mici rate – 2,1‰ (în UTA Găgăuzia), 2,2‰ (în Fălești, Glodeni, Sângerei, Leova), 2,3‰ (în Șoldănești, Taraclia).

Conform informațiilor Ministerului Afacerilor Interne în anul 2016 permis de ședere în țară au obținut 4080 cetățeni străini și 573 repatriați, dintre aceștia pentru studii – 21,3%, pentru muncă – 25,8%, pentru imigrația de familie – 35,3% și alte cauze – 17,6%. După datele Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor din țară au emigrat 2507 pers., stabilindu-se cu domiciliul permanent în alt stat. Cei mai mulți au plecat în Rusia (857 pers.), SUA (623 pers.), Ucraina (375 pers.), Germania (285 pers.) și Israel (181 pers.). Majoritatea sunt în vârstă de 20-39 de ani.

Piața forței de muncă

În T. I din anul 2017 indicatorii cu privire la activitatea economică a forței de muncă ca populația economic activă, populația ocupată, rata de activitate, rata de ocupare nu au avut schimbări semnificative în comparație cu perioada similară a anului precedent. Grupul NEET a ocupat o pondere de 30,9% din populația din grupa de vârstă de 15-29 ani. Persoanele care nu doresc să lucreze constituie 82,4% din populația inactivă.

În T. I din 2017 populația economic activă a constituit 1201,6 mii pers., fără să se modifice semnificativ față de T. I din anul precedent. Rata de activitate a populației a fost de 40,3% și nu s-a modificat esențial f.p.s.a.p. (40,1%). În cadrul persoanelor economic active s-a înregistrat o pondere mai mare a bărbaților (43,7%) decât a femeilor (37,2%). Ponderea persoanelor economic active din mediul urban a fost mai mare față de cea a populației active din mediul rural: respectiv 45,0% și 36,5%. În grupa de vârstă 15-29 ani ponderea persoanelor economic active a constituit 30,0%, iar în grupa 15-64 ani – 45,0%. Rata de activitate economică a populației în vârstă de muncă (după legislația națională: 16-56 ani – femei și 16-61 ani – bărbați) a constituit 47,7%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste a atins 37,7%, rămânând, aproape la nivelul p.s.a.p. (37,6%). Ea a fost mai ridicată la bărbați – 40,2%, decât la femei (35,5%). După mediile de reședință, rata de ocupare a constituit în mediul urban – 41,7%, depășind semnificativ pe cea din mediul rural – 34,6%. Rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă (16-56/61 ani) a avut valoarea de 44,4%, a persoanelor în vârstă de 15-64 ani – 42,1%, iar în grupa de vârstă 15-29 ani a constituit 26,7%.

Populația ocupată a fost de 1125,7 mii pers. în T. I din 2017, majorându-se nesemnificativ (cu 0,2%) comparativ cu p.s.a.p. Precum și la populația economic activă, nu au fost disparități pe sexe – bărbați – 50,6% și femei – 49,4%. Ponderea persoanelor ocupate în mediul urban a fost mai mică decât cea din mediul rural: în localități urbane – 48,8%, în localități rurale – 51,2%.

Numărul șomerilor, conform Biroului Internațional al Muncii a constituit 75,8 mii pers., fiind aproape la același nivel ca p.s.a.p. (74,4 mii pers.). Șomajul a fost într-o proporție mai mare în rândul bărbaților – 65,2% din numărul total al șomerilor, precum și în rândul persoanelor din localități urbane – 56,6%.

Rata șomajului la nivelul țării în T. I din 2017 a fost de 6,3%, fiind aproape la același nivel ca și în p.s.a.p. (6,2%). Rata șomajului la bărbați a constituit 8,0%, iar la femei – 4,5%. Au fost înregistrate disparități între ratele șomajului în mediul urban și cel rural (respectiv, 7,2% și 5,4%). În rândurile tinerilor (15-24 ani) rata șomajului a fost de 12,7%, iar în categoria de vârstă 15-29 ani a constituit 11,0%.

Populația inactivă din țară (15 ani și peste) în T. I din anul 2017 a fost de 1782,3 mii pers., constituind 59,7% din populația totală de această vârstă și s-a redus cu doar 0,3 p.p. f.p.s.a.p. În populația inactivă se includ:

- persoanele care nu doresc să lucreze (1467,8 mii pers. sau 82,4% din populația inactivă), dintre care:

a) pensionari (635,5 mii pers. sau 43,3% din pers. care nu doresc să lucreze);

b) persoane care nu doresc să lucreze, deoarece învață sau studiază (261,5 mii pers. sau 17,8% din pers. care nu doresc să lucreze);

c) persoane care nu doresc să lucreze pentru un venit, deoarece îngrijesc de familie (195,4 mii pers. sau 13,3% din pers. care nu doresc să lucreze);

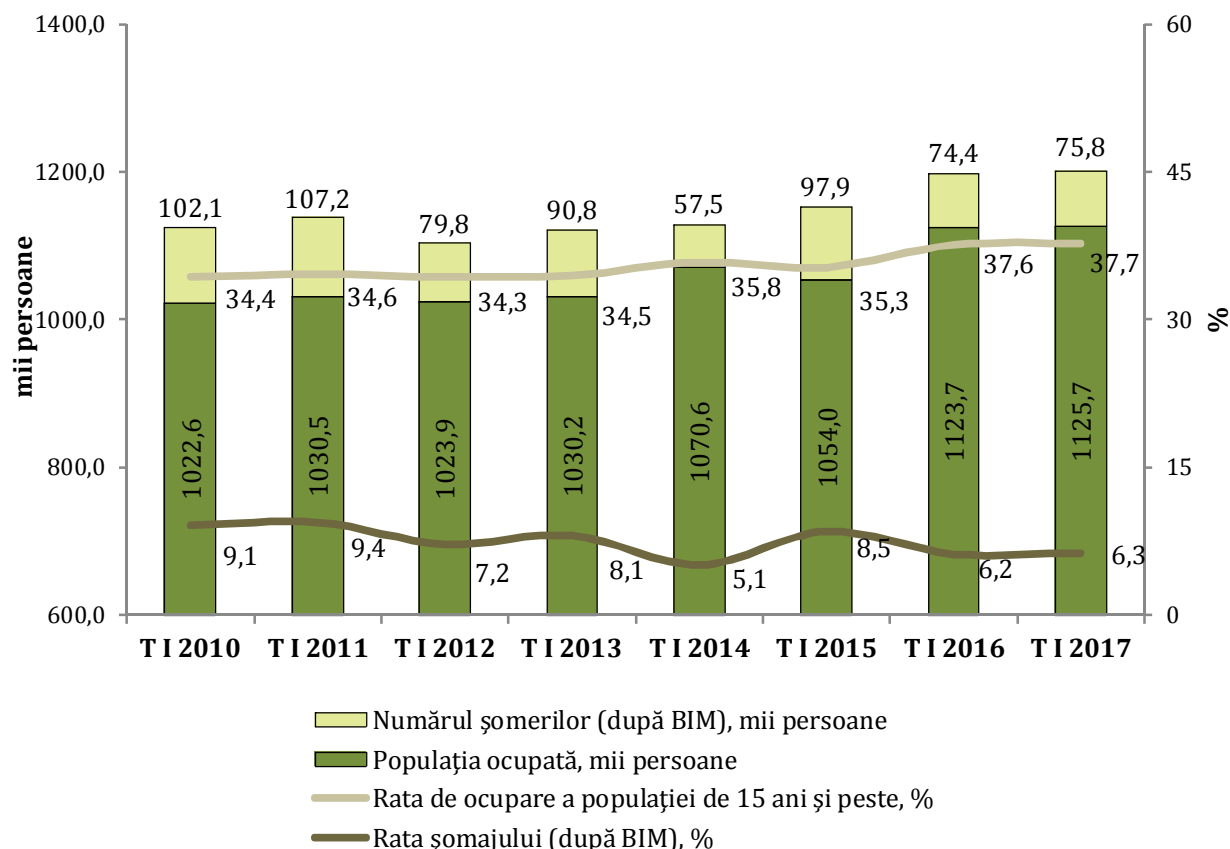

Figura 6.1. Evoluțiile ratelor de activitate, ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în Trimestrul I al anilor 2010-2017

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

d) persoane care se află în țară, dar care nu doresc să lucreze în Moldova, deoarece deja au un loc de muncă (permanent sau sezonier) peste hotare sau persoane care planifică să lucreze peste hotare (216,6 mii pers. sau 14,8% din pers. care nu doresc să lucreze)

- persoanele declarate de către gospodăriile aflate peste hotare, la lucru sau în căutare de lucru (277,3 mii pers. sau 15,6% din populația inactivă)

- persoanele descurajate în a-și mai găsi un loc de muncă în țară (13,3 mii pers. sau 0,7% din populația inactivă).

Grupul NEET îl constituie tinerii în grupa de vârstă de 15-29 ani, ce nu sunt parte a populației ocupate, nu studiază în sistemul formal de educație și nu participă la cursuri sau alte instruirii din afara sistemului formal de educație. În T. I din 2017 acest grup a deținut o pondere de 30,9% din populația din grupa de vârstă de 15-29 ani (în afară de populația plecată peste hotare la lucru sau în căutarea unui lucru).

Boxa 6.1. Locuri vacante pe piața forței de muncă în Republica Moldova

Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă în T. I a anului 2017 au fost înregistrate cca 10,7 mii de locuri vacante, dintre care 66% au constituit locurile oferite muncitorilor, iar 34% - specialiștilor. În această perioadă au fost înregistrate cca 13,8 mii pers. în căutarea unui loc de muncă, din care 44% au constituit femeile. Cele mai multe locuri vacante au fost înregistrate în industrie - 28% (3014 locuri), comerț cu ridicata și amănuntul - 14% (1542 locuri), agricultură - 10% (1092 locuri), administrația publică - 7% (699 locuri). Conform domeniilor de activitate, cei mai

solicitați au fost persoanele care au activat în agricultură, industrie și comerț – 16%, administrare publică – 9%, învățământ – 7%.

La data de 31.03.2017 în baza de date a Agenției Naționale erau în evidență cca 7,3 mii locuri de muncă vacante și cca 29,7 mii șomeri, concurența la un loc de muncă vacant fiind de 4 șomeri. Cele mai multe oferte de locuri de muncă vacante au fost oferite de către agenția Chișinău – 2072, Bălți – 612, Florești – 388, Orhei – 336, cele mai puține oferte au fost înregistrate în: Edineț și Ocnița – 39, Drochia – 33, Sângerei – 9.

Din numărul total de șomeri (13762 pers.) înregistrați în perioada de referință, 64% (8810 pers.) erau din localitățile rurale. Locurile vacante în localitățile rurale fiind doar 16% (1707 locuri) din numărul total de locuri de muncă vacante înregistrate.

Cele mai solicitate profesii/meserii de către angajatori, rămân a fi: contabil, cusătoreasă, vânzător, conducător auto, bucătar, muncitor necalificat. Ca în anii precedenți, meseria de cusătoreasă rămâne cea mai solicitată de către angajatori. Această meserie constituia 25% din numărul locurilor vacante în evidență la sfârșitul trimestrului I din 2017 și numărul șomerilor care dețineau această meserie era de 1%.

Sursa: Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă
http://anofm.md/files/elfinder/Buletinul%20Cererea%20si%20oferta%20trim.I%202017_0%20%281%29.pdf

Remunerarea muncii

Trimestrul I al anului 2017 este caracterizat atât de o creștere a salariului nominal mediu lunar (5218,9 MDL) cu 11,3% față de același trimestru al anului precedent, cât și a celui real mediu lunar – cu 6,7%. În sectorul bugetar salariul mediu lunar (4725,7 MDL) s-a majorat f.p.s.a.p. cu 12,6%, într-o mai mare măsură decât câștigul salarial mediu lunar din sectorul real (5428,6 MDL), care a crescut f.p.s.a.p. cu 10,7%. Cele mai bine plătite tipuri de activități economice sunt: Informații și comunicații, Activități financiare și de asigurări și Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat.

În T. I din anul 2017 câștigul salarial nominal mediu lunar a constituit 5218,9 MDL, înregistrând o majorare de 11,3% față de T. I din 2016. Indicele câștigului salarial real pentru T. I din anul 2017 față de T. I din anul 2016 (calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal brut și indicele prețurilor de consum) a fost de 106,7%, sau în creștere cu 6,7% față de nivelul anului precedent. În T. I din anul 2017, câștigul salarial mediu lunar în sectorul bugetar a fost de 4725,7 MDL (+12,6% față de T. I din anul 2016), în sectorul economic real – 5428,6 MDL (+10,7% față de T. I din anul 2016). După tipurile de activități economice, cel mai mare salariu mediu lunar în T. I din anul 2017 s-a înregistrat în: Informații și comunicații – 11567,4 MDL, Activități financiare și de asigurări – 9821,9 MDL, Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 8722,8 MDL. Cele mai mici salarii în T. I din anul 2017 au primit persoanele din următoarele activități economice: Agricultură, silvicultură și pescuit – 3265,6 MDL, Artă, activități de recreare și de agrement – 3318,1 MDL și Activități de cazare și alimentație publică – 3495,2 MDL.

Veniturile disponibile ale populației pe o lună în T. I din anul 2017 au constituit 2134,5 MDL în medie la o persoană, fiind în creștere cu 5,3% f.p.s.a.p. În termeni reali veniturile populației au înregistrat o majorare nesemnificativă de 0,9%. Cele mai importante surse de venit rămân a fi în continuare: salariile (40,2%), prestațiile sociale (23,7%) și transferurile bănești din afara țării (17,6%).

Veniturile disponibile ale populației în T. I din anul 2017 au constituit în medie la o persoană pe lună 2134,5 MDL, cu 5,3% mai mult decât în p.s.a.p. În T. I din 2017 veniturile populației în termeni reali cu ajustarea la indicele prețurilor de consum au înregistrat o majorare nesemnificativă (0,9%). Salariile în structura veniturilor populației rămân în continuare cea mai

importantă sursă financiară. Veniturile din salarii reprezintă 40,2% din veniturile total disponibile, ponderea acestora fiind în scădere față de T. I al anului 2016 cu 2,2 p.p. Prestațiile sociale sunt a doua sursă semnificativă de venit a moldovenilor ce constituie 23,7%, majorându-se cu 4,2 p.p. f.p.s.a.p. La formarea veniturilor au contribuit și activitățile pe cont propriu cu o pondere de 14% din veniturile medii lunare ale unei persoane, dintre care de la activitățile individuale agricole – 8,6%, iar din activitatea individuală non-agricolă – 5,4%. Încă o sursă importantă pentru bugetul gospodăriei casnice o reprezintă transferurile bănești. Acestea constituie 17,6% din total veniturilor sau cu 0,8 p.p. mai puțin comparativ cu p.s.a.p. Veniturile populației din mediul urban, în medie, au fost cu 894,9 MDL mai mari sau de 1,5 ori mai mari față de cele din mediul rural. Pentru populația din mediul urban principalele surse de venituri sunt activitatea salariată, care a asigurat veniturile populației în proporție de 50,9% (în scădere f.p.s.a.p. cu 5,5 p.p.) și prestațiile sociale – 22,6% (în creștere f.p.s.a.p. cu 4,3 p.p.). Veniturile populației din mediul rural sunt generate în baza activității salariale în proporție de 27,6%, iar contribuția acesteia este de 1,8 ori mai mică decât în mediul urban. În același timp, veniturile din activitatea individuală agricolă au avut o pondere de 17,1% din veniturile disponibile totale.

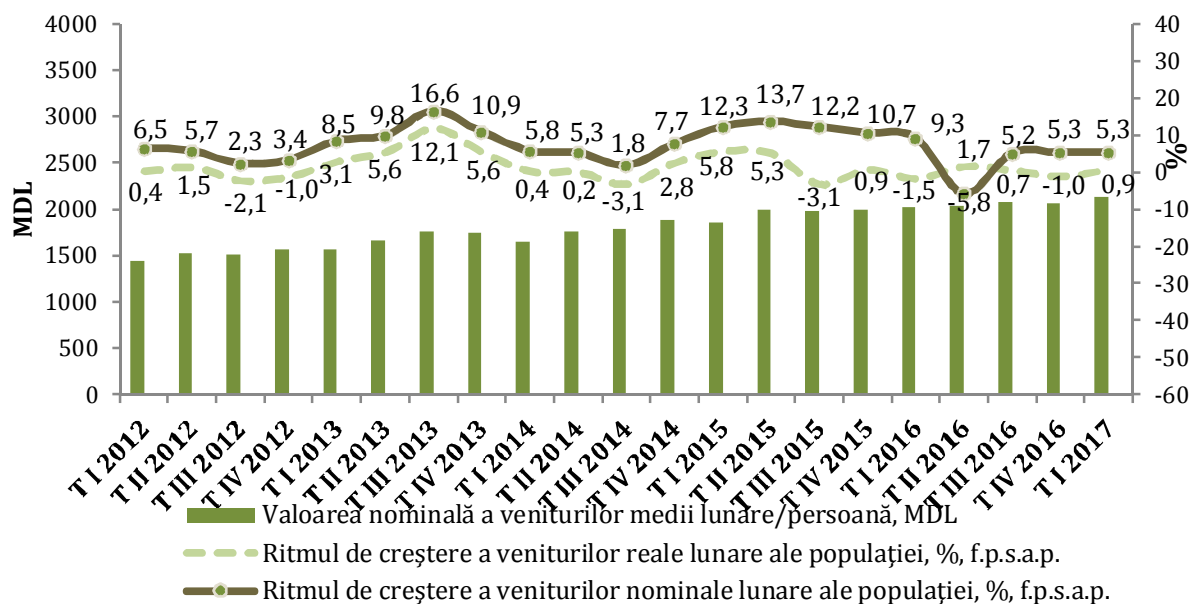

Figura 6.2. Evoluția veniturilor disponibile ale populației, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T. I 2012 – T. I 2017

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Cheltuielile de consum medii lunare ale populației în T. I din 2017 au constituit în medie pe o persoană 2091,0 MDL, majorându-se cu 1,6% față de T. I din anul 2016. În termeni reali, ajustând la indicii prețurilor de consum, cheltuielile populației s-au micșorat în medie cu 2,6% f.p.s.a.p. Cea mai mare parte a cheltuielilor continuă să fie direcționată spre: consumul alimentar (44,1%), întreținerea locuinței (18,7%) și îmbrăcăminte și încălțăminte (9,7%).

Cheltuielile de consum medii lunare ale populației în medie pe o persoană în T. I din anul 2017 au fost de 2091,0 MDL, majorându-se cu 1,6% f.p.s.a.p. În termeni reali (ajustând la indicii prețurilor de consum), cheltuielile populației s-au micșorat în medie cu 2,6% f.p.s.a.p. În T. I din 2017, consumul alimentar constituie cea mai mare parte a cheltuielilor – 44,1% (42,0% în T. I din 2016). Cheltuielile pentru întreținerea locuinței în medie la o persoană au avut o pondere de 18,7% din cheltuielile de consum totale (17,5% în T. I din anul 2016). Cheltuielile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte au constituit 9,7% (ca și în p.s.a.p.), pentru servicii de sănătate – 6,3% (ca și în p.s.a.p.), pentru comunicații – 4,6%, dotarea locuinței – 3,8%, transport – 3,5%,

învățământ – 0,7%, etc. Cheltuielile de consum ale populației din mediul urban în medie au constituit 2503,6 MDL pe lună pe o pers., cu 730,3 MDL sau mai mult de 1,4 ori decât în mediul rural. Populația din mediul urban, pentru consumul de produse alimentare a direcționat 41,7% din cheltuielile lunare de consum (38,9% în T. I din 2016), iar în mediul rural – 46,7% (45,5% în T. I din 2016). Totodată, populația urbană a cheltuit mai mult pentru întreținerea locuinței – 20,5% versus 16,7% în mediul rural, pentru comunicații – 4,8% versus 4,3%, pentru transport – 4,0% versus 3,0%, pentru hoteluri, cafenele și restaurante – 2,3% versus 0,6%, servicii de agrement – 2,3% versus 0,5%. Populația rurală a cheltuit mai mult pentru îmbrăcăminte, încălțăminte – 11,0% în comparație cu 8,5% în mediul urban, pentru servicii de sănătate – 6,7% (comparativ cu 6,0% în mediul urban) și pentru dotarea locuinței – 4,2% versus 3,4%.

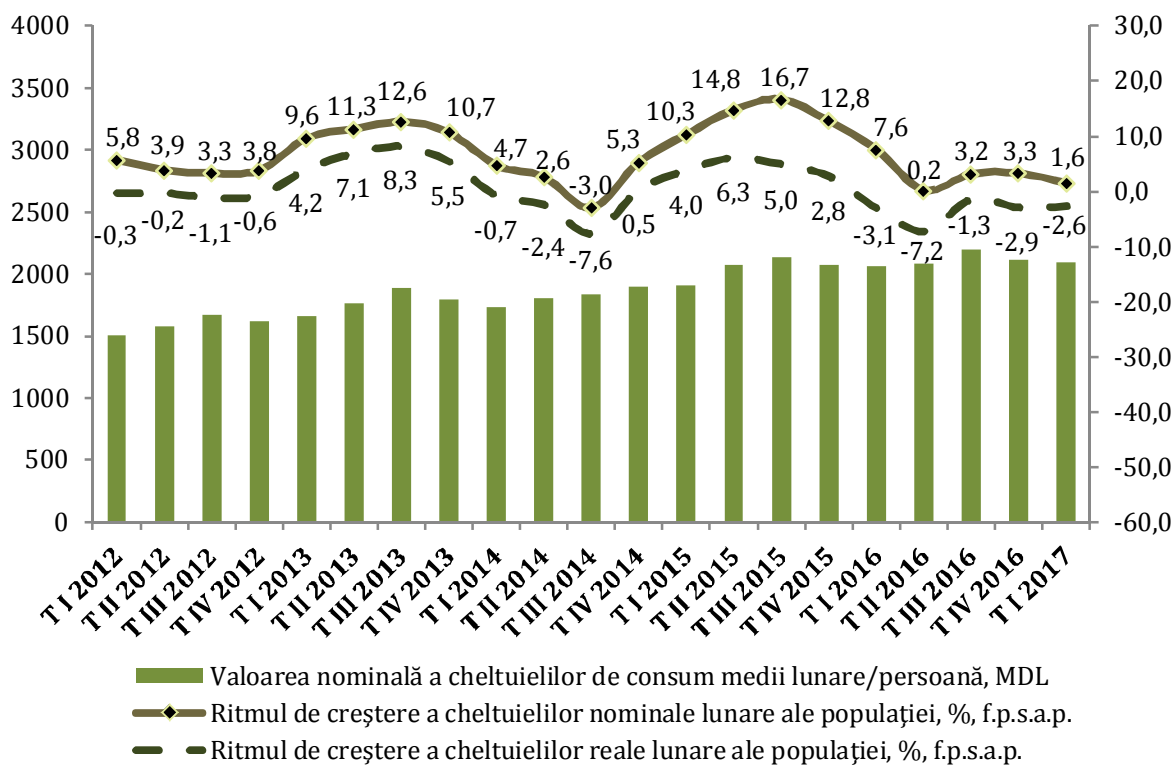

Figura 6.3. Evoluția cheltuielilor de consum, valoarea nominală și ritmuri de creștere, pe trimestre, T. I 2012 – T. I 2017

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 aprilie 2017 (până la indexare) a constituit 710,9 mii pers. sau cu 30,0 mii pers. mai mult comparativ cu 1 aprilie 2016. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 aprilie 2017 a constituit 1354,75 MDL, fiind în creștere cu 16,3% față de 1 aprilie 2016.

Boxa 6.2. Pensiiile

Din data de 21.03.2017 în Monitorul Oficial Nr. 85-91 a fost publicată Hotărârea Nr. 165 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor. Regulamentul dat, elaborat în temeiul Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, cu modificările și completările ulterioare, reglementează modul de calculare a pensiilor în sistemul public de pensii și de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor.

Conform prevederilor prezentei hotărâri, începând cu 1 aprilie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale va valoriza, conform unui grafic prealabil, pensiile beneficiarilor de pensii stabilite în anii

2001-2008. Se stabilește că valorizarea venitului mediu lunar asigurat pentru pensiile aflate în plată se va efectua conform următoarelor etape:

- de la 1 aprilie 2018 se vor valoriza pensiile beneficiarilor de pensii stabilite în anii 2009-2011;
- de la 1 aprilie 2019 se vor valoriza pensiile beneficiarilor de pensii stabilite în anii 2012-2014;
- de la 1 aprilie 2020 se vor valoriza pensiile beneficiarilor de pensii stabilite în perioada 2015 – 31 martie 2017.

La regulamentul dat se anexează 6 anexe în care se explică în mod detaliat calculul diferitor categorii de pensii.

Sursa: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=369506&lang=1>

Dezvoltarea socială a regiunii din partea stângă a râului Nistru⁴.

Situația demografică. Scăderea naturală a populației în T. I din 2017 a constituit 757 de pers., comparativ cu T. I din 2016 a crescut cu 25,7%. În T. I din 2017 au fost înregistrați 1117 nașcuți-vii, reprezentând 95,3% f.p.s.a.p., iar numărul de decese înregistrate în această perioadă a ajuns la 1874 pers., care, comparativ cu p.s.a.p. reprezintă 105,6%. Pe parcursul perioadei T. I din 2017, comparativ cu p.s.a.p. a crescut numărul de decese cauzate de intoxicații, leziuni și ucideri cu 13,5%, boli ale sistemului digestiv – cu 8,2%, boli de inimă coronariene – cu 7,2%, din neoplasme (tumori) – cu 5,6%, din leziuni vasculare ale creierului – cu 3,3%. *Rata mortalității infantile* a copiilor sub vârsta de 1 an, în T. I din 2017 s-a ridicat la 11 pers., ceea ce este cu 37,5% mai mult decât în p.s.a.p.

Structura principalelor cauze ale mortalității infantile include:

- condițiile care apar în perioada perinatală (5 cazuri);
- anomalii congenitale (5 cazuri).

Scăderea migrațională a populației în perioada analizată, luând în considerație migrațiunea internă și externă, s-a ridicat la 133 pers., comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, s-a micșorat cu 56,7%. Pe parcursul T. I din 2017 *au sosit* 1783 pers. (din afara regiunii – 583 pers.), ceea ce reprezintă 149,7% din numărul de sosiri din perioada similară a anului precedent, dintre ei - copii sub vârsta de 16 ani – 372 pers., adică 20,9% din numărul total de sosiri. *Au plecat* 1916 pers. (în afara regiunii – 583 pers.) sau 127,9% din cei care au plecat în T. I din 2016, inclusiv copii cu vârsta mai mică de 16 ani – 312 pers. sau 16,3% din numărul total de plecări. Din numărul total de sosiri în regiune – 50,3% sunt bărbați (896 pers.), numărul bărbaților care au plecat din regiune constituie 50,6% (970 pers.).

În perioada T. I din 2017 în zonele urbane au sosit 1158 pers. și au plecat 1298 pers., ceea ce reprezintă față de perioada T. I din 2016 147,9% și 123,5%, respectiv. Din afara regiunii au sosit 446 pers., iar din regiune au plecat 441 pers. În localitățile rurale au venit 625 pers. și au plecat 618 pers., ceea ce în comparație cu perioada similară a anului precedent reprezintă 153,2% și 138,3%, respectiv. Din afara regiunii au venit 137 pers., iar persoanele care au plecat din regiune constituie 142 pers.

Numărul *căsătoriilor* înregistrate a fost de 447, în comparație cu T. I din 2016 a scăzut cu 14,7%. Numărul de *divorțuri* a atins cifra de 436, comparativ cu p.s.a.p. a crescut cu 4,6%.

Piața forței de muncă. Numărul de angajați în toate organizațiile economice (cu excepția întreprinderilor mici, organizațiilor religioase și non-profit, structurilor de securitate și

⁴ Analiza a fost efectuată în baza datelor Serviciului Statistic al Transnistriei.

autorităților vamale) la 04.01.2017 a fost de 97,1 mii pers., comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, a scăzut cu 1353 pers. sau 1,4%. De la începutul anului 2017 din numărul cetățenilor înregistrați la agențiile de ocupare a forței de muncă au fost recrutate 4135 pers., inclusiv 300 pers. – la locurile de muncă nou-create. Procentul de substituire a angajaților care au întrerupt contractul de muncă cu personal nou a fost de 103,2%. Pe parcursul T. I din 2017 din instituții și organizații s-au concediat 4007 pers., reprezentând 4,1% din numărul de angajați de la începutul anului. Motivul principal de întrerupere a contractului de muncă este concedierea din propria inițiativă a lucrătorului, din această categorie fac parte 3159 pers.

Potrivit Fondului de asigurări sociale ale Transnistriei la sfârșitul lunii martie 2017 numărul cetățenilor înregistrați oficial ca șomeri a constituit 7069 pers., ceea ce e cu 50,4% mai mult decât la sfârșitul lunii martie a anului 2016. Din numărul total de cetățeni înregistrați - 3413 pers. sau 48,3% sunt femei. Pe parcursul T. I din 2017 prin intermediul Agenției Transnistrene pentru Ocuparea Forței de Muncă au fost înregistrați 8261 pers. ca șomeri, dintre care 4817 pers., inclusiv 2202 sunt femei (45,7% din numărul total al cetățenilor înregistrați). În T. I din 2017 pentru plata ajutoarelor de șomaj s-au cheltuit 4585,1 mii de ruble. Prestații de șomaj au primit 5942 pers., mărimea medie a ajutoarelor de șomaj a constituit 419,3 ruble sau 32,0% din bugetul minimului de existență în medie pe cap de locuitor.

Remunerarea muncii. Pe parcursul T. I din 2017 salariul nominal mediu lunar pe angajat în regiune (cu excepția afacerilor mici, organizațiilor religioase și non-profit, agențiilor de aplicare a legii și autorităților vamale) s-a ridicat la 3773 de ruble⁵, sau 100,8% față de T. I din 2016. La organizațiile bugetare, salariul mediu a fost de 2683 de ruble, ceea ce reprezintă cu 0,1% mai mult decât în aceeași perioadă a anului trecut.

În T. I din 2017, salariul nominal mediu lunar calculat al unui lucrător a fost mai mare decât salariul mediu pe regiune în următoarele ramuri economice: „Electro- și radio-comunicații” (9577 ruble sau 848 dolari SUA), „Bănci și credite” (6710 ruble sau 594 dolari SUA), „Asigurări” (5927 ruble sau 525 dolari SUA), „Servicii de informare și de calculator” (5330 ruble sau 472 dolari SUA), „Industria” (4857 ruble sau 430 dolari SUA), „Gospodăria locativ-comunală” (4289 ruble sau 380 dolari SUA), „Construcții” (4229 ruble sau 374 dolari SUA), „Organele puterii de stat și de control” (4162 ruble sau 368 dolari SUA), „Transport” (4011 ruble sau 355 dolari SUA), „Tranzacții imobiliare” (3835 ruble sau 339 dolari SUA).

Salariul nominal mediu lunar calculat al unui lucrător a fost mai mic decât salariul mediu pe regiune în următoarele ramuri economice: „Geologie și meteorologie” (2009 ruble sau 178 dolari SUA), „Asistență socială” (2130 ruble sau 188 dolari SUA), „Comunicații poștale” (2248 ruble sau 199 dolari SUA), „Silvicultura” (2355 ruble sau 208 dolari SUA), „Tipuri non-productive ale serviciilor publice” (2364 ruble sau 209 dolari SUA), „Cultură și artă” (2442 ruble sau 216 dolari SUA), „Învățământ” (2649 ruble sau 235 dolari SUA), „Sănătate” (2719 ruble sau 241 dolari SUA), „Știință” (2897 ruble sau 256 dolari SUA), „Agricultură” (2974 ruble sau 263 dolari SUA), „Organele de conducere ale orașelor și raioanelor” (3424 ruble sau 303 dolari SUA), „Educație fizică, odihnă și turism” (3465 ruble sau 307 dolari SUA).

În T. I din 2017 cel mai mare salariu nominal lunar a fost înregistrat pentru lucrătorii următoarelor subramuri ale industriei: siderurgia – 5778 ruble sau 511 dolari SUA sau cu 53,1% mai mult decât salariul mediu pe economia regiunii; energia electrică – 5716 ruble sau 506 dolari SUA, ceea ce este mai mult decât salariul mediu pe regiune cu 51,5%; fabricarea de mașini și prelucrarea metalelor – 5435 ruble sau 481 dolari SUA sau cu 44,0% mai mult decât salariul mediu pe economia regiunii; industria alimentară – 4411 ruble sau 390 dolari SUA sau cu 16,9% mai mult decât salariul mediu pe economia regiunii; industria chimică – 4326 ruble sau 383 dolari SUA sau cu 14,7% mai mult decât salariul mediu pe economia regiunii.

⁵ Cursul oficial de schimb mediu al autorității monetare din partea stângă a râului Nistru pe perioada ianuarie - martie 2017 – 1 dolar SUA=11,3000 ruble (http://www.cbpmr.net/data/svk_narast_itog_apr_2017.pdf)

Protecția socială a populației. În T. I din 2017 numărul mediu al pensionarilor constituie 124870 pers., ceea ce este mai mult cu 0,3% comparativ cu perioada similară a anului trecut, dintre care pensie de muncă primesc 120680 pers., iar pensie socială – 4190 pers. Mărimea medie a pensiilor a fost stabilită la 1351,74 ruble (pensia de muncă – 1376,55 ruble și pensia socială – 637,02 ruble).

Minimul de existență. În T. I din 2017 minimul de existență în medie pe cap de locuitor s-a ridicat la 1309,33 de ruble, ceea ce reprezintă cu 3,0% mai mult decât în p.s.a.p.

Tabelul 6.1. Minimul de existență în Regiunea din partea stângă a Nistrului în T. I a anului 2017

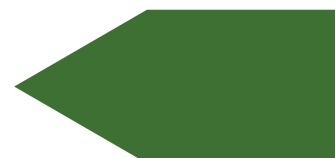
(medie pe o persoană, ruble pe lună)

	Total populație	Inclusiv:				
		Aptă de muncă		Pensionari	Copii	
		Bărbați	Femei		cu vârsta sub 6 ani	de la 7 până la 15 ani
<i>Ianuarie</i>	1317	1447	1369	1111	1216	1464
<i>Februarie</i>	1310	1440	1362	1106	1211	1457
<i>Martie</i>	1301	1429	1352	1098	1203	1447

Sursa: Conform datelor Serviciului Statistic al Transnistriei.

Infracțiuni. Potrivit organelor de ocrotire a ordinii publice, în T. I din anul 2017 au fost înregistrate 2789 cereri și rapoarte cu privire la crime, ceea ce este cu 0,6% mai mult decât în p.s.a.p. În perioada analizată, în regiune au fost înregistrate 1210 infracțiuni, ceea ce este cu 0,8% mai mult decât în perioada similară a anului precedent. Trebuie remarcat faptul că în comparație cu p.s.a.p. numărul de infracțiuni foarte grave a scăzut cu 13,2%. Pe parcursul T. I din 2017 au fost înregistrate 55 de infracțiuni legate de traficul ilicit de arme; 147 infracțiuni legate de traficul de droguri; 12 crime comise folosind arme, muniții și explozivi. Din numărul total de infracțiuni înregistrate – 217 (17,9%) au fost clasificate ca fiind grave, iar 79 (6,5%) – deosebit de grave. În T. I din 2017 s-au investigat 1073 infracțiuni, dintre care: 226 (21,1%) de infracțiuni comise de persoane condamnate anterior, 102 (9,5%) – de femei, 152 (14,2%) – de un grup de persoane, 100 (9,3%) – de cetățeni minori. Pe parcursul T. I din 2017 179 (16,7%) de crime au fost comise în stare de ebrietate alcoolică, narcotică sau de altă natură. Ca urmare a crimelor au suferit 652 de persoane, dintre care au murit 7 pers. (1,1%), vătămări grave cauzate sănătății au avut 19 victime (2,9%).

ANEXE STATISTICE

RESURSE PIB																			
Perioada	PIB			VAB			Agricultura			Industria			Construcții		Alte activități		Impozite nete pe produs		
	mil. lei curente	în % f.p.s.a.p.	în % preț. curente	mil. lei curente	în % f.p.s.a.p.	în % preț. curente	mil. lei curente	în % f.p.s.a.p.	în % preț. curente	mil. lei curente	în % f.p.s.a.p.	în % preț. curente	mil. lei curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei curente	în % preț. curente	mil. lei curente	în % f.p.s.a.p.	
2011	82348,7	106,8	106,3	10095	105,2	11518	110,2	110,2	2720	101,9	45831	101,3	13959	109,6	14542	100,8	16791	105,1	
2012	88227,8	99,3	99	9896	79,9	12314	100,8	3041	101,8	50178	103,2	14542	100,8	16791	105,1	17529,1	101,5	18690,1	99,2
2013	100510,5	109,4	110,2	12383	146,6	14328	107,6	3373	105,3	55346	103,9	17529,1	101,5	18690,1	99,2	19945,0	100,6	3581,7	100,7
2014	111757,4	104,6	105,2	14111,8	108,2	16246,8	107,2	3964,8	110,6	62112,3	103,8	17529,1	101,5	18690,1	99,2	19945,0	100,6	3581,7	100,7
2015	121850,9	99,5	99,6	14267,8	86,6	14919,3	103,4	4359,7	100,6	69441,4	102,8	18690,1	99,2	19945,0	100,6	3581,7	100,7	4295	101,1
2016	134476,6	104,1	104,8	16409,4	118,2	20254,2	102,1	4388,4	93,3	73479,6	102,2	19945,0	100,6	3581,7	100,7	4295	101,1	4742	103,4
Trimestrul I 2014	21499,2	103,7	104,4	977,2	110,2	3373,0	105,7	597,9	108,9	13497,8	103,8	3581,7	100,7	4295	101,1	4742	103,4	4910,4	100,7
Trimestrul II 2014	26280,9	104,3	104,9	2354	108,7	3959,1	103,9	1403,4	110,5	14823,9	104,4	4295	101,1	4742	103,4	4910,4	100,7	3949,4	103,1
Trimestrul III 2014	34115	105,8	106,2	6931,1	108,4	4420,0	106,1	1271,1	113,7	17293,1	104,8	4742	103,4	4910,4	100,7	3949,4	103,1	4568,5	101,5
Trimestrul IV 2014	29862,3	104,2	104,9	3849,6	107,3	4495,0	112,7	692,4	106,7	16497,5	102,2	4910,4	100,7	3949,4	103,1	4568,5	101,5	5165,7	97,6
Trimestrul I 2015	24423,2	104,8	105,2	914,7	104,4	4001,4	107,9	708,6	106,2	15763,5	105,2	3949,4	103,1	4568,5	101,5	5165,7	97,6	5006,5	95,6
Trimestrul II 2015	28526,8	102,5	102,7	2064,6	102,7	4569,5	104,6	1521,4	101,1	16755,0	103,5	4568,5	101,5	5165,7	97,6	5006,5	95,6	4078,4	102,2
Trimestrul III 2015	35889,6	96,3	96,1	6484,8	82,6	4846,8	102,5	1393,5	98,2	19030,7	101,2	5165,7	97,6	5006,5	95,6	4078,4	102,2	4858,3	98,7
Trimestrul IV 2015	33011,3	96,7	96,9	4803,7	81,7	4010,9	98,1	736,2	98,9	19002,6	106,2	5006,5	95,6	4078,4	102,2	4858,3	98,7	5402,8	100,1
Trimestrul I 2016	27097,4	100,8	100,6	1005,9	105,1	4529,9	101,14	697,3	96,0	17143,0	98,8	4078,4	102,2	4858,3	98,7	5402,8	100,1	4984,02	100,1
Trimestrul II 2016	31433,8	101,8	102,4	2078,4	104,1	4839,2	100,00	1410,5	85,5	18247,4	102,5	4858,3	98,7	5402,8	100,1	4984,02	100,1	4984,02	100,1
Trimestrul III 2016	39749,3	106,3	107,1	8202,8	124,2	4647,6	101,2	1463,3	97,2	19099,6	101,3	5605,5	101,7	5402,8	100,1	4984,02	100,1	4984,02	100,1
Trimestrul IV 2016	36196,0	106,5	107,6	5122,2	117,6	5506,9	106,2	817,3	99,8	19346,8	105,5	5402,8	100,1	4984,02	100,1	4984,02	100,1	4984,02	100,1
Trimestrul I 2017	29669,65	103,1	103,7	990,94	101,8	4685,5	101,2	834,96	102,7	18643,5	107,5	4984,02	100,1	4984,02	100,1	4984,02	100,1	4984,02	100,1

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	UTILIZĂRI PIB													
	PIB			Consum final			Formarea brută de capital fix			Variația stocurilor			Export net	
	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.	mil. lei preț. curente	în % f.p.s.a.p.
2011	82348,7	106,8	96090,5	107,3	19178,8	113	725,2	x	-33645,8	x	-33645,8	x		
2012	88227,8	99,3	103062,6	100,9	20864,1	101,8	-3,2	x	-35695,7	x	-35695,7	x		
2013	100510	109,4	113169	105,2	23062	103,8	1721	x	-37442	x	-37442	x		
2014	111757,4	104,6	123357,5	102,4	27608,2	110,1	1447,4	x	-40655,8	x	-40655,8	x		
2015	121850,9	99,5	131230,0	98,1	29492,3	98,8	-1952,2	x	-36919,2	x	-36919,2	x		
2016	134476,6	104,1	142112,0	103,0	30021,5	97,0	172,5	x	-37829,5	x	-37829,5	x		
Trimestrul I 2014	21499,2	103,7	24926,1	100,5	4993,3	108,6	-238	x	-8182,2	x	-8182,2	x		
Trimestrul II 2014	26280,9	104,3	29542,5	101,4	6683,6	107,6	-109,3	x	-9835,9	x	-9835,9	x		
Trimestrul III 2014	34115	105,8	35387,1	103,3	8173,6	111,5	973,4	x	-10419,1	x	-10419,1	x		
Trimestrul IV 2014	29862,3	104,2	33501,8	103,9	7757,7	112,1	821,4	x	-12218,6	x	-12218,6	x		
Trimestrul I 2015	24423,2	104,8	27244,8	100,3	5972,5	107,8	-73,9	x	-8720,3	x	-8720,3	x		
Trimestrul II 2015	28526,8	102,5	31504,5	100,1	7053,9	98,5	-865,8	x	-9165,7	x	-9165,7	x		
Trimestrul III 2015	35889,6	96,3	36492,0	95,4	8534,7	95,2	594,4	x	-9731,5	x	-9731,5	x		
Trimestrul IV 2015	33011,3	96,7	35988,8	97,6	7931,1	97,1	-1606,9	x	-9301,7	x	-9301,7	x		
Trimestrul I 2016	27097,4	100,8	29742,0	101,9	5946,8	96,4	449,7	x	-9040,6	x	-9040,6	x		
Trimestrul II 2016	31433,8	101,8	34136,9	101,8	6838,3	90,6	113,1	x	-9654,5	x	-9654,5	x		
Trimestrul III 2016	39749,3	106,3	39624,7	104,1	8667,7	98,9	889,1	x	-9432,2	x	-9432,2	x		
Trimestrul IV 2016	36196,0	106,5	38608,8	103,7	8568,7	101,0	-1279,3	x	-9702,1	x	-9702,1	x		
Trimestrul I 2017	29669,7	103,1	32357,3	103,4	6657,4	103,3	830,5	x	-10175,5	x	-10175,5	x		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

PREȚURILE DE CONSUM					
	Ritmul de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	
2012	4,6	3,8	4,2	6,2	
2013	4,6	6,6	4,3	2,6	
2014	5,1	6,5	5,5	2,5	
2015	9,7	9,8	11,8	6,2	
2016	6,4	7,4	6,3	4,9	
T I 2015	6,1	5,8	9,3	1,9	
T II 2015	8,0	8,7	11,1	2,6	
T III 2015	11,1	10,7	12,8	8,6	
T IV 2015	13,4	14,1	13,8	11,4	
T I 2016	11,0	12,2	10,0	10,5	
T II 2016	7,9	8,3	7,1	7,7	
T III 2016	4,5	6,2	5,0	2,1	
T IV 2016	2,5	3,2	3,5	0,2	
T I 2017	4,3	4,5	4,7	3,1	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

PRETURILE DE CONSUM				
	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele de servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2015	4,7	4,5	7,0	1,8
Februarie 2015	6,5	6	10,2	1,9
Martie 2015	7,1	7	10,7	2,1
Aprilie 2015	7,6	7,8	11	2,6
Mai 2015	8,1	9	11	2,6
Iunie 2015	8,3	9,2	11,4	2,7
Iulie 2015	8,6	8,7	12,2	3
August 2015	12,2	10,9	13,4	11,3
Septembrie 2015	12,6	12,6	12,9	11,4
Octombrie 2015	13,2	13,5	13,5	11,7
Noiembrie 2015	13,5	14,5	13,8	11,3
Decembrie 2015	13,6	14,3	14,1	11,3
Ianuarie 2016	13,4	14,6	13,3	11,3
Februarie 2016	10,3	11,8	8,8	10,0
Martie 2016	9,4	10,1	7,9	10,1
Aprilie 2016	8,3	9,3	7,2	7,8
Mai 2016	7,9	8,1	7,3	7,7
Iunie 2016	7,4	7,6	6,9	7,6
Iulie 2016	7	7,9	5,9	7,4
August 2016	3,6	6,2	4,5	-0,4
Septembrie 2016	3	4,6	4,6	-0,8
Octombrie 2016	2,5	3,5	3,9	-0,5
Noiembrie 2016	2,6	3,2	3,5	0,6
Decembrie 2016	2,4	2,8	3,2	0,5
Ianuarie 2017	3	3,8	3,9	0,3
Februarie 2017	4,7	4,8	5,1	3,9
Martie 2017	5,1	5	5,2	5,1
Aprilie 2017	6,6	7	5,5	7,5
Mai 2017	7,4	9,1	5	8,1

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

PREȚURILE PRODUCȚIEI INDUSTRIALE

	Ritmul de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din industria extractivă, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din industrii prelucrătoare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor în construcții, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele agricole, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2012	5,7/3,1*	3,8/4,7*	5,1/2,0*	9,2/11,4*	10	17,7
2013	3,2/3,3*	1,6/1,6*	3,8/3,8*	-0,4/-0,4*	8,3	-22,2
2014	5,5*	3,9*	6,5*	-1,4*	8,2	6,6
2015	6,3	4,4	6,8	2,8	8,0	22,5
2016	4,5	2,8	4,4	6,3	8,6	-3,4
T I 2015	5,7	5,6	6,3	0,7	7,7	1,0
T II 2015	4,5	4,2	5,0	0,3	7,9	-13,8
T III 2015	6,1	3,5	6,5	3,4	8,3	27,6
T IV 2015	8,9	4,6	9,2	6,8	8,2	33,0
T I 2016	6,7	3,3	6,2	10,7	9,1	-0,4
T II 2016	5,2	3,1	5,1	6,6	7,6	7,8
T III 2016	3,5	2,7	3,5	3,6	8,7	-7,5
T IV 2016	2,8	2,1	2,6	4,4	8,9	-4,8
T I 2017	2,9	1,3	3,2	1,4	6,6	0,8

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

* Începând cu ianuarie 2014 în statistica prețurilor producției industriale este utilizat clasificatorul CAEM, rev.2 armonizat la clasificatorul NACE-2. Pentru anii 2012-2013, IPPI a fost recalculat din CAEM rev.1 în CAEM, rev.2 în retrospectivă.

PRETURILE PRODUCȚIEI INDUSTRIALE				
	Ritmul de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din industria extractivă, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor prelucrătoare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2015	4,6	7,0	7,0	0,8
Februarie 2015	6,2	5,1	7	0,6
Martie 2015	6,2	4,6	6,9	0,8
Aprilie 2015	5,5	5,3	6,1	0,3
Mai 2015	4,5	4,7	5	0,3
Iunie 2015	3,4	2,6	3,9	0,3
Iulie 2015	3,8	3,4	4,2	0,3
August 2015	7,4	3,4	7,2	9,8
Septembrie 2015	7,2	3,7	8,2	0,2
Octombrie 2015	8,2	3,9	9,3	0,2
Noiembrie 2015	9,3	4,6	9,4	9,8
Decembrie 2015	9,1	5,3	9,0	10,5
Ianuarie 2016	8,2	4,2	8,1	9,7
Februarie 2016	6,2	3,6	5,6	11,1
Martie 2016	5,6	2,2	4,9	11,4
Aprilie 2016	5,1	3,0	5,0	6,6
Mai 2016	5,4	3,1	5,3	6,6
Iunie 2016	5,2	3,3	5,1	6,6
Iulie 2016	4,9	2,5	4,7	6,7
August 2016	2,5	2,5	3,2	-2,6
Septembrie 2016	3,1	3	2,7	6,7
Octombrie 2016	3,1	1,9	2,5	9
Noiembrie 2016	2,4	2,7	2,3	2,4
Decembrie 2016	2,8	1,8	2,9	1,8
Ianuarie 2017	3	0,9	3,1	1,8
Februarie 2017	2,6	0,8	2,9	1,8
Martie 2017	3,2	2,2	3,5	0,5
Aprilie 2017	3,5	1,3	3,2	5,8

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

CURSUL VALUTAR						
	Cursul nominal de schimb MDL/USD	Cursul nominal de schimb MDL/EUR	Ritmul de creștere a cursul nominal de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul nominal de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere real de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul real de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)
2012	12,1	15,6	3,2	-4,7	0,7	-6,5
2013	12,6	16,7	3,9	7,4	0,9	4,3
2014	14,0	18,6	11,1	11,4	7,8	6,6
2015	18,8	20,9	34,3	12,4	22,3	2,3
2016	19,8	22,1	5,3	5,7	0,02 ¹	-0,3
T I 2015	18,0	20,4	34,7	10,9	25,7	4,2
T II 2015	18,1	20,1	32,6	6,9	21,7	-1,1
T III 2015	19,4	21,6	38,1	15,8	22,0	3,3
T IV 2015	19,9	21,8	32,5	16,2	16,7	2,6
T I 2016	20,1	22,1	11,4	8,8	1,0	-2,0
T II 2016	19,8	22,4	9,2	11,5	1,4	3,3
T III 2016	19,8	22,1	2,1	2,3	-1,5	0,2
T IV 2016	20,0	21,6	0,7	-0,7	-1,4	-2,6
T I 2017	20,0	21,2	-0,6	-0,4	-1,2	-6,4

Sursa: Conform datelor BNM, BNS, OCDE, calculele INCE.

POLITICA MONETARĂ									
	Rata de bază, %	CBN, mil.MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la credite overnight, %	Credite overnight, mil.MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la depozite overnight, %	Depozite overnight, mil.MDL (sold mediu zilnic)	Rata rezervelor obligatorii atrase în MDL, %		
Ianuarie 2015	6,5	763,4	9,5/11,5	11,1	3,5/5,5	988,3	14		
Februarie 2015	8,5/13,5	333,1	11,5/16,5	123,4	5,5/10,5	495,8	16		
Martie 2015	13,5	25,4	16,5	11,2	10,5	545,0	18		
Aprilie 2015	13,5	309,6	16,5	3,3	10,5	622,1	18		
Mai 2015	13,5	1169,7	16,5	-	10,5/11,5	692,4	18		
Iunie 2015	14,5/15,5	1539,8	17,5/18,5	-	11,5/12,5	617,9	20		
Iulie 2015	15,5/17,5	1335,9	18,5/20,5	-	12,5/14,5	545,1	22		
August 2015	17,5/19,5	978,5	20,5/22,5	-	14,5/16,5	507	26		
Septembrie 2015	19,5	479,4	22,5	5	16,5	510,7	32		
Octombrie 2015	19,5	410,2	22,5	7,7	16,5	346,5	35		
Noiembrie 2015	19,5	790,9	22,5	-	16,5	437,3	35		
Decembrie 2015	19,5	1200,4	22,5	4,6	16,5	428,6	35		
Ianuarie 2016	19,5	1195,2	22,5	16,0	16,5	474,1	35		
Februarie 2016	19,5/19,0	1336,1	22,5/22,0	0	15,5/16,0	320,1	35		
Martie 2016	19,0	1406,0	22,0/20,0	0	16,0/14,0	334,8	35		
Aprilie 2016	17,0	1299,9	20,0/18,0	0	14,0/12,0	406,0	35		
Mai 2016	15,0	2532,4	18,0/16,0	5,2	12,0/10,0	666,4	35		
Iunie 2016	13,0	2489,4	16,0	1,0	10,0	535,4	35		
Iulie 2016	10,0	3053,6	16,0/13,0	0	10,0/7,0	538,7	35		
August 2016	10,0	3414,3	13,0	0	7,0	739,9	35		
Septembrie 2016	10	4347,2	13,0/12,5	0	7,0/6,5	823,5	35		
Octombrie 2016	9,5	4430,1	12,5/12,0	0	6,5/6,0	870,9	35		
Noiembrie 2016	9,0	4680,9	12,0	0	6,0	938,9	35		
Decembrie 2016	9,0	5249,5	12,0	0	6,0	990,2	35		
Ianuarie 2017	9,0	6358,3	12,0	0	6,0	1146,0	35		
Februarie 2017	9,0	6794,0	12,0	0	6,0	1022,8	35		
Martie 2017	9,0	6992,4	12,0	0	6,0	1053,1	35		
Aprilie 2017	9,0	5781,8	12,0	8,2	6,0	1105,7	37		
Mai 2017	9,0		12,0	0	6,0	1126,5	37		

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

POLITICA MONETARĂ					
	Agregatul monetar M0, mil.MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M1, mil.MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M2, mil.MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M3, mil.MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Baza monetară, mil.MDL (sold la sfârșitul perioadei)
2012	13240,8	20607,3	34914,6	49513,2	20531,1
2013	17550,5	21119,4	45177,1	62631,5	26077,7
2014	17508,7	26513,2	43219,9	65973,0	27222,2
2015	15509,4	23561,8	39260,8	64006,2	29689,1
2016	17274,3	28091,2	46429,5	70519,6	33276,5
Januarie 2015	16635,9	25264,0	41613,5	67516,2	25356,4
Februarie 2015	15810,9	23824,9	39171,2	66586,6	25873,4
Martie 2015	15420,3	23530,3	38927,0	64613,0	24622,1
Aprilie 2015	15410,9	23914,7	39276,3	64856,6	24728,4
Mai 2015	15676,8	24280,0	39650,9	64804,8	25735,8
Iunie 2015	16136,7	24615,4	39983,3	65894,8	26569,1
Iulie 2015	16369,1	24681,3	39911,8	65517,4	27480,4
August 2015	16992,3	25123,3	40189,7	65531,4	28718,4
Septembrie 2015	16588,9	24301,7	39410,5	65718,6	29860,8
Octombrie 2015	16193,4	23415,6	38653,8	64496,3	29403,4
Notiembrie 2015	15536,6	22885,8	38384,2	63403,3	29269,4
Decembrie 2015	15509,4	23561,8	39260,8	64006,2	29689,1
Januarie 2016	15060,2	22904,9	38820,1	64639,1	28712,8
Februarie 2016	14815,1	22765,2	38946,4	63835,6	28836,6
Martie 2016	14618,4	22060,8	38599,7	63181,1	28546,3
Aprilie 2016	15553,7	23682,9	40765,1	64909,4	29435,9
Mai 2016	15553,1	24155,1	41612,7	66009,3	29862,6
Iunie 2016	15653,1	24404,9	42240,3	66355,9	29966,4
Iulie 2016	16137,9	25546,9	43432,7	67133,2	30900,8
August 2016	16741,0	26806,0	44876,9	69215,6	32034,2
Septembrie 2016	16896,7	27190,5	45388,7	69575,3	33043,2
Octombrie 2016	16844,2	27303,0	45444,0	69786,3	33222,5
Notiembrie 2016	16710,5	27095,8	45267,1	69488,2	33182,2
Decembrie 2016	17274,3	28091,2	46429,5	70519,6	33276,5
Januarie 2017	16512,2	26933,7	46304,2	70706,8	33524,0
Februarie 2017	16400,5	27687,0	4647,9	70790,7	33152,0
Martie 2017	16388,0	27767,8	46370,4	70197,9	33604,9
Aprilie 2017	16878,5	27847,6	47008,5	71104,1	33706,2

FINANȚE PUBLICE						
Perioada	Veniturile la BPN, mil.MDL	Cresterea veniturilor la BPN, % (f.p.s.a.p.)	Cheltuielile din BPN, mil.MDL	Cresterea cheltuielilor din BPN, % (f.p.s.a.p.)	Surse de finanțare a BPN, mil.MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Presiunea fiscală, %
2011	30150,5	9	32117	1	1958,5	31
2012	33526,1	11	35364	10	1837,9	31
2013	36908,5	10	38673,1	9	1764,6	37
2014	42446,8	0,15	44393,1	15	1946,7	32
2015	43660,7	2,86	46393,9	4,51	2733,2	35,8
2016	45946,9	5,24	48434	4,40	3 298,5	
Trimestrul I 2014	8413,2	0,12	8483,2	12	70	
Trimestrul II 2014	18847	0,13	19312	13	465	
Trimestrul III 2014	30454	0,18	30533,6	15	260,5	
Trimestrul IV 2014	42446,8	0,15	44393,1	15	1946,7	
Trimestrul I 2015	10173,8	20,93	9830,5	15,88	343,3	
Trimestrul II 2015	20790,5	10,31	21463,9	11,14	673,6	
Trimestrul III 2015	31822,5	4,49	32687,1	7,05	864,6	
Trimestrul IV 2015	43660,7	2,06	46393,9	4,51	2733,2	
Trimestrul I 2016	9916,9	-2,5	9826,4	-0,04	-90,5	
Trimestrul II 2016	21031,3	1,2	21709,4	1,1	678,1	
Trimestrul III 2016	32470,3	1,8	33516,0	2,5	1045,7	
Trimestrul V 2016	45946,9	2,4	48434	2,8	3 298,5	
Trimestrul I 2017	11 993,2	20,8 %	12 260,7	24,7 %	678,8	

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

Perioada	FINANȚE PUBLICE					Datoria de stat internă după maturitate, mil.MDL	Datoria de stat externă după maturitate, mil.MDL	
	Veniturile la BPN, mil.MDL	Crescerea veniturilor la BPN, % (p.s.a.p.)	Cheltuielile din BPN, mil.MDL	Crescerea cheltuielilor din BPN, % (p.s.a.p.)	Surse de finanțare a BPN, mil.MDL (sold la sfârșitul perioadei)			Datoria de stat, mil.MDL
Januarie 2014	2359,7	0,08	2395,3	9	35,6	24200,8	6899,3	17301,5
Februarie 2014	5018,3	0,11	5353,9	12	274,6	24701,0	7028,7	17672,2
Martie 2014	8413,2	0,12	8483,2	12	70	24456,0	7006,7	17449,3
Aprilie 2014	11796,9	0,10	11888,6	10	91,7	25061,1	7079,3	17981,8
Mai 2014	14768,6	0,10	14768,6	11	542,4	25588,1	7142,1	18446
Iunie 2014	18847	0,13	19312	13	465	25899,7	7166,0	18733,7
Iulie 2014	22170,2	0,11	22687,2	11	517	25409,0	6905,9	18503,1
August 2014	26944,5	0,19	26615,5	14	329	25361,4	6916,0	18445,4
Septembrie 2014	30454	0,18	30533,6	15	260,5	25982,2	7025,4	18956,8
Octombrie 2014	34238,3	0,16	34818,3	17	580	26367,2	7162,4	19204,8
Noiembrie 2014	37681,9	0,15	38762,7	17	1080,8	26564,0	7183,5	19380,5
Decembrie 2014	42446,8	0,15	44393,1	15	1946,7	27470,6	7075,4	20395,3
Januarie 2015	2620,3	11,04	2853,1	19,11	232,8	30105,0	7239,8	22865,3
Februarie 2015	5449,0	8,58	6323,4	18,11	874,4	31168,6	6988,5	24180,1
Martie 2015	10173,8	20,93	9830,5	15,88	343,3	29901,3	6829,6	23071,7
Aprilie 2015	13550,4	14,86	13738,3	15,56	187,9	29883,2	6788,6	23094,6
Mai 2015	16693,2	13,03	17252,8	16,82	559,6	29263,3	6937,7	22988,6
Iunie 2015	20790,5	10,31	21463,9	11,14	673,6	31225,7	7090,7	24135,0
Iulie 2015	24634,1	11,11	25583,4	12,77	949,3	31259,9	7168,2	24091,7
August 2015	28020,7	3,99	29181,6	9,64	1160,9	32951,4	7224,8	25726,5
Septembrie 2015	31822,5	4,49	32687,1	7,05	364,6	33554,1	6714,2	26824,7
Octombrie 2015	35468,3	3,59	36499,4	4,83	1031,1	32947,2	6400,3	26546,9
Noiembrie 2015	39214,3	4,07	40567,1	4,65	1352,8	32714,7	6432,5	26282,2
Decembrie 2015	43660,7	2,86	46393,9	4,51	2733,2	33508,8	7225,4	26283,4
Januarie 2016	2582,0	-1,5	2485,1	-13	-96,9	34897,1	7439,7	27457,4
Februarie 2016	5567,4	2,2	6042,5	-4,4	475,1	34626,1	7884,8	26741,2
Martie 2016	9916,9	-2,5	9826,4	-0,04	-90,5	34794,7	8184,5	26610,2
Aprilie 2016	13579,6	0,2	14042,1	2,2	462,5	35356,5	8406,9	26949,6
Mai 2016	17018,1	1,9	17715,0	2,7	696,9	35556,3	8420,8	27135,5
Iunie 2016	21031,3	1,2	21709,4	1,1	678,1	35596,4	8530,4	27066,0
Iulie 2016	24620,9	-0,01	25780,9	0,7	1160,0	35580,1	8741,0	26839,1
August 2016	28354,7	-1,19	29619,5	1,50	1264,8	37380,32	8615,9	28764,40
Septembrie 2016	32470,3	2,04	33516,0	2,54	1045,7	37207,89	8526,81	28681,08
Octombrie 2016	36297,5	2,34	37921,7	2,90	1624,7	50343,66	21784,05	28559,61
Noiembrie 2016	40172,5	2,44	42311,7	4,30	2139,2	50585,34	21695,67	28889,67
Decembrie 2016	45946,9	5,24	48434	4,40	3298,5	59371,9	23827,2	35544,7
Januarie 2017	3 328,6	29,1	3 545,3	42,8	216,7	51 076,5	21 364,8	29 711,7
Februarie 2017	6 878,0	23,4%	7 690,4	27,2%	812,4	51 853,9	21 382,2	30 471,7
Martie 2017	11 993,2	20,8%	12 260,7	24,7%	678,8	51 649,2	21 793,4	29 855,8

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanțelor.

SECTORUL BANCAR															
Perioada	Indicatori				Structura Depozitelor, %			Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
	Total Active, mil.MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Total Obligațiuni, mil.MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Total Credite, mil.MDL (sold la sfârșit de perioadă) volumul pe an	Total Depozite mil.MDL (sold la sfârșit de perioadă)	depozite ale persoanelor fizice/total depozite	depozite ale persoanelor juridice/total depozite	depozite în valuta/total depozite	Rentabilitatea activelor	Rentabilitatea capitalului	principiul I	principiul II > 20 %	în monedă națională	în monedă străină	în monedă națională	în monedă străină
2011	47707,8	39613,5	30963,0	30112,1	63,36	32,21	46,16	1,95	11,51	0,69	33,17	7,54	3,69	14,37	8,75
2012	58304,4	48058,4	35948,2	36272,3	64,1	31,9	43,8	1,1	5,6	0,7	32,9	7,59	4,3	13,34	8,28
2013	76183,9	64752,9	42632,7	45081,0	65,8	34,2	44,7	1,6	9,4	0,7	33,8	7,23	4,41	12,26	7,77
2014	97584,4	85152,9	40841,9	65462,5	52,8	26,1	52,0	0,9	6,3	1,5	21,6	5,72	4,19	10,59	7,99
2015	69095,5	57330,1	38187,6	50201,4	69,7	29,9	52,4	2,10	12,78	0,70	41,55	14,22	2,12	15,58	6,93
2016	72 942,18	46318,71	34 761,3	54838,51	68,69	31,0	46,47	1,97	11,95	0,63	49,22	18,44	1,91	16,4	6,33
Trimestrul I 2014	78744,2	66729,5	43292,3	54360,3	59,7	29,7	46,2	1,2	8,5	0,7	34,6	5,94	4,43	11,60	8,12
Trimestrul II 2014	79991,1	67845,4	45113,0	55631,9	60,2	29,1	48,5	1,1	7,8	0,7	34,2	4,92	3,85	10,03	7,78
Trimestrul III 2014	82113,9	69712,2	47228,4	57845,1	58,6	29,3	51,8	1,2	8,4	0,7	34,2	5,81	4,18	10,97	7,61
Trimestrul IV 2014	97584,4	85152,9	40841,9	65462,5	52,8	26,1	52,0	0,9	6,3	1,5	21,6	6,47	3,98	10,95	7,72
Trimestrul I 2015	98270,1	85608,5	41974,3	66764,8	52,4	25,4	56,4	1,1	9,7	1,5	25,2	11,61	2,63	13,49	7,43
Trimestru II 2015	101176,4	88267,8	42780,1	66751,6	52,8	24,8	56,0	1,1	8,9	1,5	27,0	11,34	2,26	13,91	6,83
Trimestru III 2015	104504,0	91248,3	43779,0	66808,6	68,4	30,8	55,4	2,6	16,1	0,7	38,8	13,80	2,08	15,44	6,70
Trimestrul IV 2015	69095,5	57330,1	38187,6	50201,4	69,7	29,9	52,4	2,10	12,78	0,70	41,55	14,22	2,12	15,58	6,93
Trimestrul I 2016	69662,1	57582,4	37851,2	50071,9	71,5	28,3	51,8	2,60	15,73	0,68	42,31	14,69	2,06	15,53	6,14
Trimestrul II 2016	70578,5	58563,8	37236,2	52216,2	71,1	28,5	78,7	2,37	14,39	0,68	45,02	10,71	2,20	14,15	6,14
Trimestrul III 2016	72727,7	60202,6	36336,5	54263,3	68,9	30,8	47,0	2,47	15,01	0,65	47,20	7,60	2,12	13,59	5,78
Trimestrul IV 2016	72 942,18	46318,71	34 761,3	54838,51	68,69	31,0	46,47	1,97	11,95	0,63	49,22	18,44	1,91	16,4	6,33
Trimestrul I 2017	70 233,77	60 956,72	38 165,62	55 616,51	67,89	32,11	45,71	2,5	15,6	0,7	42,6	6,12	1,96	11,03	5,33

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

SECTORUL BANCAR															
Perioada	Indicatori				Structura Depozitelor, %			Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
	Total Active, mil.MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Total Obligațiuni, mil.MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Total Credite, mil.MDL (sold la sfârșit de perioadă)	Total Depozite mil.MDL (sold la sfârșit de perioadă)	depozite ale persoanelor fizice/total depozite	depozite ale persoanelor juridice/total depozite	depozite în valuta/total depozite	Rentabilitatea activelor	Rentabilitatea capitalului	principiul I	principiul II > 20 %	în monedă națională	în monedă străină	în monedă națională	în monedă străină
Ianuarie 2015	102707,6	90163,6	42139,9	68823,5	52,7	25,9	55,5	1,5	12,6	1,5	24,4	6,92	3,93	11,60	7,49
Februarie 2015	102170,8	89465,8	42831,8	69410,5	52,1	25,7	58,1	1,9	15,9	1,5	10,5	8,88	3,37	11,94	7,35
Martie 2015	98270,1	85608,5	41974,3	66764,8	52,4	25,4	56,4	1,1	9,7	1,5	25,2	11,61	2,63	13,49	7,43
Aprilie 2015	98700,7	85844,7	41792,4	66295,4	52,8	25,2	55,6	1,2	9,7	1,5	26,1	11,76	2,40	13,66	7,14
Mai 2015	99645,2	86598,7	41756,9	65902,9	52,4	25,5	55,2	1,4	11,2	1,5	27,6	11,58	2,38	13,85	7,24
Iunie 2015	101176,4	88267,8	42780,1	66751,6	52,8	24,8	56,0	1,1	8,9	1,5	27,0	11,34	2,26	13,91	6,83
Iulie 2015	101387,9	88361,2	42664,2	65505,5	52,5	24,7	55,9	1,2	9,7	1,5	12,7	11,93	2,02	14,37	6,85
August 2015	102187,4	88919,2	43199,3	65708,8	52,9	23,6	56,3	1,41	11,33	1,58	14,08	13,25	2,15	14,54	6,82
Septembrie 2015	104504,0	91248,3	43779,0	66808,6	68,4	30,8	55,3	2,64	16,07	0,73	38,83	13,80	2,08	15,44	6,70
Octombrie 2015	69254,1	57309,9	39358,7	50120,1	69,0	30,3	54,9	1,82	14,41	0,73	39,73	14,02	2,31	15,75	7,05
Noiembrie 2015	68862,2	56884,1	38731,9	49505,2	69,7	29,8	53,5	1,83	14,17	0,72	40,23	14,35	2,06	15,67	6,55
Decembrie 2015	69095,5	57330,1	38187,6	50201,4	69,7	29,9	52,4	2,10	12,78	0,70	41,55	14,22	2,12	15,58	6,93
Ianuarie 2016	70351,8	58468,9	38165,3	51314,1	70,4	29,2	53,5	2,54	15,55	0,69	42,59	15,33	2,20	16,08	6,45
Februarie 2016	69742,6	57667,9	37307,9	50676,4	70,3	29,3	52,1	2,65	16,05	0,67	43,25	14,44	2,05	16,01	6,35
Martie 2016	69662,1	57582,4	37851,2	50071,9	71,5	28,3	51,8	2,60	15,73	0,68	42,31	14,69	2,06	15,53	6,14
Aprilie 2016	69885,5	57647,5	37576,6	50940,0	71,5	28,1	50,1	2,57	15,46	0,67	43,58	13,86	2,45	15,67	6,38
Mai 2016	70843,1	58705,8	37383,6	51942,8	70,8	28,9	49,5	2,83	17,04	0,67	44,83	12,48	2,12	15,23	6,23
Iunie 2016	70570,5	58563,8	37236,2	52216,2	71,1	28,5	78,7	2,37	14,39	0,68	45,02	10,71	2,20	14,15	6,14
Iulie 2016	70925,1	58746,1	37104,7	52546,6	70,7	28,9	47,7	2,40	14,60	0,67	45,14	9,85	2,15	14,00	5,96
August 2016	72473,6	60118,1	37157,8	54047,2	69,1	30,7	47,6	2,41	14,88	0,67	46,09	8,24	2,15	13,70	5,67
Septembrie 2016	72727,7	60202,6	36336,5	54263,3	68,9	30,8	47,0	2,47	15,01	0,65	47,20	7,60	2,12	13,59	5,78
Octombrie 2016	73189,7	60523,8	35929,3	54564,4	68,4	31,4	47,1	2,41	14,66	0,65	47,61	7,24	2,14	13,05	5,71
Noiembrie 2016	72873,2	60145,3	35621,7	54421,7	68,8	31,0	47,1	2,24	13,59	0,64	48,09	7,48	1,86	12,56	5,35
Decembrie 2016	72942,2	60318,7	34761,3	54838,5	68,7	31,0	46,5	1,97	11,95	0,63	49,22	6,44	1,91	16,4	6,33
Ianuarie 2017	74012,28	64931,1	34212,9	55880,71	67,64	32,36	46,09	2,92	17,61	0,62	50,36	6,68	1,94	11,55	5,26
Februarie 2017	74589,06	64180,6	34108,2	56157,82	67,72	32,28	45,70	2,44	14,69	0,62	50,44	6,8	1,97	11,74	5,37
Martie 2017	70233,77	60956,72	38165,62	55616,51	67,89	32,11	45,71	2,5	15,6	0,7	42,6	6,12	1,96	11,03	5,33

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei, calculele autorului.

Perioada	SECTORUL EXTERN: INVESTIȚII ȘI REMITENȚE					
	Capital social	Venit reinvestit	Alt capital	Compensare pentru muncă	Transferuri personale	
2010	157,0	14,6	36,4	743,0	608,5	
2011	143,9	86,7	57,6	907,7	905,4	
2012	144,6	-11,0	61,5	1010,0	976,5	
2013	160,3	19,2	63,2	1118,1	1073,6	
2014	165,5	33,1	1,9	1068,2	1015,4	
2015	73,9	159,6	-	799,5	753,9	
2016	66,2	96,18	25,1	713,5	750,4	
Trimestrul I 2012	39,1	3,6	-3,9	194,9	196,6	
Trimestrul II 2012	56,5	-4,1	-2,0	255,9	236,0	
Trimestrul III 2012	-4,2	1,7	46,3	281,2	265,3	
Trimestrul IV 2012	53,1	-12,2	21,0	278,0	278,6	
Trimestrul I 2013	49,1	14,5	1,9	214,5	221,4	
Trimestrul II 2013	22,7	20,4	25,3	284,1	254,6	
Trimestrul III 2013	34,9	9,0	13,5	311,7	295,2	
Trimestrul IV 2013	53,6	-24,7	22,6	307,8	302,4	
Trimestrul I 2014	37,2	13,9	-21,4	214,7	215,7	
Trimestrul II 2014	71,4	8,0	-19,4	295,9	271,6	
Trimestrul III 2014	15,7	39,6	17,8	309,3	298,8	
Trimestrul IV 2014	41,2	-28,5	24,9	248,4	229,4	
Trimestrul I 2015	20,5	41,9	13,1	174,7	168,1	
Trimestrul II 2015	17,4	82,2	4,6	211,2	200,6	
Trimestrul III 2015	13,9	15,0	-18,0	207,3	192,0	
Trimestrul IV 2015	18,5	20,5	-	191,7	191,3	
Trimestrul I 2016	16,4	24,66	16,0	148,4	166,13	
Trimestrul II 2016	9,6	16,8	2,6	186,2	194,5	
Trimestrul III 2016	17,4	58,5	2,1	199,9	190,9	
Trimestrul IV 2016	22,8	-3,78	4,4	179,9	198,9	

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR									
Sursa	Comerțul exterior total, mil.USD	Bunuri	Servicii	Export	Bunuri	Servicii	Import	Bunuri	Servicii
2000	1613,2	1247,1	366,2	641,4	476,8	164,6	971,9	770,3	201,6
2001	1824,0	1444,3	379,7	735,5	564,6	170,9	1088,5	879,7	208,8
2002	2170,8	1697,2	473,6	876,4	659,7	216,7	1294,5	1037,5	257,0
2003	2777,4	2233,2	544,2	1055,0	805,1	249,9	1722,4	1428,1	294,3
2004	3427,4	2742,3	685,1	1326,2	994,1	332,1	2101,3	1748,2	353,1
2005	4219,3	3400,7	818,6	1503,5	1104,6	398,9	2715,8	2296,1	419,7
2006	4659,1	3704,3	954,7	1527,9	1060,8	467,1	3131,2	2643,5	487,6
2007	6323,3	5044,8	1278,5	2001,8	1373,3	628,4	4321,5	3671,4	650,1
2008	8198,8	6517,8	1681,0	2489,8	1645,9	843,9	5709,0	4871,9	837,1
2009	5988,6	4602,7	1386,0	2000,0	1326,9	673,1	3988,6	3275,7	712,9
2010	6784,5	5400,3	1384,2	2270,8	1590,4	680,4	4513,7	3809,9	703,8
2011	9115,4	7424,9	1690,5	3138,7	2277,8	860,9	5976,7	5147,1	829,5
2012	9176,2	7381,3	1794,9	3130,6	2228,5	902,0	6045,6	5152,7	892,9
2013	9874,7	7914,8	1959,9	3453,9	2466,2	987,8	6420,8	5448,6	972,2
2014	8798,0	6663,2	2134,8	2933,1	1805,5	1127,6	5864,9	4857,7	1007,2
2015	6907,8	5102,1	1805,7	2481,8	1507,0	974,8	4426,0	3595,1	830,9
2016	7033,6	5151,3	1882,3	2594,5	1547,4	1047,1	4439,1	3603,9	835,2

Sursa: Conform datelor din Balanța de plăți, Banca Națională a Moldovei.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU SERVICII																
Valoarea nominală a exportului pe categorii de servicii, mil.USD																
	2012	2013	2014	2016	T. I	T. II	T. III	T. IV	T. I	T. II	T. III	T. IV	T. I	T. II	T. III	T. IV
Export servicii	902,0	987,8	958,8	894,3	217,0	247,9	246,9	246,9	181,6	207,2	222,2	220,7	188,4	220,8	245,4	241,7
Transport	363,1	403,6	374,3	338,3	87,0	101,0	96,4	89,9	69,2	79,6	86,9	75,9	70,2	83,9	97,8	86,4
Călătorii	198,5	225,5	228,6	245,8	45,3	56,6	63,7	62,9	39,9	50,3	60,3	58,8	48,0	59,4	73,8	64,6
Călătorii de afaceri	56,6	67,6	65,6	162,9	13,2	16,3	19,1	17,0	14,8	18,5	19,9	19,2	19,3	20,5	24,6	19,0
Călătorii personale	141,9	157,9	162,9	247,2	32,1	40,3	44,6	45,9	25,1	31,8	40,5	39,6	28,7	39,0	49,2	45,6
Servicii de comunicații	140,0	137,4	129,8	84,7	30,7	33,8	34,4	31,0	27,6	28,7	26,1	23,5	23,6	23,3	19,6	19,6
Servicii de construcții	3,3	5,3	5,3	4,6	1,0	1,0	1,4	1,9	0,9	1,6	1,4	1,1	1,0	0,7	1,6	1,6
Servicii de asigurări	0,9	0,8	0,6	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,4	0,1	0,05	0,01	0,04
Servicii financiare	3,7	5,3	5,7	5,4	1,5	1,3	1,3	1,7	0,8	0,8	1,2	1,9	1,6	1,12	1,0	1,7
Servicii de informatică și informaționale	55,8	62,7	71,0	78,5	16,8	17,5	17,4	19,3	17,0	17,5	17,4	18,1	14,7	17,9	20,9	25,0
Servicii royalty și onorarii pentru licențe	4,6	6,1	6,9	5,2	1,5	2,1	1,9	1,5	0,8	1,5	1,0	1,1	1,0	1,6	1,8	1,8
Alte servicii de afaceri	91,6	99,3	99,7	92,8	24,9	25,7	21,7	27,3	19,0	19,2	19,8	27,2	21,1	23,8	20,4	27,5
Servicii personale, culturale și de recreare	1,3	1,6	1,9	2,1	0,7	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	0,5	0,9	0,3	0,4	0,7	0,7
Servicii guvernamentale neincluse în altă parte	39,2	40,2	35,0	35,9	7,4	8,4	8,3	11,0	6,1	7,5	7,6	11,6	6,6	8,7	7,7	12,9
Structura exportului de servicii, %																
Export servicii	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Transport	40,3	40,9	39,0	37,8	40,1	40,7	39,0	36,4	38,1	38,4	39,1	34,4	37,3	38	38,4	35,7
Călătorii	22,0	22,8	23,8	27,8	20,9	22,8	25,8	25,5	22,0	24,3	27,1	26,6	25,5	26,9	29,0	26,7
Călătorii de afaceri	6,3	6,8	6,8	27,5	6,1	6,6	7,7	6,9	8,1	8,9	9,0	8,7	10,2	9,3	9,7	7,9
Călătorii personale	15,7	16,0	17,0	27,6	14,8	16,3	18,1	18,6	13,8	15,3	18,2	17,9	15,2	17,7	19,3	18,9
Servicii de comunicații	15,5	13,9	13,5	9,5	14,1	13,6	13,9	12,6	15,2	13,9	11,7	10,6	12,5	10,6	7,7	8,1
Servicii de construcții	0,4	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,6	0,8	0,5	0,8	0,6	0,5	0,5	0,3	0,6	0,7
Servicii de asigurări	0,1	0,1	0,1	0,02	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,002	0,03	0,02
Servicii financiare	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,5	0,5	0,7	0,4	0,4	0,5	0,9	0,8	0,5	0,4	0,7
Servicii de informatică și informaționale	6,2	6,3	7,4	8,8	7,7	7,1	7,0	7,8	9,4	8,4	7,8	8,2	7,8	8,1	8,2	10,3
Servicii royalty și onorarii pentru licențe	0,5	0,6	0,7	0,6	0,7	0,8	0,8	0,6	0,4	0,7	0,5	0,5	0,5	0,7	0,7	0,7
Alte servicii de afaceri	10,2	10,1	10,4	10,4	11,5	10,4	8,8	11,1	10,5	9,3	8,9	12,3	11,2	10,8	8,0	11,4
Servicii personale, culturale și de recreare	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,4	0,2	0,2	0,3	0,3
Servicii guvernamentale neincluse în altă parte	4,3	4,1	3,7	4,0	3,4	3,4	3,4	4,5	3,4	3,6	3,4	5,3	3,5	3,9	3,0	5,3

Sursa: Conform datelor din Balanța de plăți, Banca Națională a Moldovei.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU SERVICII

Valoarea nominală a importului pe categorii de servicii, mil.USD

	2012	2013	2014	2016	T. I 2014	T. II 2014	T. III 2014	T. IV 2014	T. I 2015	T. II 2015	T. III 2015	T. IV 2015	T. I 2016	T. II 2016	T. III 2016	T. IV 2016
Import servicii	892,9	972,2	992,2	828,1	222,4	260,2	260,6	248,9	181,9	210,9	215,4	202,5	180,6	205,3	219,0	223,2
Transport	362,5	379,9	379,8	293	88,1	96,6	95,4	99,8	69,8	76,0	77,1	71,9	62,9	73,7	80,0	76,4
Călătorii	307,6	333,7	350,6	272,2	74,2	96,3	99,5	80,6	58,7	72,9	77,7	71,9	60,8	69,6	73,4	68,4
Călătorii de afaceri	164,1	177,1	178,9	120,1	35,9	50,3	52,7	40,1	28,7	33,5	32,7	31,1	24,9	31,5	33,5	30,2
Călătorii personale	143,5	156,6	171,7	152,3	38,4	46,0	46,8	40,6	30,0	39,5	45,0	40,7	35,9	38,2	40,0	38,2
Servicii de comunicații	40,2	51,6	52,3	41,3	10,6	13,2	14,2	14,3	9,9	13,1	13,9	11,0	7,7	10,8	11,4	11,4
Servicii de construcții	8,9	9,1	7,8	5,3	1,0	2,9	2,4	1,5	0,9	1,0	1,5	0,6	0,2	1,2	1,7	2,1
Servicii de asigurări	4,7	3,6	2,5	6,7	1,0	0,6	0,6	0,4	0,2	0,3	0,6	0,7	1,7	1,1	1,7	2,2
Servicii financiare	7,2	6,3	7,6	7,3	1,8	1,7	2,1	2,1	1,6	1,7	1,3	1,4	1,3	1,9	2,1	2,0
Servicii de informatică și informaționale	37,1	41,1	42,5	38	11,6	10,8	9,0	11,1	12,9	9,6	9,9	9,4	9,7	7,3	9,3	11,7
Servicii royalty și onorarii pentru licențe	18,7	22,8	23,5	18,9	5,9	6,1	5,2	6,3	4,5	4,9	3,4	4,5	3,8	4,0	4,3	6,8
Alte servicii de afaceri	69,5	76,0	83,7	105,6	16,4	21,6	22,9	22,8	13,9	22,1	20,9	21,33	23,0	26,3	26,7	29,6
Servicii personale, culturale și de recreare	1,5	2,9	2,6	3,1	0,4	0,7	0,7	0,9	0,9	0,8	1,7	1,14	0,6	1	0,8	0,7
Servicii guvernamentale neincluse în altă parte	35,0	45,3	39,3	36,7	11,7	9,7	8,8	9,1	8,5	8,5	7,6	8,9	8,8	8,3	7,7	11,9
Structura importului de servicii, %																
Import servicii	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Transport	40,6	39,1	38,3	35,4	39,6	37,1	36,6	40,1	38,4	36,0	35,8	35,3	34,8	35,9	36,5	34,2
Călătorii	34,4	34,3	35,3	32,9	33,4	37,0	38,2	32,4	32,3	34,6	36,1	35,5	33,6	33,9	33,5	30,6
Călătorii de afaceri	18,4	18,2	18,0	14,5	16,1	19,3	20,2	16,1	15,8	15,9	15,2	15,4	13,8	15,3	15,3	13,5
Călătorii personale	16,1	16,1	17,3	18,4	17,3	17,7	18,0	16,3	16,5	18,7	20,9	20,1	19,9	18,6	18,3	17,1
Servicii de comunicații	4,5	5,3	5,3	5,0	4,8	5,1	5,4	5,7	5,4	6,2	6,5	5,4	4,3	5,3	5,2	5,1
Servicii de construcții	1,0	0,9	0,8	0,6	0,4	1,1	0,9	0,6	0,5	0,5	0,7	0,3	0,1	0,6	0,8	0,9
Servicii de asigurări	0,5	0,4	0,3	0,8	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,3	0,9	0,5	0,8	1,0
Servicii financiare	0,8	0,6	0,8	0,9	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9	0,8	0,6	0,7	0,7	0,9	1	0,9
Servicii de informatică și informaționale	4,2	4,2	4,3	4,6	5,2	4,2	3,5	4,5	7,1	4,6	4,6	4,6	5,3	3,6	4,2	5,4
Servicii royalty și onorarii pentru licențe	2,1	2,3	2,4	2,3	2,7	2,3	2,0	2,5	2,5	2,3	1,6	2,2	2,1	1,9	2,0	3,0
Alte servicii de afaceri	7,8	7,8	8,4	12,6	7,4	8,3	8,8	9,2	7,6	10,5	9,7	10,5	12,7	12,8	12,2	13,3
Servicii personale, culturale și de recreare	0,2	0,3	0,3	0,4	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4	0,8	0,6	0,3	0,5	0,4	0,3
Servicii guvernamentale neincluse în altă parte	3,9	4,7	4,0	4,4	5,3	3,7	3,4	3,7	4,7	4,0	3,5	4,4	4,9	4,0	3,5	5,3

Sursa: Conform datelor din Balanța de plăți, Banca Națională a Moldovei.

Perioada	SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI												Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, %	
	Valoarea totală a schimburilor comerciale cu bunuri, mil.USD				Valoarea exportului, mil.USD				Valoarea importului, mil.USD					Exportul net, mil.USD
	Total	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări			
2010	5396,8	1880,9	2433,1	1082,8	1541,5	624,0	728,9	188,6	3855,3	1256,9	1704,2	894,2	-2313,8	40,0
2011	7408,1	2632,7	3339,3	1436,1	2216,8	919,3	1083,0	214,5	5191,3	1713,4	2256,3	1221,6	-2974,5	42,7
2012	7374,7	2551,8	3322,0	1490,9	2161,8	928,1	1013,4	220,3	5212,9	1623,7	2318,6	1270,6	-3051,1	41,5
2013	7920,7	2595,5	3609,4	1715,8	2428,3	923,2	1137,3	367,8	5492,4	1672,3	2472,1	1348,0	-3064,1	44,2
2014	7656,5	2184,9	3813,7	1657,9	2339,5	735,6	1246,1	357,8	5317,0	1449,3	2567,6	1300,1	-2977,5	44,0
2015	5953,7	1510,4	3171,7	1271,6	1966,9	492,3	1217,6	257,0	3986,8	1018,1	1954,1	1014,6	-2019,9	49,3
2016	6065,7	1441,6	3306,1	1317,5	2045,3	414,2	1332,4	298,7	4020,4	1027,4	1973,7	1019,2	-1975,1	50,8
Trimestrul I 2012	1708,8	655,1	720,4	333,3	504,6	201,1	252,2	51,3	1204,2	454,0	468,2	282,0	-699,6	41,9
Trimestrul II 2012	1793,5	572,0	853,0	368,5	537,0	227,2	255,8	54,0	1256,5	344,8	597,2	314,5	-719,5	42,7
Trimestrul III 2012	1779,6	609,9	799,4	370,3	506,7	238,9	213,1	54,7	1272,9	371,0	586,3	315,6	-766,2	39,8
Trimestrul IV 2012	2092,8	714,8	959,2	418,8	613,5	260,9	292,3	60,3	1479,3	453,9	666,9	358,5	-865,8	41,5
Trimestrul I 2013	1832,4	673,2	773,8	385,4	589,7	246,3	260,3	83,1	1242,7	426,9	513,5	302,3	-653,0	47,5
Trimestrul II 2013	1897,8	592,1	881,7	424,0	546,6	208,3	251,1	87,2	1351,2	383,8	630,6	336,8	-804,6	40,5
Trimestrul III 2013	1981,0	631,7	907,3	442,0	604,8	234,4	275,8	94,6	1376,2	397,3	631,5	347,4	-771,4	43,9
Trimestrul IV 2013	2209,5	698,5	1046,6	464,4	687,2	234,2	350,1	102,9	1522,3	464,3	696,5	361,5	-835,1	45,1
Trimestrul I 2014	1791,2	565,1	867,9	358,2	573,0	180,8	318,9	73,3	1218,2	384,3	549,0	284,9	-645,2	47,0
Trimestrul II 2014	1928,0	523,3	995,7	409,0	599,2	204,5	301,9	92,8	1328,8	318,8	693,8	316,2	-729,6	45,1
Trimestrul III 2014	1884,0	520,1	954,1	409,8	565,2	184,3	284,0	96,9	1318,8	335,8	670,1	312,9	-753,6	42,9
Trimestrul IV 2014	2053,3	576,4	996,0	480,9	602,1	166,0	341,3	94,8	1451,2	410,4	654,7	386,1	-849,1	41,5
Trimestrul I 2015	1464,3	394,0	753,3	317,0	488,1	104,0	320,0	64,1	976,2	290,0	433,3	252,9	-488,1	50,0
Trimestrul II 2015	1513,5	354,6	835,0	274,4	504,8	137,5	306,1	61,2	1009,1	217,1	528,9	262,7	-503,9	50,0
Trimestrul III 2015	1432,7	360,8	772,4	299	455,5	125,2	273,1	56,7	977,2	235,6	499,3	242,3	-521,7	46,6
Trimestrul IV 2015	1543,5	400,8	811,2	331,5	519,2	125,5	318,8	74,9	1024,4	275,3	492,4	256,6	-497,1	50,8
Trimestrul I 2016	1306,6	335,5	692,7	278,4	417,2	85	266,2	66	889,4	250,5	426,5	212,4	-472,2	46,9
Trimestrul II 2016	1496,6	324,7	832	339,5	488,9	102,7	308,0	78,2	1007,7	222	524	261,3	-518,8	48,5
Trimestrul III 2016	1554,2	369,9	853,4	330,9	527,3	113,3	341	73	1026,9	256,6	512,4	257,9	-499,6	51,3
Trimestrul IV 2016	1737,8	411,6	956,4	369,8	612,6	113,3	417,9	81,4	1125,2	298,3	538,5	288,4	-512,6	54,4
Trimestrul I 2017	1559	377,5	826,3	355,2	528,2	106,0	335,6	86,6	1030,8	271,5	490,7	268,6	-502,6	51,2

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

Perioada	SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI													Exportul net, mil.USD	Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, %
	Valoarea totală a schimburilor comerciale cu bunuri, mil.USD				Valoarea exportului, mil.USD				Valoarea importului, mil.USD						
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări			
Ianuarie 2015	417,1	120,8	208,5	87,8	147,8	28,9	100	18,9	269,3	91,9	108,5	68,9	-121,5	54,9	
Februarie 2015	469,8	126	244,8	99	165,5	33,5	110,9	21,1	304,3	92,5	133,9	77,9	-138,8	54,4	
Martie 2015	577,3	147,2	299,9	130,2	174,7	41,6	109	24,1	402,6	105,6	190,9	106,1	-227,9	43,4	
Aprilie 2015	480,8	112,4	268,9	99,5	151,3	34	94,8	22,5	329,5	78,4	174,1	77	-178,2	45,9	
Mai 2015	500,9	111,6	281,1	108,2	172,9	44,4	109,0	16,7	320	67,2	171,3	89,5	-155,1	52,7	
Iunie 2015	531,9	130,6	285	116,3	180,6	59,1	101,6	19,9	351,3	71,5	183,4	96,4	-170,7	51,4	
Iulie 2015	505,8	130,4	273,2	102,1	164,9	51,3	95,9	17,6	340,9	79,1	177,3	84,5	-176,0	48,4	
August 2015	425,8	112,9	223,8	98,7	127,2	35,7	73,4	17,7	298,6	77,2	150,4	71,0	-171,4	42,6	
Septembrie 2015	501,1	117,5	275,4	108,2	163,4	38,2	103,8	21,4	337,7	79,3	171,6	86,8	-174,3	48,4	
Octombrie 2015	525,7	130,1	288,6	107	188,5	48,9	115,8	23,8	337,2	81,2	172,8	83,2	-148,7	55,9	
Noiembrie 2015	501,7	131,2	267,6	102,9	167,2	38,5	104,7	24,0	334,5	92,7	162,9	78,9	-167,3	50,0	
Decembrie 2015	516,1	139,5	255	121,6	163,5	38,1	98,3	27,1	352,6	101,4	156,7	94,5	-189,1	46,4	
Ianuarie 2016	324,1	93,8	163	67,3	116,7	19,7	78	19	207,4	74,1	85	48,3	-90,7	56,2	
Februarie 2016	425,5	109	222	94,3	138,5	28,6	89,8	20,1	287,0	80,4	132,2	74,2	-148,5	48,2	
Martie 2016	557	132,8	307,5	116,7	162,0	36,7	98,4	26,9	395,0	96,1	209,1	89,8	-233,0	41	
Aprilie 2016	533,5	122,9	289,1	121,5	178,5	38,6	105,9	34,0	355,0	84,3	183,2	87,5	-176,5	50,3	
Mai 2016	481,0	101,9	264,7	113,4	153,0	29,8	98,1	25,1	328,0	73,1	166,6	88,3	-175	46,6	
Iunie 2016	482,1	98,9	278,6	104,6	157,4	34,3	104,0	19,1	324,7	64,6	174,6	85,5	-170,3	48,5	
Iulie 2016	479,8	110,6	272,7	96,5	165,7	35,2	107,8	22,7	314,1	75,4	164,9	73,8	-148,4	52,8	
August 2016	519,1	124,9	277,6	116,6	168	40,9	103,1	24,0	351,1	84,0	174,5	92,6	-183,1	47,3	
Septembrie 2016	555,3	134,4	303,1	117,8	193,6	37,2	130,1	26,3	361,7	97,2	173,0	91,5	-168,1	53,5	
Octombrie 2016	581	141,4	322,4	117,2	200,8	42,5	132,1	26,2	380,2	98,9	190,3	91	-179,4	52,8	
Noiembrie 2016	571,5	129,3	322,9	119,3	217,9	37,1	153,2	27,6	353,6	92,2	169,7	91,7	-135,7	61,6	
Decembrie 2016	585,3	140,9	311,1	133,3	193,9	33,7	132,6	27,6	391,4	107,2	178,5	105,7	-197,5	49,5	
Ianuarie 2017	406,3	102,3	212,2	92,4	139,5	26,6	92,2	20,7	266,8	75,7	120	71,7	-127,3	52,3	
Februarie 2017	509,3	126,3	279,4	112,6	176,6	34,5	117,0	25,1	332,7	91,8	153,4	87,5	-156,1	53,1	
Martie 2017	643,3	148,8	343,7	150,8	212,1	44,9	126,4	40,8	431,2	103,9	217,3	110,0	-219	49,2	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI																	
Perioada	Creșterea schimburilor comerciale cu bunuri f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a exporturilor, f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a importurilor, f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a exportului net, f.p.s.a.p., %		Indicele gradului de acoperire a importurilor prin exporturi f.p.s.a.p., %		
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI		UE	Alte țări
2010	18,3	15,2	16,5	28,8	20,1	27,2	9,2	50,5	17,6	10,1	19,9	25,0	16,0	10,1	19,9	25,0	102,2
2011	37,3	40,0	37,2	32,6	43,8	47,3	48,6	13,7	34,7	36,3	32,4	36,6	28,6	36,3	32,4	36,6	106,8
2012	-0,5	-3,1	-0,2	3,8	-2,5	1,0	-6,4	2,7	0,4	-5,2	2,8	4,0	2,6	-5,2	2,8	4,0	97,1
2013	7,4	1,7	8,3	15,1	12,3	-0,5	12,2	67,0	5,4	3,0	6,6	6,1	0,4	3,0	6,6	6,1	106,6
2014	-3,3	-15,8	5,7	-3,4	-3,7	-20,3	9,6	-2,7	-3,2	-13,3	3,9	-3,6	-2,8	-13,3	3,9	-3,6	99,5
2015	-22,2	-30,9	-16,8	-23,3	-15,9	-33,1	-2,3	-28,2	-2,5	-29,8	-23,9	-22	-32,2	-29,8	-23,9	-22	112
2016	1,9	-4,6	4,2	3,6	3,9	-15,9	9,4	16,2	0,8	0,9	1,0	0,5	-2,3	0,9	1,0	0,5	103
Trimestrul I 2012	8,7	11,6	5,3	10,9	6,5	14,3	5,6	-12,9	9,7	10,4	5,1	16,7	12,0	10,4	5,1	16,7	97,2
Trimestrul II 2012	-0,3	-1,2	-1,5	4,4	2,9	6,8	0,3	-0,2	-1,5	-5,9	-2,2	5,3	-4,6	-5,9	-2,2	5,3	104,5
Trimestrul III 2012	-4,8	-6,4	-7,3	4,5	-7,8	0,5	-22,8	54,5	-3,5	-10,4	0,0	-1,0	-0,5	-10,4	0,0	-1,0	95,6
Trimestrul IV 2012	-3,5	-12,3	3,5	-2,2	-8,7	-10,9	-6,6	-8,8	-1,2	-13,0	8,7	-1,0	4,9	-13,0	8,7	-1,0	92,4
Trimestrul I 2013	7,2	2,8	7,4	15,6	16,9	22,5	3,2	62,0	3,2	-6,0	9,7	7,2	-6,7	-6,0	9,7	7,2	113,2
Trimestrul II 2013	5,8	3,5	3,4	15,1	1,8	-8,3	-1,8	61,5	7,5	11,3	5,6	7,1	11,8	11,3	5,6	7,1	94,7
Trimestrul III 2013	11,3	3,6	13,5	19,4	19,4	-1,9	29,4	72,9	8,1	7,1	7,7	10,1	0,7	7,1	7,7	10,1	110,4
Trimestrul IV 2013	5,6	-2,3	9,1	10,9	12,0	-10,2	19,8	70,6	2,9	2,3	4,4	0,8	-3,5	2,3	4,4	0,8	108,8
Trimestrul I 2014	-2,2	-16,1	12,2	-7,1	-2,8	-26,6	22,5	-11,8	-2,0	-10,0	6,9	-5,8	-1,2	-10,0	6,9	-5,8	99,1
Trimestrul II 2014	1,6	-11,6	12,9	-3,5	9,6	-1,8	20,2	6,4	-1,7	-16,9	10,0	-6,1	-9,3	-16,9	10,0	-6,1	111,5
Trimestrul III 2014	-4,9	-17,7	5,2	-7,3	-6,5	-21,4	3,0	2,4	-4,2	-15,5	6,1	-9,9	-2,3	-15,5	6,1	-9,9	97,5
Trimestrul IV 2014	-7,1	-17,5	-4,8	3,6	-12,4	-29,1	-2,5	-7,9	-4,7	-11,6	-6,0	6,8	1,7	-11,6	-6,0	6,8	91,9
Trimestrul I 2015	-18,3	-30,3	-13,2	-11,5	-14,8	-42,5	0,3	-12,6	-19,9	-24,5	-21,1	-11,2	-24,3	-24,5	-21,1	-11,2	106,4
Trimestrul II 2015	-21,5	-32,2	-16,1	-32,9	-15,8	-32,8	1,4	-34,1	-24,1	-31,9	-23,8	-16,9	-30,9	-31,9	-23,8	-16,9	110,9
Trimestrul III 2015	-24,0	-30,6	-19,0	-27,0	-19,4	-32,1	-3,8	-41,5	-25,9	-29,8	-25,5	-22,6	-30,8	-29,8	-25,5	-22,6	108,6
Trimestrul IV 2015	-24,8	-21,5	-19,6	-31,1	-13,8	-24,4	-6,4	-21	-29,4	-32,9	-24,8	-33,5	-41,5	-32,9	-24,8	-33,5	122,4
Trimestrul I 2016	-10,8	-14,9	-8,1	-12,2	-14,6	-18,3	-16,9	2,9	-8,9	-13,7	-1,6	-16,1	-3,3	-13,7	-1,6	-16,1	93,8
Trimestrul II 2016	-1,2	-8,4	-0,4	2,3	-3,2	-25,4	0,6	2,7	-0,2	2,2	-1	-0,5	2,9	2,2	-1	-0,5	97,9
Trimestrul III 2016	8,4	2,5	10,4	10,6	15,8	-9,5	24,9	28,7	5,0	8,9	2,9	6,4	-4,3	8,9	2,9	6,4	110,0
Trimestrul IV 2016	11,8	11,2	12,0	11,8	16,2	1	26,6	11,5	9,6	16,3	5,1	11,8	-2,6	16,3	5,1	11,8	106
Trimestrul I 2017	19,3	12,5	19,2	27,6	26,6	20,4	26,4	31,2	19,7	8,4	23,2	26,5	-6,4	8,4	23,2	26,5	112

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

Perioada	SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI													
	Creșterea schimburilor comerciale totale cu bunuri, f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere al exporturilor, f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere al importurilor, f.p.s.a.p., %				Indicele gradului de acoperire a importurilor prin exporturi, f.p.s.a.p., %	
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări		
Ianuarie 2015	-14,9	-33,4	-4,2	-3,6	-13,4	-48,4	8,5	-16,0	-15,7	-26,8	-13,5	0,4	-18,3	102,8
Februarie 2015	-22,2	-34,1	-15,6	-19,2	-12,1	-43,7	5,2	-9,4	-26,8	-29,8	-27,5	-21,6	-39,0	120,1
Martie 2015	-17,2	-23,5	-16,8	-9,9	-18,4	-36,3	-10,1	-12,7	-16,6	-16,9	-20,2	-9,2	-15,2	98,0
Aprilie 2015	-24,6	-33,2	-18,1	-29,6	-22,2	-46,1	0,4	-39,2	-25,7	-25,4	-25,5	-26,2	-28,3	104,6
Mai 2015	-21,1	-30,3	-16,8	-21,1	-14,3	-30,9	1,1	-35,1	-24,3	-29,9	-25,3	-17,4	-33,1	113,3
Iunie 2015	-18,8	-33,0	-13,5	-10,9	-11,0	-23,3	2,7	-26,3	-22,3	-39,4	-20,5	-6,9	-31,5	114,5
Iulie 2015	-22,3	-27,6	-18,4	-25,1	-19,3	-29,2	-3,1	-46,3	-23,7	-26,6	-24,8	-18,4	-27,5	105,9
August 2015	-27,7	-30,1	-25,2	-30,9	-27,8	-32,3	-19,1	-45,9	-27,7	-29,1	-27,8	-25,7	-27,6	100,0
Septembrie 2015	-22,2	-34,1	-14,0	-25,4	-11,6	-35,4	10,1	-31,8	-26,4	-33,5	-24,1	-23,7	-36,4	120,1
Octombrie 2015	-24,3	-33,5	-18,5	-26,0	-11,3	-29,8	2,1	-19,0	-30,0	-35,5	-28,3	-27,7	-44,8	126,8
Noiembrie 2015	-25,4	-31,3	-19,7	-30,7	-19,7	-27,4	-17,8	-14,0	-28,0	-32,8	-20,8	-34,5	-34,6	111,4
Decembrie 2015	-24,9	-26,6	-17,4	-36,4	-9,8	-12,0	-2,2	-27,8	-30,2	-30,8	-24,6	-37,2	-41,6	129,2
Ianuarie 2016	-22,3	-22,4	-21,9	-23,4	-21,1	-31,9	-22	0,5	-23	-19,4	-21,7	-29,9	-25,4	102,3
Februarie 2016	-9,5	-13,5	-9,4	-4,8	-16,4	-14,7	-18,9	-4,8	-5,7	-13,1	-1,3	-4,8	6	88,6
Martie 2016	-3,6	-9,8	2,5	-10,4	-7,3	-11,8	-9,8	11,6	-1,9	-9	9,5	-15,4	2,2	94,4
Aprilie 2016	10,9	9,3	7,5	22	17,9	13,5	11,7	51	7,7	7,5	5,2	14	-1,0	232
Mai 2016	-4	-8,7	-5,9	4,8	-11,5	-32,9	-10,7	34	1,0	8,7	-2,8	-1,4	13	-
Iunie 2016	-9,4	-24,3	-2,3	-10,1	-12,8	-4,2	2,3	-4,1	-7,6	-9,7	-4,8	-11,4	-0,3	94,3
Iulie 2016	-5,2	-15,2	-0,2	-5,5	0,4	-31,4	12,4	28,9	-7,9	-4,7	-7	-12,7	-15,7	108,6
August 2016	21,9	10,6	24,0	31,5	32,1	14,6	40,5	35,6	17,6	8,8	16	30,4	-6,8	111,9
Septembrie 2016	10,8	14,4	10,0	8,8	18,5	-2,7	25,3	22,9	7,1	22,6	0,8	5,4	-3,6	110,2
Octombrie 2016	4,6	5,2	6,4	-0,6	3,7	14,2	1,5	-0,4	5,1	1,7	11,0	-0,6	-6,7	98
Noiembrie 2016	-1,7	-8,9	0,2	1,8	8,5	-12,7	15,9	5,3	-7	-6,8	-10,9	0,8	-14,4	116
Decembrie 2016	2,4	8,9	-3,7	11,7	-11,1	-9,2	-13,4	1	10,7	16,3	5,2	15,3	45,5	80
Ianuarie 2017	25,4	9,1	30,2	37,3	19,5	35	18,2	8,6	28,7	2,2	41,3	47,2	40,3	92,7
Februarie 2017	19,7	15,9	21,8	19,4	27,5	20,6	30,3	25,0	15,9	14,2	15,8	18,0	5,1	112
Martie 2017	15,5	12	11,8	29,2	31,5	22,4	29,3	51,7	17,6	8,3	20	22,6	-6,1	119

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: INDICII COMERȚULUI CU BUNURI						
Perioada	Indicii valoricii ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valoricii ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare al exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare al importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %
2012	97,5	100,4	97,0	99,0	101,0	101,0
2013	112,3	105,4	98,0	99,0	113,0	106,0
2014	96,3	96,8	94,0	96,0	102,0	101,0
2015	84,1	75,1	83,0	78,5	101,5	95,8
2016	104	101,5	96,2	68,8	108,3	108,4
Trimestrul I 2014	97,2	98,0	97,2	98,0	106,0	100,0
Trimestrul II 2014	109,6	98,3	97,0	100,0	113,0	98,0
Trimestrul III 2014	93,5	95,8	95,0	97,0	98,0	99,0
Trimestrul IV 2014	88,1	92,3	89,0	92,0	100,0	104,0
Trimestrul I 2015	85,2	80,1	80,0	79,0	106,0	101,0
Trimestrul II 2015	84,2	75,9	79,0	79,0	107,0	96,0
Trimestrul III 2015	80,6	74,1	84,0	78,0	96,0	95,0
Trimestrul IV 2015	86,3	70,6	89,0	78,0	97,0	91,0
Trimestrul I 2016	85,5	91,1	95,0	88,0	90,0	104,0
Trimestrul II 2016	96,6	99,9	98,0	93,0	99,0	107,0
Trimestrul III 2016	115,9	105,1	95,9	94,2	120,9	111,5
Trimestrul IV 2016	118,0	109,8	95,7	98,9	123,3	111,1
Trimestrul I 2017	126,8	119,7	99,4	99,7	127,6	120,1

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

SECTORUL EXTERN												
Valoarea exporturilor, mil.USD												
	T2/14	T3/14	T4/14	T1/15	T2/15	T3/15	T4/15	T1/2016	T2/2016	T3/2016	T4/2016	T1/17
Total export	599,2	565,2	602,1	488,0	504,8	455,4	519,2	417,2	488,8	527,3	612,7	
Produse agroalimentare	259,3	246,0	300,1	243,6	233,2	177,6	131,5	176,1	205,8	230,6	321,7	
<i>Fructe și legume</i>	51,5	44,0	100,5	70,9	59,6	42,7	81,0	41,5	34,1	32,8	82,8	
<i>Cereale</i>	38,0	70,7	45,3	38,4	29,1	37,7	23,5	14,2	37,7	70,3	43,1	
<i>Semințe oleaginoase</i>	42,2	34,0	35,3	51,4	52,0	26,1	47,9	36,3	49,6	33,4	82,7	
<i>Băuturi</i>	46,9	44,5	59,6	33,1	35,1	40,1	46,5	35,5	42,8	45,8	43,0	
<i>Uleiuri</i>	24,5	2,9	21,9	22,7	25,7	1,2	22,4	13,3	11,5	1,4	28,0	
<i>Minerale</i>	5,2	4,2	2,9	2,2	2,5	3,8	1,6	2,2	2,9	4,3	2,4	
<i>Mașini și echipamente electrice</i>	65,4	60,5	60,0	57,8	62,0	59,5	56,2	53,0	62,7	66,4	69,2	
<i>Îmbrăcăminte</i>	78,2	74,6	57,3	51,0	61,9	62,1	54,5	54,8	61,8	67,0	59,3	
<i>Medicamente</i>	34,2	23,6	30,6	13,4	21,4	17,5	23,9	4,5	11,5	14,0	18,9	
<i>Mobilă</i>	26,7	26,9	28,4	22,9	22,4	25,0	27,4	29	29,7	34,4	31,6	

Sursa: Calculele ajutorului conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	SITUAȚIA DEMOGRAFICĂ																		
	Numărul populației prezentă (mii locuitori) la începutul anului		Numărul populației stabilă (mii locuitori) la începutul anului		Născuți-vii			Decedați			Decedați în vârstă sub 1 an			Sporul natural		Căsătorii		Divorțuri	
	Numărul născuți-vii - total (pers.)	născuți-vii la 1000 locuitori	Numărul decedați - total (pers.)	decedați la 1000 locuitori	Numărul decedați în vârstă sub 1 an - total (pers.)	la 1000 locuitori	Sporul natural (pers.)	la 1000 locuitori	la 1000 locuitori	Numărul căsătoriilor - total (numărul)	căsătorii la 1000 locuitori	Numărul divorțurilor - total (numărul)	divorțuri la 1000 locuitori						
2012	39435	11,1	39560	11,1	387	9,8	-125	0,0	24262	6,8	10637	3,0							
2013	37871	10,6	38060	10,7	359	9,4	-189	-0,1	24449	6,9	10775	3,0							
2014	38616	10,9	39494	11,1	372	9,6	-878	-0,2	25624	7,2	11130	3,1							
2015	38567	10,9	39905	11,2	374	9,7	-1338	-0,3	24689	6,9	11106	3,1							
2016	37394	10,5	38487	10,8	353	9,4	-1095	0,3	21992	6,2	10605	3,0							
Trimestrul I 2014	8985	10,2	10956	12,5	99	11,0	-1971	-2,3	4152	4,7	2957	3,4							
Trimestrul II 2014	18248	10,3	20542	11,6	188	10,3	-2294	-1,3	9876	5,6	5653	3,2							
Trimestrul III 2014	29068	10,9	28932	10,9	280	9,6	136	0,0	19319	7,3	8141	3,1							
Trimestrul IV 2014	38616	10,9	39494	11,1	372	9,6	-878	-0,2	25624	7,2	11130	3,1							
Trimestrul I 2015	9179	10,5	11166	12,7	90	9,8	-1987	-2,2	3893	4,4	2864	3,3							
Trimestrul II 2015	18522	10,5	21049	11,9	182	9,8	-2527	-1,4	9553	5,4	5724	3,2							
Trimestrul III 2015	28881	10,9	29725	11,2	272	9,4	-844	-0,3	18727	7,0	8270	3,1							
Trimestrul IV 2015	38567	10,9	39906	11,2	374	9,7	-1338	-0,3	24689	6,9	11106	3,1							
Trimestrul I 2016	9342	10,6	10752	12,2	99	10,6	-1410	-1,6	3679	4,2	2767	3,1							
Trimestrul II 2016	18258	10,3	20160	11,4	179	9,8	-1902	-1,1	8661	4,9	5574	3,2							
Trimestrul III 2016	28264	10,6	28626	10,8	256	9,1	-362	-0,2	16872	6,3	7955	3,0							
Trimestrul IV 2016	37390	10,5	38487	10,8	352	9,4	-1097	0,3	21916	6,2	10650	3,0							

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ																							
	Numărul persoanelor economice active (mii pers.)				Rata de activitate a populației, %				Numărul persoanelor ocupate (mii pers.)				Rata de ocupare a populației, %				Numărul șomerilor BIM (mii pers.)				Rata șomajului, %			
	Total	bărbați	femei	urban	rural	Total	bărbați	femei	urban	rural	Total	bărbați	femei	urban	rural	Total	bărbați	femei	urban	rural				
																					Total	bărbați	femei	urban
2012	1214,5	40,7	43,5	38,2	47,0	36,0	1146,8	38,4	40,6	36,5	43,6	34,6	67,7	5,6	6,8	4,3	7,3	3,9	4,1	4,1				
2013	1235,9	41,4	44,5	38,6	45,6	38,1	1172,8	39,3	41,8	37,0	42,8	36,6	63,1	5,1	6,0	4,1	6,3	4,1	4,1	4,1				
2014	1232,4	41,2	44,1	38,6	44,1	39,1	1184,9	39,6	42,1	37,4	41,8	38,0	47,5	3,9	4,6	3,1	5,2	2,7	2,7	2,7				
2015	1265,6	42,4	45,1	39,9	44,9	40,4	1203,6	40,3	42,3	38,4	42,0	38,9	62,1	4,9	6,2	3,6	6,4	3,5	3,5	3,5				
2016	1272,8	42,6	45,4	40,1	45,0	40,8	1219,5	40,8	40,8	43,0	39,0	42,3	53,3	4,2	5,5	2,9	6,0	2,6	2,6	2,6				
Trimestrul I 2014	1128,1	37,7	40,4	35,4	43,9	33,2	1070,6	35,8	37,9	33,9	41,2	31,8	57,5	5,1	6,1	4,1	6,0	4,2	4,2	4,2				
Trimestrul II 2014	1328,6	44,5	47,8	41,5	45,0	44,1	1280,1	42,8	45,8	40,1	42,3	43,2	48,5	3,7	4,1	3,2	5,8	1,9	1,9	1,9				
Trimestrul III 2014	1319,6	44,2	47,5	41,1	44,5	43,9	1275,7	42,7	45,6	40,0	42,4	42,9	43,9	3,3	4,0	2,6	4,6	2,3	2,3	2,3				
Trimestrul IV 2014	1153,4	38,6	40,9	36,5	43,2	35,2	1113,1	37,2	39,0	35,6	41,3	34,2	40,2	3,5	4,5	2,4	4,2	2,8	2,8	2,8				
Trimestrul I 2015	1151,9	38,6	41,2	36,1	43,7	34,5	1054,0	35,3	36,6	34,1	39,7	31,8	97,9	8,5	11,2	5,7	9,2	7,8	7,8	7,8				
Trimestrul II 2015	1339,2	44,8	47,9	42,1	44,3	45,2	1284,0	43,0	45,4	40,8	41,6	44,1	55,1	4,1	5,2	3,0	6,2	2,5	2,5	2,5				
Trimestrul III 2015	1349,2	45,2	48,2	42,4	45,5	44,9	1305,2	43,7	46,4	41,3	43,2	44,1	44,0	3,3	3,9	2,6	5,0	1,8	1,8	1,8				
Trimestrul IV 2015	1222,3	40,9	43,2	38,9	46,0	36,9	1171,1	39,2	41,1	37,5	43,4	35,8	51,2	4,2	4,8	3,6	5,6	2,8	2,8	2,8				
Trimestrul I 2016	1198,1	40,1	43,1	37,5	44,9	36,3	1123,7	37,6	39,5	35,9	41,1	34,8	74,4	6,2	8,3	4,0	8,4	4,0	4,0	4,0				
Trimestrul II 2016	1362,9	45,7	48,3	43,3	45,3	46,0	1307,9	43,8	45,6	42,2	42,2	45,1	55,0	4,0	5,6	2,5	6,8	1,9	1,9	1,9				
Trimestrul III 2016	1337,0	44,8	50,3	49,7	45,1	44,5	1298,3	43,5	50,0	50,0	44,1	55,9	38,7	2,9	3,4	2,4	4,3	1,8	1,8	1,8				
Trimestrul IV 2016	1193,3	40,0	42,7	37,5	44,6	36,3	1148,3	38,5	40,6	36,5	42,6	35,2	44,9	3,8	4,8	2,7	4,5	3,1	3,1	3,1				
Trimestrul I 2017	1201,6	40,3	43,7	37,2	45,0	36,5	1125,7	37,7	40,2	35,5	41,7	34,6	75,8	6,3	8,0	4,5	7,2	5,4	5,4	5,4				

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	REMUNERAREA MUNCII										
	Câștigul salarial mediu lunar - Total					Indicele câștigului salarial nominal lunar (față de anul precedent), %					Indicele câștigului salarial real lunar (față de anul precedent), %
	MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR		
Ianuarie 2015	4260,6	256,5	219,1	112,8	89,4	104,1				107,7	
Februarie 2015	4241,2	225,2	198,1	114,1	81,7	98,0				107,1	
Martie 2015	4397,3	236,0	217,1	112,4	81,5	103,6				104,9	
Aprilie 2015	4526,5	251,3	233,2	112,9	84,2	108,0				104,9	
Mai 2015	4524,0	252,0	225,7	112,2	85,5	105,3				103,8	
Iunie 2015	4732,7	256,7	228,6	112,6	85,0	102,9				104,0	
Iulie 2015	4882,6	257,4	233,8	112,8	83,4	102,6				103,9	
August 2015	4669,1	245,8	220,4	109,2	79,5	95,0				97,3	
Septembrie 2015	4694,9	239,0	212,6	110,0	80,2	92,2				97,7	
Octombrie 2015	4564,9	229,2	203,8	105,9	78,0	88,0				93,6	
Noiembrie 2015	4613,4	230,7	214,5	105,9	79,2	91,9				93,3	
Decembrie 2015	5227,7	263,6	243,0	107,4	83,6	95,0				94,5	
Ianuarie 2016	4665,8	229,7	211,4	109,5	89,6	96,5				96,6	
Februarie 2016	4650,6	231,5	208,3	109,7	102,8	105,1				99,5	
Martie 2016	4749,7	239,7	216,1	108,0	101,6	99,5				98,7	
Aprilie 2016	4909,6	249,10	219,8	108,5	99,10	94,3				100,2	
Mai 2016	4863,9	244,9	216,5	107,5	97,2	95,9				99,6	
Iunie 2016	5169,7	260,9	232,4	109,2	101,6	101,7				101,7	
Iulie 2016	5274,0	266,2	240,3	108,0	103,6	102,8				100,9	
August 2016	5242,8	265,2	236,4	112,3	107,9	107,2				108,4	
Septembrie 2016	5170,6	261,3	232,9	110,1	109,3	105,9				106,9	
Octombrie 2016	5109,2	261,7	237,0	111,9	114,2	116,3				109,2	
Noiembrie 2016	5204,4	254,6	235,5	112,8	110,4	109,7				109,9	
Decembrie 2016	6003,7	297,8	282,3	114,8	113,0	116,2				112,1	
Trimestrul I 2017	5218,9	261,5	245,6	111,3	112,0	115,9				111,3	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

REMUNERAREA MUNCII DUPĂ ACTIVITĂȚI ECONOMICE																			
Activități economice	Total economie	2015	4610,9	3072,3	4962,8	4559,0	3903,2	4411,3	3055,6	9770,7	8659,6	4218,7	6320,2	3669,7	5749,2	3813,6	4430,2	3015,8	6965,4
		Ianuarie	4665,8	2677,1	4837,7	4423,8	4221,7	4372,5	3194,0	9534,2	9040,2	4290,3	6349,3	3790,8	6126,9	3708,5	4354,4	3109,9	8351,3
		Februarie	4650,6	2861,0	4843,2	4539,2	4171,1	4303,8	3193,0	9928,7	8723,3	4370,7	6497,7	3756,7	6143,5	3789,3	4097,6	3147,8	8513,1
		Martie	4749,7	3003,2	4982,5	4648,6	4284,5	4399,2	3317,0	12310,5	10503,5	4384,4	6803,8	4034,6	5593,3	3686,0	4207,1	2948,7	8911,4
		Aprilie	4909,6	3096,1	5290,6	4712,5	4394,5	4557,8	3361,3	11153,8	11206,1	4684,5	6646,1	3891,4	6067,9	3715,8	4672,7	2984,7	8484,0
		Mai	4863,9	3040,6	5159,1	4841,4	4483,4	4790,6	3420,8	10869,0	9136,3	4739,2	6552,9	4110,8	5771,0	3908,7	4492,4	3062,0	8404,5
		Iunie	5169,7	3122,1	5272,1	4995,4	4607,0	4695,7	3542,7	10933,8	9828,6	4875,5	6959,8	4074,6	6683,2	4438,3	4903,5	3257,6	9434,2
		Iulie	5272,0	3567,7	5466,3	5132,4	4604,6	4772,6	3591,4	10800,3	10025,2	4967,0	7045,1	4215,2	6785,3	4279,0	5460,3	3221,9	9082,8
		August	5242,8	3283,0	5608,1	5339,3	4739,9	5224,5	3607,8	10593,0	9714,1	4799,1	6649,9	4335,0	6310,2	4354,8	5093,8	2920,8	9136,6
		Septembrie	5170,6	3745,3	5455,6	5344,5	4716,6	5014,4	3585,0	12900,0	9259,6	4803,0	6616,8	4292,0	5733,0	4115,0	4909,5	3140,9	9381,8
		Octombrie	5109,2	3474,4	5370,4	5351,0	4627,9	4864,0	3565,5	10882,5	9783,2	4938,1	6770,2	4295,0	5685,9	3977,3	5499,4	3107,2	9053,7
		Noiembrie	5204,4	3672,7	5468,4	5413,8	4645,6	4682,0	3450,2	10481,0	10336,0	4921,6	7127,9	4380,4	5975,4	4156,7	5353,8	3304,2	9530,1
		Decembrie	6003,7	4154,0	6446,6	5762,3	5209,7	5316,3	3657,5	11962,2	16536,4	5599,0	7673,1	4585,8	6859,3	4125,0	7061,8	3399,0	10678,5
		2016	5084,0	3321,4	5353,7	5064,5	4558,0	4746,3	3454,8	11027,5	10338,9	4779,6	6806,8	4144,3	6144,2	4017,7	5010,0	3130,1	9081,0
		Trimestrul I 2017	5218,9	3265,6	5276,5	4784,8	4713,4	4797,7	3495,2	11567,4	9821,9	4634,6	6908,5	4336,6	7197,4	4085,6	5066,8	3318,1	n/d

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Notă: Informația cuprinde unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați.

Perioada	VENITURILE DISPONIBILE ALE POPULAȚIEI										
	Veniturile disponibile ale populației, MDL	Structura veniturilor disponibile ale populației, %								prestații sociale	alte surse
		activitatea salariată	activitatea individuală agricolă	activitatea individuală non-agricolă	proprietate	activitatea individuală agricolă	activitatea individuală non-agricolă	proprietate	prestații sociale		
2012	1508,8	42,7	9,6	7,2	0,2	19,2	21,2				
2013	1681,4	41,6	9,1	6,9	0,2	19,9	22,3				
2014	1767,5	41,6	9,5	6,6	0,1	20,2	21,9				
2015	1956,6	41,4	9,0	6,9	0,2	20,9	21,6				
2016	2060,1	42,1	8,3	6,6	0,2	22,1	20,8				
Trimestrul I 2014	1650,0	42,6	10,1	5,9	0,1	20,0	21,2				
Trimestrul II 2014	1756,1	43,0	10,4	5,6	0,0	18,8	22,2				
Trimestrul III 2014	1787,4	40,7	9,0	6,6	0,1	21,4	22,3				
Trimestrul IV 2014	1877,8	40,1	8,8	8,1	0,2	20,7	22,0				
Trimestrul I 2015	1854,0	40,2	9,6	5,3	0,2	21,3	23,3				
Trimestrul II 2015	1997,2	43,5	9,3	6,6	0,1	19,9	20,6				
Trimestrul III 2015	1978,3	39,9	8,5	7,5	0,2	21,2	22,4				
Trimestrul IV 2015	1999,4	41,7	8,9	8,2	0,2	20,9	20,1				
Trimestrul I 2016	2027,8	42,4	8,7	6,2	0,2	19,5	23,0				
Trimestrul II 2016	2030,4	41,1	9,1	6,7	0,0	21,4	21,7				
Trimestrul III 2016	2080,5	41,6	7,6	7,0	0,1	24,3	19,4				
Trimestrul IV 2016	2105,2	42,9	8,0	6,6	0,3	23,2	19,1				
Trimestrul I 2017	2134,5	40,2	8,6	5,4	0,0	23,7	22,1				

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	Cheltuielile de consum ale populației, MDL	Structura cheltuielilor de consum ale populației, %													
		produse alimentare	băuturi alcoolice, tutun	îmbrăcăminte și încălțăminte	locuințe și comodități	locuirea locuinței	sănătate	transport	servicii de comunicații	agrement	învățământ	hotel, restaurant, cantină	alte bunuri și servicii		
2012	1598,6	43,2	1,7	10,6	18,5	3,5	5,6	4,2	4,4	1,4	1,0	1,7	4,1		
2013	1775,8	42,8	1,5	10,3	19,2	3,6	5,7	4,7	4,2	1,5	0,8	1,5	4,0		
2014	1816,7	43,8	1,3	10,6	18,9	3,5	5,6	4,4	4,3	1,3	0,7	1,5	4,0		
2015	2048,5	42,1	1,4	11,2	17,9	3,9	6,5	4,5	4,3	1,4	0,6	1,7	4,4		
2016	2116,8	42,6	1,5	10,5	17,8	4,0	6,4	4,7	4,7	1,3	0,7	1,5	4,4		
Trimestrul I 2014	1733,7	43,9	1,2	10,4	18,6	3,2	6,6	4,4	4,5	1,2	0,6	1,2	4,1		
Trimestrul II 2014	1807,9	44,9	1,4	10,3	18,3	3,2	5,5	4,4	4,5	0,9	0,9	1,6	4,1		
Trimestrul III 2014	1832,0	43,6	1,2	10,7	19,9	3,8	5,3	4,1	4,2	1,2	0,7	1,5	3,8		
Trimestrul IV 2014	1893,7	42,9	1,5	11,1	18,7	3,9	5,2	4,4	4,2	1,7	0,7	1,5	4,1		
Trimestrul I 2015	1913,3	41,5	1,4	10,9	17,1	3,5	7,7	4,9	4,4	1,6	0,6	1,7	4,8		
Trimestrul II 2015	2075,9	41,9	1,4	11,0	17,9	4,0	6,3	4,7	4,5	1,1	0,6	2,0	4,5		
Trimestrul III 2015	2132,7	41,5	1,4	11,8	18,9	4,1	6,2	4,0	4,1	1,5	0,7	1,4	4,3		
Trimestrul IV 2015	2072,9	43,3	1,5	11,0	17,6	4,1	5,9	4,6	4,2	1,2	0,7	1,8	4,1		
Trimestrul I 2016	2058,1	42,0	1,4	9,7	17,5	3,6	6,3	7,3	4,3	1,2	0,6	1,1	5,0		
Trimestrul II 2016	2079,6	43,3	1,5	10,7	18,5	3,8	5,8	4,1	4,4	1,1	0,8	1,5	4,5		
Trimestrul III 2016	2199,7	41,3	1,7	10,8	18,0	4,1	7,4	4,3	4,3	1,7	0,7	1,6	4,1		
Trimestrul IV 2016	2129,8	43,9	1,4	10,8	17,3	4,4	5,9	3,3	5,6	1,1	0,6	1,6	4,1		
Trimestrul I 2017	2091,0	44,1	1,4	9,7	18,7	3,8	6,3	3,5	4,6	1,5	0,7	1,5	4,3		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Perioada	INFRAȚIUNI																				
	Infrațiuni înregistrate - total, (cauze)																				
	Infrațiuni contra vieții și sănătății persoanei (cauze)			Infrațiuni contra sănătății publice și convingerilor sociale (cauze)			Infrațiuni contra patrimoniului (cauze)				Infrațiuni contra familiei și minorilor (cauze)		Infrațiuni economice (cauze)		Infrațiuni contra securității publice și a ordinii publice (cauze)						
	Total	Omor	Vătămare intenționată gravă	Total	Viol	Total	Furt	Tălhărie	Jaf	Escrocherie	Pungășie	Șantaj	Total	Infrațiuni legate de droguri	Total	Trafic de copii	Total	Contrabandă	Fabricarea banilor falși	Total	Huliganism
2012	36615	1755	223	325	617	360	14294	167	1175	1651	540	64	18751	1785	953	20	1928	163	1156	1514	1284
2013	38157	1647	215	324	608	349	15378	146	1144	2065	741	88	20391	1305	1166	20	1002	151	344	1625	1444
2014	41786	1542	172	320	647	352	16729	125	1127	2068	836	77	21875	1439	1288	24	1305	216	286	1804	1614
2015	39782	1389	177	252	639	303	15363	113	994	2077	1011	67	20588	1362	1191	38	1429	229	433	1752	1491
2016	41921	1505	189	250	642	341	16238	128	1062	2390	1598	92	22440	1330	1153	28	1132	240	216	1954	1699
Trimestrul I 2014	8940	336	42	67	156	91	3350	28	245	467	173	25	4489	316	276	6	319	54	46	389	352
Trimestrul II 2014	18138	769	115	140	306	172	7563	84	550	1007	378	41	10012	575	503	14	501	73	188	786	694
Trimestrul III 2014	30328	1116	129	223	497	279	11828	83	840	1577	571	55	15620	1093	979	14	930	156	176	1296	1163
Trimestrul IV 2014	41786	1542	172	320	647	352	16729	125	1127	2068	836	77	21875	1439	1288	24	1305	216	286	1804	1614
Trimestrul I 2015	8875	276	39	63	130	63	3339	40	239	439	264	12	4601	332	299	5	324	47	104	421	358
Trimestrul II 2015	18696	599	74	118	286	139	7143	72	462	919	514	23	9615	716	632	19	713	97	259	847	722
Trimestrul III 2015	28583	950	118	171	478	224	10793	87	714	1429	704	47	14462	1079	955	30	1012	145	333	1289	1100
Trimestrul IV 2015	39782	1389	177	252	639	303	15363	113	994	2077	1011	67	20588	1191	1191	38	1429	229	433	1752	1491
Trimestrul I 2016	9808	351	46	68	141	65	3916	43	247	546	365	23	5338	285	244	5	247	47	47	426	366
Trimestrul II 2016	20588	724	88	127	316	170	8149	66	485	1193	771	47	11147	597	508	14	560	120	105	925	797
Trimestrul III 2016	30719	1088	140	181	480	264	11942	93	792	1707	1096	72	16381	1001	880	23	810	150	144	1436	1245
Trimestrul IV 2016	41921	1505	189	250	642	341	16238	128	1062	2390	1598	92	22440	1330	1153	28	1132	240	216	1954	1699
Trimestrul I 2017	8287	n/d	41	48	n/d	59	2835	34	198	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	287	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Redactor-șef CE: Iulita BÎRCĂ
Designer copertă: Virgiliu MOREI

Adresa redacției: Complexul Editorial, INCE, MD-2064,
or, Chișinău, str. I, Creangă, 45, tel.: (+373-22) 50-11-30, fax: (+373-22) 74-37-94
web: www.ince.md/complexul-editorial/; e-mail: bircaiulita@mail.ru

Bun de tipar: 12.07.2017. Tirajul 300 ex.
Coli de tipar 6,1. Coli editoriale 6,6. Com. 3.
Complexul-Editorial al INCE, 2017